

Бритійська Колумбія і Українці

БРИТИЙСЬКА
КОЛУМБІЯ
І
УКРАЇНЦІ

BRITISH COLUMBIA and UKRAINIANS

TO MARK THE 30th ANNIVERSARY
OF THE UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY
BRANCH NO. 20, VANCOUVER, B. C.

1927 — 1957

Published by Ukrainian Fraternal Society, Branch No. 20.

БРИТІЙСЬКА КОЛУМБІЯ і УКРАЇНЦІ

З НАГОДИ 30-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ
20 ВІДДІЛУ ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ
У ВАНКУВЕРІ, Б. К.

1927 — 1957

Видано заходом і коштом 20-го відділу Взаїмної Помочі.

Друковано в друкарні Видавничої Співки Тризуб, Вінніпег, Ман., Канада
Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Canada

1957

З М І С Т

	Стор.
EDITORIAL STAFF — Foreword	7
РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ — Вступне слово	9
Слово від дирекції Взаємної Помочі	11
Василь НОВОСАД — Побажання	12
В. КНІГНІЦЬКИЙ — Побажання	13
о. С. П. СИМЧИЧ — До історії українців в Бритій- ській Колумбії, частина I.	15
Т. ТОМАШЕВСЬКИЙ — До історії українців в Бритій- ській Колумбії, частина II.	20
о. С. П. СИМЧИЧ — До історії українців в Бритійській Колумбії, частина III.	37
П. МЕЛЬНИЧУК — З Черновець до Ванкуверу	72
Д-р П. МАЦЕНКО — Українці і сучасне положення в світі	76
Н. МОСКАЛИК — До історії 20 відділу у Ванкувері	84
Взаємна Поміч, уривок з редакційної статті “У. Г.”	101
Віктор ІЛЬЧУК — Оцінка Взаємної Помочі	103
Ф. БОГДАН — Пляни асекурації і фінансове звідом- лення Взаємної Помочі	104
Йосиф ЯСЕНЧУК: Взаємна Поміч	118
Варвара ГЕРМАН — Подяка	119
Ф. БОГДАН — Українські відділи по бібліотеках	120
Ф. БОГДАН — Бібліотека 20-го відділу Взаємної Помочі	127
о. С. П. СИМЧИЧ — Висока освіта	138
Інші відділи Взаємної Помочі в Бритійській Колумбії	140
Л. ГРАБОВЕЦЬКИЙ — Щирий працівник	142
Богдан КРАВЦІВ — 1917-ий рік в Україні	144

Василь КІХ — Асекурація	148
С. ТИМЧИШИН — Приємні спогади	151
В Україні 2,700 столітніх людей	154
Directory: Ukrainian Catholic Churches and Clergy	155
Ukrainian Greek-Orthodox Churches and Clergy	157
Other denominations	158
Associations	159
Ukrainian Business and Professional	163
Гей, українче, пісня Взаємної Помочі	197
Patrons and Supporters	198
УПРАВА 20-го ВІДДІЛУ — Подяка	199
Оголошення починаються на стор.	163

ЗНИМКИ В ЦІЙ КНИЖЦІ:

1. Місто Ванкувер	8
2. Василь Новосад, директор Взаємної Помочі	12
3. Василь Книгніцький, голова 20-го відділу	13
4. П'ята Конвенція Взаємної Помочі	14
5. Піонери-українці в Ванкувері	23
6. Учасники Шевченківського концерту в Госмер	24
7. Ірина Січинська в Ванкувері	28
8. Газета "Правда і Воля"	36
9. Хор і танцюристи Т-ва Укр. Народний Дім	44
10. Вистава українського мистецтва	58
11. Танцюристи	60
12. Український флот	61
13. Виступ в університеті Бр. Колумбії	62
14. Український Козацький Хор	64
15. Члени 20 відділу В. П. в 1935 р.	86
16. Члени 20 відділу В. П. в 1947 році	88
17. Члени 20 відділу В. П. в 1957 році	92
18. Управа 20 відділу В. П. в 1957 році	96
19. Ситі Гал у Ванкувері	102
20. Передання книжок до університету	124
21. Бібліотека 20 відділу В. П.	131
22. Озеро Кутеней	147
23. Сінклер Кеніон	150
24. Долина Оканаган	153
25. Шлях Говп-Принстон	158
26. Індіанський "тотем пол"	162

FOREWORD

In 1956 the annual meeting of Branch 20 in Vancouver of the Ukrainian Fraternal Society endorsed a resolution to mark the thirtieth anniversary of the Branch with something of permanent value. Ideas and suggestions began to crystallize with time and, as a result, this condensed story of Ukrainians in British Columbia became a reality.

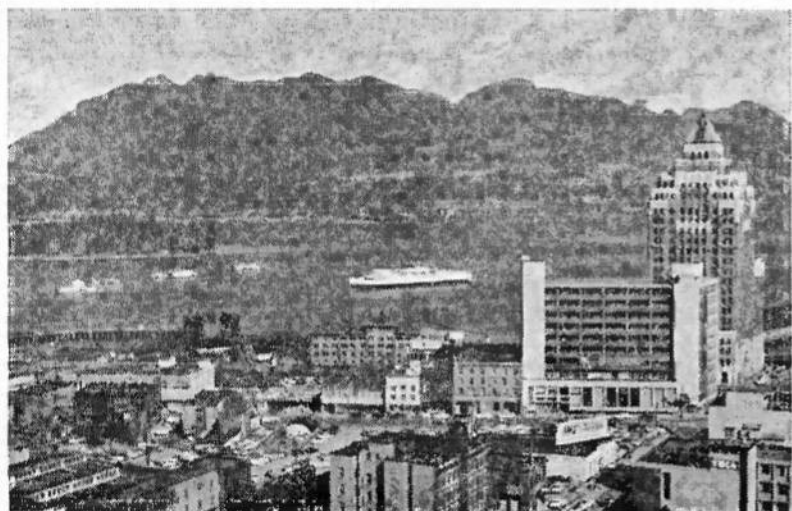
In addition to data relating to the rise and growth of Ukrainian religious and secular life in this Province, the editorial staff deemed it fitting to incorporate a directory of Ukrainian business establishments and professions. The latter helps to give a rounded picture of Ukrainian achievements in British Columbia.

The editorial staff is conscious of the fact that the materials incorporated in this book are not exhaustive, that the directory is incomplete. We regret to have to admit these shortcomings, but we wish, nevertheless, to express our gratitude to those who volunteered their assistance in compiling the data.

Since this is the first effort to compile material about Ukrainians in British Columbia, it would be the greatest reward to the editorial staff if this publication would stimulate further research. Subsequent scholarly works arising out of this publication would also meet the wishes of Branch 20 to create a permanent landmark, to which this publication is a modest contribution.

We dedicate this publication to those dauntless Ukrainian pioneers, who, lacking the knowledge of the English language and unacquainted with the customs of this land, first set foot on the soil of British Columbia. We dedicate this publication to those, who laid the foundation for organizational and religious life. May the names of those Ukrainian pioneers, who visioned a great and prosperous future, rise to their deserving place of prominence for the contribution they have made toward the enrichment of Canadian culture and the economic development of our Province.

Editorial Staff.

Місто Ванкувер і Норт Шор Гори.

ВСТУПНЕ СЛОВО

На річних зборах у 1956 році 20-го відділу Українського Товариства Взаємної Помочі в Ванкувері постановлено відзначити тридцяті роковини відділу більш величаво, ніж звичайно. Було бажання, щоб про те тридцятиліття залишилась якась постійна пам'ятка. Виринали різні думки, як це найкраще зробити. Кожну думку бралось до уваги й остаточно з тих різних думок викристалізувався один погляд: видати збірку про історію українців в Бритійській Колумбії, бо Взаємна Поміч виросла на тлі зорганізованого українського життя. І так ювілей 20-го відділу Взаємної Помочі став лише притокою, а не дійсною причиною видання цієї книжки. Тому-то в ній присвячено більше уваги тим, що проорали першу українську піонерську скибу на терені Бритійської Колумбії та поставили підвалини під організоване українське життя.

Рівнобіжно з організованим життям, суспільство збагачувалося всебічно. З'являлися торговці, різні підприємці та заняття, остаточно прибули і професійні сили.

Щоб гідно відзначити здобутки в тридцяту річницю, редакційний комітет рішив зібрати й видати друком дані про історію поселенців, розвиток і зріст різних їх організацій та про початки і здобутки обох українських Церков. До цього долучено покажчик імен та адреси різних підприємців, торговців, професіоналістів тощо. Одним словом, редакційний комітет мав на меті подати в цій книжці заокруглений образ українського життя в провінції Бритійської Колумбії.

Редакційний комітет розуміє, що подані матеріяли не є вичерпні. Свідомий він і недоліків, бо члени комітету разом з іншими охочими віддали свій час і труд добровільно, щоб ця книжка, оскільки можливо, мала повні інформації, і з вдячністю висловлює признання усім, хто співпрацював з редакційним комітетом.

Тому що це перша спроба зібрання даних про українське життя в Бритійській Колумбії, редакційний комітет буде чутися вдоволенням, коли ця скромна збірка захопить когось написати повнішу історію нашого життя. Редакційний комітет буде вдоволений, коли ця спроба доброволь-

ців відзначити тридцяту річницю 20-го відділу Взаїмної Помочі в Ванкувері стане джерельним матеріалом до більшої історії українців в Бритійській Колумбії.

Цю збірку матеріялів присвячуємо українським піонерам, що перші вступили на землю цієї провінції; піонерам, що творили ядро організованого життя; і тим, що своєю доброю волею причинилися до зросту українських організацій та Церков. Нехай їх імена будуть записані на почесних місцях за їх заслуги в історії українців в Бритійській Колумбії.

Редакційний Комітет.

Якби я міг поставити на своїм, я написав би слово "АСЕКУРУЙТЕСЯ" на дверях кожної хати і на бюрку кожного громадського діяча.

— сер Вінстон Чорчил.

Мати життєву асекурацію, це моральний обов'язок великої більшості громадян.

— Френклин Рузвелт.

Слово від дирекції

Заряд і члени 20-го відділу Українського Товариства Взаємної Помочі в Канаді, що існує в Ванкувері, можуть справді почуватися гордими за видання цієї книжки, що появилася з нагоди 30-их роковин відділу. Але, як видно уже з самої її назви — “Бритійська Колумбія і українці”, — книжка не обмежується лише до самої історії відділу, хоч і про нього можна багато написати. Адже 20-ий відділ в Ванкувері це один з найбільших і найдіяльніших відділів в цілій Канаді. Він одинокий з-поміж понад п'ятдесяти інших відділів Взаємної Помочі, що може повеличатися такою великою бібліотекою та громадсько-освітньою працею. Сама історія відділу була б уже важливим історичним документом з життя українців у Ванкувері.

Редакційний комітет, одначе, кинув зором далше і подбав про те, щоб у стислій формі подати читачеві доволі повний образ українського життя в провінції. У висліді його похвального задуму появляється оце перша історія українців в Бритійській Колумбії. Читач знайде у ній багато цікавого матеріалу та деякі зворушливі моменти, як от шукання одного поселенця за українською церквою, що так інтимно ілюструє тугу української людини за своїм євшанзіллям.

Варто відмітити, що ювілейний рік 20-го відділу в Ванкувері став теж важним роком в історії цілої нашої організації. В 1957 році Взаємна Поміч стала мільйонною установою. Наша організація росте почерез свої відділи. Чим сильніші відділи, тим сильніша ціла організація. Дирекція Взаємної Помочі є свідомою того, що в цій історії розвитку нашої організації 20-ий відділ в Ванкувері гідно виконав свою роль, і бажає йому найкращих успіхів на майбутнє.

Видання цієї книжки є гарним свідоцтвом живучості 20-го відділу в Ванкувері, гідним пам'ятником українцям-піонерам в Бритійській Колумбії та великим вкладом в історичну документацію українського життя в Канаді.

Дирекція Взаємної Помочі.

Один за всіх, а всі за одного

Суть Взаїмної Помочі лежить в тому, щоб усі помагали одному, а один усім. Ця ідея, що лягла в основу завдань Взаїмної Помочі, відноситься до всіх, почавши від головної дирекції а кінчаючи на рядовому членові. Усі ми почуваємося як брати і сестри в цій великій громадській родині. Ми спільно тішимося нашими успіхами і щиро співчуваємо та допомагаємо нашим членам, коли вони знайдуться в хвилинах смутку і горя.

Василь Новосад

Маючи на увазі цю велику відповідальність одного до всіх, а всіх супроти одного, я з великим вдовolenням старався по змозі своїх сил виконувати обов'язки директора на Бритійську Колумбію з таким же наставленням.

Бажаю Взаїмній Помочі, зокрема 20-му відділові в Ванкувері найкращих успіхів в майбутньому.

Василь Новосад, директор.

Державник вірить, що він належить до батьківщини. Політикан переконаний, що батьківщина належить до нього.

Життєва асекурація це сховище, до котрого можна з почуттям повного довіря зложити свої ощадності і мати запевнення, що їх можна буде дістати в повній вартості, коли в пізніших роках їх буде потрібно.

— "Торонто Телеграм".

Спосіб знайдеться, коли є добра воля

Людська мудрість говорить: "Коли є добра воля — спосіб знайдеться".

Перед тридцят-шости роками люди доброї волі заснували зародок нашого славного Товариства Взаїмної Помочі. Зробили це із-за життєвих потреб, щоб в часі непередбаченого випадку могли собі взаїмно помагати. Була в них добра воля, отже знайшовся і спосіб перевести це в життя.

В. Книгніцький

Перед тридцяти роками у Ванкувері знайшлися люди також доброї волі, які бажали влегшити тягар людям тоді, коли їх навістить глибокий смуток. Вони знайшли спосіб зробити з доброї гадки дійсність і заснували 20-ий відділ Українського Товариства Взаїмної Помочі в Канаді.

У тридцяту річницю нашого відділу в Ванкувері випускаємо в світ цю скромну книжечку, в якій оповідається про великий розвиток Товариства загально, а зокрема про зріст цього відділу числом членів.

Бажаю Товариству якнайкращого зросту в майбутньому, а членам нашого 20-го відділу довгі роки втішатися нашими спільними успіхами.

Василь Книгніцький,
голова 20-го відділу в Ванкувері.

Життєва асекурація є багато важливіша щаднича інституція, ніж звичайно про неї думають.

— Роджер А. Бебсон.

Делегати й учасники Пятої Конвенції Взаємної Помочі, що відбулася 1956 р. в Едмонтоні.

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛУМБІЇ

I.

Бритійська Колумбія, одна з десяти провінцій, лежить на найдальшому заході Канади, на побережжі Тихого океану. Ця провінція є одна з найбільших в Канаді (третя по Квебеку та Онтарії) і займає 366,255 квадратних миль. Велика частина провінції покрита високими горами — Скалисті на сході, а Колумбія-Кесіяр та Ковст Рейндж на заході. Проміж горами та скелями знаходяться великі, густі, а то й непроходимі ліси.

Одна замітна риса території Бритійської Колумбії: зовсім мало свіжої води — рік та озер — в порівнянні до інших провінцій. Обраховано, що в цій провінції є 6,976 квадратних миль води (рік, потоків, озер), а в Онтарії є 78,747; в Квебеку — 71,000; в Саскачевані 31,518 квадратних миль води.

Бритійська Колумбія відрізняється від решти Канади своїм лагідним та приємним підсонням (за винятком східнього побережжя Канади). Ця прикмета виявляється в формі неописаної краси: високі гори покриті снігом літом і зимою, в іншому місці є полоси різних овочів, ще в іншому місці видніють доми господарів, що випасають великі череди худоби. Ці характеристики роблять Бритійську Колумбію провінцією різноманітною, мальовничою, чарівною і принадою.

Приємне підсоння впливає на ріст рослин. Всюди можна побачити буйні трави, розкішні дерева з великим листям. Природна краса ще більш впадає в очі, коли приглянемося всякому родові квітів, серед яких визначаються троянди (рожі). Але видається, що в цій провінції, осяяній Божою красою, знаходиться менше всякого птаства, ніж у середній чи східній Канаді.

Бритійська Колумбія ще й тим різниться від решти Канади, що люди не поселилися в приблизно однаковій мірі по цілій провінції, як це сталося в Алберті чи Саскачевані. Причини зовсім ясні. Сорок відсотків усього населення провінції, що згідно з переписом в 1951 році числилось на 1,305,000 душ, живуть у місті Ван-

кувері і довкола нього; 180,000 живуть в нижній частині Фрейзер долини; 200,000 в південній частині Ванкуверського острова. Іншими словами, три чверти населення (около 1,000,000 людей) Бритійської Колумбії живуть на п'ятих відсотках цілої території провінції. Решта живе в меншій кількості в Оканеган долині, Нелсон-Треїл околиці й на півночі, — і то суцільною масою.

Переважає частина людей степових провінцій живе з рільництва. Не так у Бритійській Колумбії. Більшість населення — около сім з десяти — живуть з ліса або лісових продуктів. Інші займаються рибальством, другим заняттям провінції. Рибалки Бритійської Колумбії одиниці в Канаді, що мають можливість ловити славні лососі (salmon). В 1953 році, рибалки цієї провінції наловили три рази стільки оселедців як рибалки в Квебеку та Нью Бронсвіку разом. Розмірно менше число населення займається такими працями, що пов'язані із добуванням та використанням таких природних багатств як золото, вугілля, нікель, уран. Отож провінція має свою особливу заробіткову рису.

Історія провінції

Майже рівнобіжно з тридцятим ювілеєм 20-го відділу Товариства Взаємної Помочі будемо святкувати сторіччя Бритійської Колумбії. Через рік по святкуванні ювілею Взаємної Помочі, а саме в 1958 році доходить сто років з того часу, коли Бритійська Колумбія дістала свою теперішню назву.

Припускають, що перший європеець, який оглянув побережжя теперішньої провінції, був англійський моряк, сер Френсис Дрейк. Літом 1579 року він плів кораблем попри береги північної Америки, відбуваючи подорож довкола світу. Капітан Джеймс Кук відкрив частину побережжя в 1778, а десять років пізніше Джан Мірс, поручник Бритійської морської фльоти почав заселявати Нутка, маленький острівець, коло західного берега Ванкуверського острова. Рік пізніше цей острів забрали єспанці (1789). Відносини між Єспанією та Британією дійшли до напруженого стану, але 1793 року прийшло між ними до мирного порозуміння в наслідок дипломатичних переговорів. Англія відзискала західне побережжя, від острівця Нутка до кордону тодішньої російської території, Аляски.

У міжчасі капітан Джордж Ванкувер прибув до побережжя теперішньої Бритійської Колумбії в 1792 році, обіхав острів, що тепер носить його ім'я, і відкрив частину берега. Рік пізніше шотландський дослідник, Александер Мекензі, добився до західного побережжя сухо-долом, почавши від озера Атабаска. Він зробив це на припорушення Нортвест Компанії, що торгувала хутряними шкірами всяких звірят. Впродовж кількох літ цей терен, що тепер є частиною провінції Бритійської Колумбії, звали „Ню Каледонія”. Нортвест Компанія злилася з Годсон Бей компанією, що мала монополію торгівлі на степових провінціях. З'єдинена компанія збудувала в 1843 році форт (торговельну станицю) на місці, де тепер знаходиться Вікторія, столиця провінції Бритійської Колумбії.

В 1849 році Ванкуверський острів став колонією Бритійської корони. Отож в 1849 році теперішня Бритійська Колумбія мала дві назви: Ванкуверський острів звали Бритійською коронною колонією, а решту території звали Ню Каледонія.

Погоня за золотом

В тому часі, коли Ванкуверський острів став коронною колонією, шкіри звірят почали тратити свою вартість. Та появилася нова принада, — золото. В 1849 році знайдено поклади золота в Каліфорнії, ЗДА., 1851 року в Австралії, в Бритійській Колумбії в 1858 році. В кожному випадку відкриття золота вабило людей — спекулянтів, і звичайних робітників — смільчаків, що надіялися скорого дорібку. В парі з припливом людей почався загальний розвиток даних околиць.

Перший гурток людей, що пішов шукати за золотом, вийшов вгору ріки Фрейзер в березні 1858 року. Ці смільчаки осілися около милі з половиною від теперішнього міста Ейл. Почали полоскати золото. Багато з них писали до знайомих в Каліфорнії, а то й посиляли зразки золота. Вістки про цю знахідку скоро поширювалися і привели до великого переселеного руху. Часопис, що в той час виходив в Вікторії, писав: „Ніколи, здається, не було такого великого числа іміграції, в такому короткому часі, в таке мале місце”. Новинка каже, що від квітня до липня 15,142 людей приїхало на це мале місце на ріці Фрейзер.

Бритійська Колумбія

Вістка про поклади золота на ріці Фрейзер дійшла до урядових кіл в Англії. Того ж 1858 року територія, яку звали Нью Каледонія, також стала Бритійською коронною колонією, і їй дано назву — Бритійська Колумбія.

Треба звернути увагу на ще одну важну характеристику Бритійської Колумбії. Почавши 1579 року з прибуттям Дрейка, а закінчивши поверненням острова Нутка в 1793 році, усі прихожі на цей терен прибували водними шляхами довкола Південної Америки. Між східною Канадою а західнім побережжям стояли великі перепони, — високі гори, непроходимі ліси, бурхливі ріки глибоко врізані в береги, безліч порогів... Це внеможливило переїзд навіть тим, що очайдушно пускалися в незнані сторони. Тим то західній берег відкрито з Тихого океану. Одним словом, переїзд зо сходу на захід був надмірно трудний.

Згаданий уже Александер Мекензі перебрався через гори до теперішнього міста Бела Кула в 1793 році. Саймон Фрейзер вирушив весною 1807 р., з метою дійти до „великої ріки” — Колумбії. Він дійшов до гирла ріки, що тепер носить його ім'я, в липні 1808 року.

Ці два приклади вказують, що переїзд зі сходу на захід був сполучений з надмірними труднощами. Цим шляхом добилися до західнього побережжя не менше тридцяти років після того як побережжя провінції було дійсно відкрите. Сполучення між сходом і заходом було б може на довгий час відсунене, коли б не було тиску зі сторони мешканців теперішньої провінції перед поданням згоди стати провінцією Канади в 1871 році. З цього приводу залізничне сполучення стало дійсністю 7 листопада 1885 року — на шість років перед приїздом перших українських поселенців до Канади.

Оглядаючись назад, пересічний громадянин приходить до переконання, що він зробив дуже мало кращих інвестицій, ніж життєва асекурація, навіть якби взагалі не брати до уваги фінансової протекції.

— “Файненшал Пост”.

ТАБЛИЧКА НАСЕЛЕННЯ

Рік	Канада	Бритійська Колумбія	Українців в Канаді	Українців в Брит. Кол.	Українців в Ванкувері	Манітоба	Українців в Манітобі
1871	3,689,257	36,247	—	—	—	25,228	—
1891	4,833,239	98,173	—	—	—	152,506	—
1901	5,371,315	178,657	5,682	—	—	255,211	—
1911	7,206,643	392,480	75,432	—	—	461,394	—
1921	8,787,949	524,582	106,721	793	—	610,118	44,129
1931	10,376,786	694,263	225,113	2,583	701	700,139	73,606
1941	11,506,655	817,861	305,929	7,563	2,345	729,744	89,762
1951	14,009,429	1,165,210	395,043	22,613	7,226	776,541	98,753

За рік 1956 обчислення є приблизне, отож не подаємо ніяких.

ЗАМІТКА: Цікаво побачити, як статистика прийшла до числа українців, наприклад в 1921 році.

Рік 1921:

Бритійська Колумбія	Манітоба
Буковинців 1	Буковинців 192
Галиціяннів (галичан) 416	Галиціяннів (галичан) 10,288
Рутенців 31	Рутенців 7,987
Українців 345	Українців 25,662
Разом 793	Разом 44,129

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛУМБІЇ

II.

Загально відомий є факт, що місто Ванкувер у Бритійській Колумбії, на побережжі Тихого океану, є одним з канадійських міст, що своєю красою серед вічно зелених та снігом покритих гір і приємним підсонням принадажує людей на поселення в ньому, або в його поближких околицях. Рік-річно, як літньою так і зимовою порою, це місто стягає до себе туристів з цілої Канади й Зєдинених Держав Америки, як рівнож з усіх країн Європи та Азії. Є воно третім з ряду — по Монтреалі та Торонті — найбільшим містом Канади, що вже має понад пів мільйона населення і скорим темпом воно зростає далі. Населення Ванкуверу є космополітальне серед якого заледве чи бракує якої народности з країн широкого світу. Отже є в ньому і українці. Сильний приріст українців впадає в очі з кожним переписом.

Хто був першим українцем, що своїми ногами став на землі Ванкуверу, цього, мабуть, ніколи не дасться точно устійнити. Міг ним бути Аґапій Гончаренко, православний місіонер, що в 1867 (?) році переїжджав з Аляски до Каліфорнії. Питання заходить, чи він приставав в Ванкувері, і такий здогад тяжко підтвердити. Міг ним бути хтось інший з українців, яких колись царська Росія засилала в Аляску (коли Аляска ще була в посіданні Росії), і з них якесь число емігрувало на південь в тепліші сторони — до Каліфорнії. Може бути, що ці зупинялися в Ванкувері або й залишалися в ньому. Та це також тільки здогади.

Оскільки мені відомо, один з галицьких українців, що вже в 1899 році був в Ванкувері, це покійний Григорій Крайківський, родом з села Різдва, Рогатинського повіту в східній Галичині. Він прибув до Зєдинених Держав Америки 1891 року, працював кілька років в копальнях вугілля у стейті Пенсильванії і в 1899 році їхав через Канаду до Ванкуверу. Звідтіля, по кількох днях поїхав до Сан Франсиско в Каліфорнії, щоб записатися до роботи в копальнях золота в Алясці, де можна було працювати за кращу винагороду.

Про Григорія Крайківського маємо точніші інформації. Його батько був Тимко, а матір Марія з роду Головчаків. Родина Крайківських була з заможних, отож малий Григорій, що народився 1872 року, мав нагоду скінчити сільську школу. Коли його батько помер в 1886 році, Григорій остався при матері до відїзду в Нью Йорк, ЗДА. Григорій помер 5 травня, 1923 року, полишаючи дружину й трое дітей.

Мабуть другим українцем, що давніше прибув на територію Бритійської Колумбії і довше задержався тут — це Петро Зварич. У червні 1901 року, Зварич прибув, як секційний працівник Сі Пі Ара на захід від Бенф, у горах Б. К. Звідтіля виїхав до Ревелстовк, а остаточно до Ванкуверу в дорозі до копалень золота в Алясці.

Хто перший?

Історичні розшуки можливо колись дійдуть до того, хто був з перших українців, що зайшов в провінцію Бритійської Колумбії, і котрого року почали поселюватися тут наші люди. Тому, що ця розвідка не є вичерпна, можна тільки здогадуватися, що перші жителі Б. К. могли бути деякі українці з Великої України, яких колись царська Росія засилала в Аляску. В 1867 році Зєдинені Держави Америки купили Аляску від Росії за 7,200,000 доларів. Отож з того часу мешканці Аляски стали автоматично повноправними горожанами ЗДА. Ці нові горожани могли вільно подаватися далі на південь, де був тепліший клімат. Можна припускати, що деякі з тих могли зупинитися в Ванкувері чи в поближчих околицях на постійний побут. Та це тільки мої припущення.

Маю, однак, підставу вірити, що в Ванкувері могли бути початки українського поселення около 1900 року. Працюючи в копальні вугілля у Летбридж, Алберта, 1902 року, там мав я знайомого В. Міллера (мабуть змінене прізвище з Хміляра), який вже тоді одержував листи від своїх знайомих з Ванкуверу. У листах знайомі писали про теплий клімат на побережжі Тихого океану, можливості праці і. т. п. Ці зваблювали Міллера переселитися до Ванкуверу. Того ж року (1902) весною Міллер виїхав до Летбридж до Ванкуверу на сталий побут. Значить, вже тоді були українські поселенці в Ванкувері, хоч може в дуже маленькій кількості.

Розголос про Ванкувер і Бритійську Колумбію

Українці, що мешкали на схід від кордону Б. К., почали довідуватися від тих, що перше заїхали й скучали за своїми людьми. Петро Зварич, пробуваючи в околицях Россленд в роках 1901-02, інформував своїх знайомих в Алберті про стан заробітків в Б. К., і на його рекомендацію до Б. К. приїхало понад 50 осіб. Про Б. К., а зокрема про життя українське в Ванкувері почали українці в Канаді більш довідуватися десь в році 1906. Приблизно в тому часі в Ванкувері й околицях почали поселюватися наші свідоміші одиниці й почали творити тут організоване громадське життя. Про це писали в часописах „Канадійський Фармер” або в американській „Свободі”.

До давніших свідомих українських піонерів Ванкуверу й околиці, які клали тут перші основи під будову організованого громадського життя, належали: Юрій Сиротюк і його старший брат Василь, Петро Цимбал, Гаврило Сліпченко, Михайло Стечишин (теперішній суддя в Саскачевані), Микола й Василь Каменецькі, Мирослав Стечишин (бувний редактор „Українського Голосу”), та горстка інших осіб, яких імена годі тепер пригадати.

Не всі вони, прибувши до Б. К., мешкали в Ванкувері. Наприклад, Мирослав Стечишин і його брат Михайло, Петро Цимбал і Микола Каменецький працювали в 1907 році в Нанаймо, звідки часто навідувались до Ванкуверу і з своїми іншими однодумцями обговорювали пляни про здвигнення й посилення українського організованого життя та реклямували в пресі Ванкувер й околиці в цілі стягнення сюди більше українців зі степових провінцій або свіжо-прибуваючої іміграції зі старого краю.

Маючи журналістичні здібності, Мирослав Стечишин часто писав про Б. К., особливо про її частину над Тихим океаном. Писав про теплий клімат, про підхоже місце поселення українців, про можливості плекання овочевих садів, випасу худоби та можливості праці в лісах, трачках і т. п. Він навіть радо давав ближчі й об'єктивні інформації людям у приватних листах, що читали його дописи й бажали точніших інформацій, бо мали намір поселитися тут. Сьогодні в мене нема сумніву про те, що Мирослав Стечишин до певної міри причинився свого часу до збільшення української колонії в Ванкувері й околицях.

Стоять зліва направо: Тарасо Сліпченко, Михайло Стечишин (тепер суддя), Петро Цимбат, бушинь офіцер у російській армії, Мирослав Стечишин, знаний нашому громадянству редактор газет в Канаді і Злучених Державах, і Василь Підперитор.

Одні з давніших піонерів українців у Ванкувері, Б. К.

Світлина зображує п'ятьох українських піонерів, що вже в 1906 році жили у Ванкувері, Б. К., будучи одними з давніших українських мешканців того міста.

Зародки організованого життя.

За старанням Мирослава Стечишина, Юрія Сиротюка та інших свідоміших осіб, в Ванкувері було зорганізовано робітниче товариство „Боротьба” 1907 року. Ця зорганізована громадка влаштовувала громадські сходи, відбувала спільне читання книжок та часописів і влаштовувала доповіді на політичні й культурно-освітні теми. Отже невеличка числом українська колонія Ванкуверу ні-

Світлина першого Шевченківського концерту
в Госмер, Б. К., в 1909 році.

Світлина ця знята з групи осіб, які брали участь в програмі Шевченківського концерту в Госмер, Б. К., в місяці лютім, 1909 року, урядженого тамошнім Товариством ім. Мирослава Січинського, яке було відділом Соціалістичної Партії Канади.

Завважте, що ця група колишніх соціалістів сфотографована з українським прапором, що найкраще засвідчує, що тодішні соціалісти були народовцями, а не інтернаціоналістами, що не признають українського прапора.

На знімці в першому ряді, зліва направо: (імя призабуте), Василь Гумен, Николай Харук, Гриць Кебич.

Другий ряд: (імя призабуте), Михайло С. Фербей, Тома Томашевський, Давид Данилюк, Михайло Делявський.

Третий ряд: (імя призабуте), Яків Пунак, Василь Українець, Дмитро Українець, Василь Бойчук і Іван Бочкуй.

чим не лишилась позаду в поживавленні освітньої праці від осередків у Канаді.

Другим українським товариством на побережжі Тихого океану було Товариство „Воля”. Повстало воно в поблизькому місті Нанаймо, де наші люди працювали в вугільних копальнях. Це товариство було зорганізоване 16 червня, 1907 року, і начисляло 27 членів. Товариство „Воля” мало в своїй бібліотеці 70 дарованих книжок та замовлено багато нових. До його заряду належали: Петро Цимбал — організатор; Михайло Стечишин — секретар; Микола Каменецький — скарбник.

Тут треба зазначити, що було діяльне українське товариство в полуднево-східній частині Бритійської Колумбії, в місцевості Госмер. Очевидно, це „Робітниче Товариство ім. Січинського” відіграло поважну роль в розвитку робітничого руху між українцями з тих часів. Покійний Ілля Киріак, у своїй автобіографії, так висловлюється про це товариство: „В Госмер, Б. К., я доцивілізувався національно й політично. Там було українське робітниче товариство, в якому я був півтора року діловим секретарем. Була теж велика бібліотека (майже всі видання Наукового Товариства ім. Шевченка, „Діла”, „Просвіти”, радикальні й соціалістичні)...”

(Госмер лежить на Сі Пі Ар-ській лінії Кренбрук — Ферні. Коли сюди українці заїхали, коли товариство зорганізували — ближчих інформацій не маємо. Знаємо одне, що в 1909 році відбувся перший Шевченківський концерт, — світлина стверджує це. З того часу Госмер почав зникати важністю до того степеня, що тепер поїзд навіть не зупиняється там. — Редакційний комітет).

Слід відмітити, що ці організації були соціалістичного напрямку й належали до тодішньої Соціалістичної Партії Канади з осідком її домініяльної ексекютиви в Ванкувері. В її ексекютиві засідав також і Мирослав Стечишин, як репрезентант українців. Подібні організації з соціалістичним напрямком були поорганізовані по інших місцевостях Канади як відділи партії. Мирослав Стечишин, що вже тоді добре справлявся в англійській мові, часто писав статті до партійного органу „Вестерн Клеріон”. У цих статтях Мирослав Стечишин ознайомлював англійських читачів з життям українців в Канаді, з українською історією, з життям українського народу в Галичині під польсько-шляхецьким пануванням й тими злиднями в

старому краю, від яких українці мусіли тікати за море — шукати кращої долі.

Десь під осінь 1908 року Мирослав Стечишин вибрався до Вінніпегу з наміром видавати соціалістичний часопис „Робочий Народ” на місце „Червоного Прапора”, який по 18-ти числах перестав виходити в місяці липні, 1908 року. Ванкуверське товариство „Боротьба” було першим, що зложило 50 доларів, як свою частину на видавництво.

Мій перший побут у Ванкувері

На Ванкуверську землю я вперше вступив своїми ногами 1908 року, коли був в дорозі до Принс Руперт.

За короткий час між приїздом а відїздом до Принс Руперт я не мав нагоди ближче приглянутися житті українського населення в Ванкувері. Познайомився тільки з кількома членами товариства „Боротьба”, як: Юрієм Сиротюком, Іваном Далавраком — диригентом хору при тім же товаристві. Від них я довідався, що в Ванкувері могло бути тоді приблизно 50-60 українських родин і на половину більше самотніх. Також були невеличкі українські поселення на акрах по обох сторонах ріки Фрейзер аж по місто Чиллибек.

Обїздка з Іриною Січинською

Цікаві й незатерті спогади залишилися в моїй пам'яті по сьогоднішній день з мого побуту в Ванкувері під кінець 1910 року, в місяці листопаді.

Тої ж осени мене була вислала езекутива Федерації Українських Соціалістів, що була автономною частиною Соціалістичної Партії Канади, в подорож з Іриною Січинською, сестрою Мирослава Січинського. На меті такої подорожі було зібрати жертви на фонд визволення Мирослава Січинського з Станіславівської тюрми. Січинський того часу відсиджував 20-літній термін кари за вбивство графа Андрея Потоцького.

По обїзді кільканадцятьох відділів Федерації в полуднево-західній Алберті та Бритійській Колумбії, ми обое прибули й до Ванкуверу. Ванкуверський відділ уже був заздалегідь повідомлений про наше прибуття, отож поробив завчасне зарядження гідно привітати сестру Мирослава.

Ця поїздка дала мені нагоду добре вглянути в життя ванкуверської української колонії. Тут кипіло громадсько-соціальне життя. Всією діяльністю керувала одинока тоді українська організація — Товариство „Боротьба”. При товаристві існував співацький хор з-понад 30 осіб — мужчин і жінок. Кільканадцять з тих осіб були немов віткою славного колись хору в східній Галичині, в селі Балинці, в Коломийському повіті, яких свого часу вишколював в співі широко-відомий диригент В. Барнич у парафії священика Титуса Войнаровського. Кожний з цих співаків був любителем української пісні, тому й не дивота, що вони без хору прямо не могли жити. Вони хотіли мати хор в Ванкувері, щоб цим нагадувати собі рідний край та село Балинці. Кожний з цих співаків міг бути диригентом, але в кожному хорі водиться так, що тільки один диригує. Тим одним був Іван Далаврак. До балинецьких виходців, що були тоді в Ванкувері, належали: Юрій Сиротюк, його брат Василь, Іван Далаврак, Семен Далаврак, Петро Далаврак, І. Корбутяк, І. Драган та кількох інших, яких імена й прізвища сьогодні вже годі пригадати. Іван Далаврак добрав собі ще інших співаків з тодішніх ванкуверців і створив з них хор, з яким не посоромився б виступити й перед самим султаном. Цей хор влаштовував концерти, ставив пєси, — режисером був Іван Каралаш. Тодішні ванкуверські українці не були жадні добрих імпрєз.

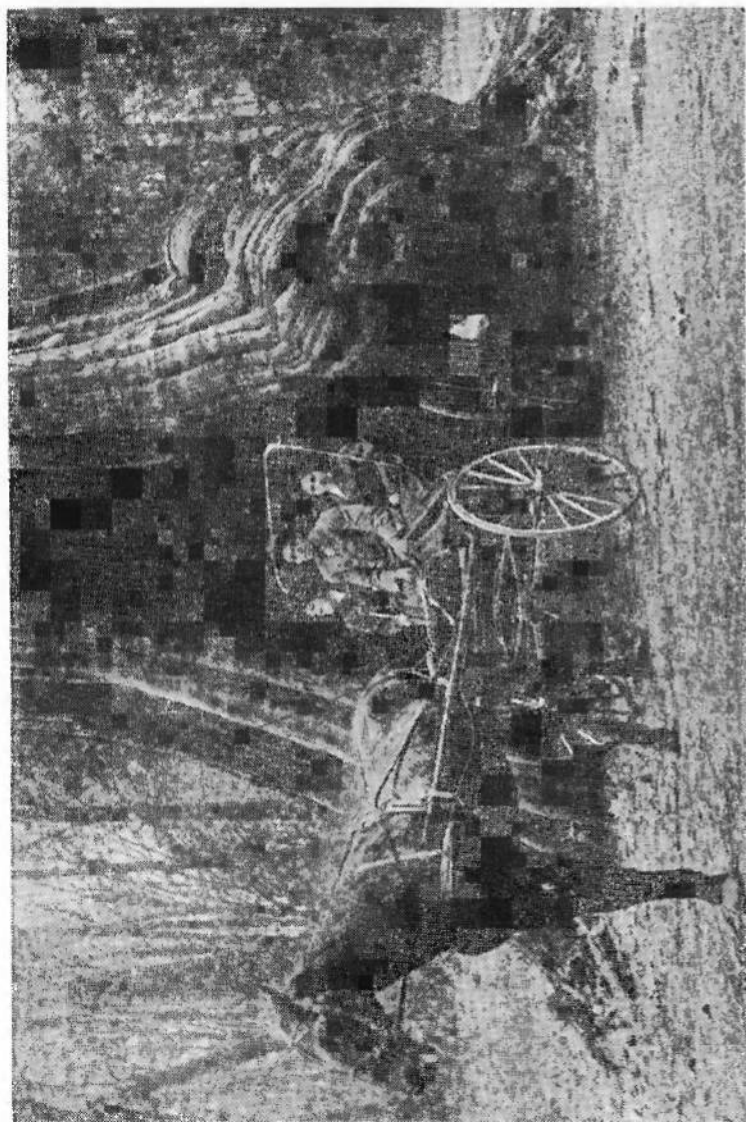
Концерт в честь сестри Мирослава Січинського.

Щоб гідно привітати гостю з Рідного Краю — Ірину Січинську — згаданий хор підготував в її честь концерт. На цьому концерті Ірина Січинська мала виголосити промову та ознайомити приїзних з подією 12 квітня, 1908 року, з судовим процесом проти Мирослава та його життям у тюрмі.

Концерт відбувся в неділю ввечері (дати не пригадую), в просторій залі „Орендж Гал”, на другому поверхові будинку. (Цей будинок ще й тепер знаходиться на полуднево-західньому розі вулиць Гейстінг і Гор, — тепер його переіменовано на мешкальні кімнати). На концерт прибуло стільки людей, що не могли приміститися в залі й на коритарі. Ціла концертна частина випала дуже добре, і була насолодою душ любителів співу. Ірина Січинська

вдоводила слухачів своєю промовою. Ірина була вчителькою школи ім. Бориса Грінченка в Львові. Вона зуміла прикувати увагу слухачів до своєї промови. Назагал, ціла імпреза відбулася велично.

Під час побуту Ірини Січинської у Ванкувері 1910 р.

Під великим пнем кедрового дерева в Стенлей Парку. Зліва: Ір. Січинська, Вас. Шолдра, Марійка Сиротюк,

Не без пригоди

На закінчення імпрези, як це звичайно водилося на публичних зібраннях, хористи й всі приявні почали співати гімн — „Ще не вмерла Україна”. Ще хористи не встигли докінчити слово „Україна”, як на залі рознісся голос „Р-р-р-у-у-с-ь.” По звірськи заревів зо три рази, немов прострелений лев в лісі. Це був голос Василя Черняка, ноторичного москвофіла, який пізніше став редактором „Русского Голоса” в Едмонтоні. Слово „Україна” його так впекло, немов би йому хто гарячого окропу вилив на голову. На залі, без сумніву, счинилася метушня. До Черняка почали наставляти кулаки. До нього моментально прискочив Дмитро Гриневич, понад шість фітів високий чоловік і сильний будовою великан, схопив його одною рукою за барки, і... почав нести до вікна. Вікна були відчинені, бо на залі була духота під час концерту.

Дмитро Гриневич походив з села Серафинці, Городенського повіту, східна Галичина. Це був нащадок колишніх великанів, яких свого часу відомий Каньовський збирав по цілій Галичині, як чоловіків так і жінок, і поселяв їх у Серафинцях. По них і була пішла слава на всю Галичину як про „село великанів”. Гриневич був сильний не лише будовою тіла, але й сильний духом український патріот. Чернякова зневага українського гімну впекла його до живого, і він з лютости ніс Черняка до вікна, щоб викинути його крізь вікно.

Я скоро зорієнтувався, що коли б до цього допустити, то Гриневич наразить себе на відповідальність перед судом за покалічення або й вбивство Черняка. Цим же вчинком рівнож осоромить ім'я українське в Ванкувері. Я спинив Гриневича в його намірі дійти до вікна і сказав Чернякові, який з перестрашу дрижав цілим тілом, щоб прилюдно перепросив всіх приявних українців за зневагу гімну, за порушення спокою і святочного настрою, якщо не хоче власти жертвою своєї арогантности й дурноти. Він довго не надумувався. Дрижачим голосом Черняк промовив: „Гаспада Украинци! Я очень жалею, что знеславил вам украинский гимн и прошу вас даровать мне провину”. Гриневич звільнив його, і хвилева паніка проминула.

Ми з Січинською відвідали також і Нанаймо, після чого вона відіхала до Вінніпегу, я — до Едмонтону.

Поновний побут в Ванкувері

У Ванкувері жив я також під кінець 1912 року й цілий 1913 рік. Завважив помітний зріст населення. Наша колонія складалася переважно з фізичних працівників, які працювали при корчуванні пнів під будову домів, у тартах, на залізничних „ярдах”, при копанні ровів („дічів”) для водопроводів і каналів, при закидуванні „Фалс Крік” на схід від Мейн стріту аж близько Кларк стріту під теперішню „ярду” Сі Ен Ар і Грейт Нортерн та їхні станції, замітали міські вулиці, і то звичайно вночі і т. п. До якогось власного промислу або торгівлі мало хто поривався, бо, або не було до того хисту, або з причини браку капіталу. Було кілька наших фризієрів „барберів”; дехто працював у кравців, а кількох було, що мали свої шевські варстати. На жаль сьогодні їх імен та прізвищ не памятаю. Пригадую собі, що Михайло Кошовський мав свою „барбер шапу” на Кордова вулиці, де барберством займалася і його дружина. Юрій Сиротюк провадив торгівлю фермерськими продуктами, як: ярина, овочі, кури та взагалі споживчим крамом.

Він також спроваджував з Америки сіно і торгував ним. На сіно в тих часах був добрий збут, бо їздили кіньми, так як тепер є добрий збут на газоліну для „годівлі” автомобілів.

Видавничі спроби

Виходив тоді в Ванкувері гумористичний часопис „Кадило”, що його привіз з собою зі сходу Павло Крат. Він друкував „Кадило” в російській друкарні, яку мав російський консуль Ассанчев. Однак Крат видавав його в вільні хвилини бо сам мусів працювати при корчуванні пнів, або збирати каміння з поля, де будувалися дома. У ті часи наші редактори чулися щасливими, коли з газетярства могли мати настільки приходу, щоб стало їм на маслянку.

Люди тоді жили бідно, але весело. Був тоді порив до громадсько-соціального життя. Люди сходились на спільне читання книжок та часописів, загальні гутірки, грали представлення, влаштовували концерти, і в цьому знаходили насолоду душі, помімо того, що дуже мало з них мали життєві вигоди, — а їх і не шукали.

Перша світова війна підкосила громадське життя

Прийшла перша світова війна. Вигляд громадсько-соціального життя ванкуверських українців раптово змінився. Вийшло на гірше. В Канаді появилось безробіття, і багато наших втратили працю. До того, будиши виходцями з Австрії, з якою Велика Британія й Канада були в війні, проти українців наміряно дискримінацію, уважаючи їх „ворогами” Канади. Нашим людям заборонено мати свою організацію „Боротьба”. Побоювались, що ці „австріяки можуть плянувати якісь саботажі”, як це виробляли в Канаді німці, збурюючи мости, а навіть підмінували були вежу канадійського парламенту. Отож з таких причин розв'язано українську організацію Товариство „Боротьба” разом з драматично-співацьким гуртком.

Молодших віком членів організації, а також і не членів, запроторено в концентраційні табори, яких тоді в Канаді не бракувало. Люди, що були „на волі” але без праці, почали виїжджати з Ванкуверу в степові провінції або до Зєдинєних Дєржав Америки. До 1917 року Америка не була в війні й постачала военні матеріали однаково як аліянтам, так і центральним державам, і з-за цього зазнавала великого економічного розвитку. Америка відчувала брак робітників, отож не ставила виходцям з Канади великих перешкод переходити кордон між Канадою й Америкою. Українці виїжджали до поблиських американських міст, Сїятл у стейті Вашингтон. Там були великі заводи будівлі кораблів і канадійські українці легко там знаходили працю, а також в інших індустріях.

Багато з ванкуверських українців виїхало аж до Дітройту на працю. Там стали на роботу в автомобілевих фабриках і при виробі военних танків та при інших заводах.

В наслідок такої ре-еміграції українська колонія Ванкувері стала значно меншою, ніж була перед війною. Повиїжджали з Ванкуверу й деякі чільніші члени драматичного гуртка, інших не стало, бо були забрані до концентраційних таборів. Через ці невідрадні обставини організоване життя ванкуверських українців зовсім зникло.

Зміна на краще

Час минав, війна в Європі розгарялася. Чим більше Німеччині й Австрії щастило ослаблювати аліянтський

фронт, тим більше аліянтам треба було посилювати своє змагання, треба було більше воєнних матеріалів та вояків. В Канаді заведено примусову військову службу — конскрипцію, чого ще до того часу не було. Почав відроджуватись промисл в Канаді, наслідком чого почало зростати запотребування робочої сили як в різних нових індустріях, так і для заступлення в роботі тих, що їх забрано до війська.

Почало зростати запотребування робочої сили і в Ванкувері та взагалі на побережжі Тихого океану. Рух розпочався в лісодержавній індустрії, при будові кораблів та в інших фабричних заводах. Відкриття більше різних робіт мало ті наслідки, що около 1917-1918 років почали прибувати сюди нові поселенці з степових провінцій: Алберти, Саскачевану та Манітоби. Одні знаходили працю в Ванкувері або в поблизьких околицях, інші осідались на акрах коло Ванкуверу й заводили свої власні господарства. Почали вертатися і деякі попередні мешканці з Америки, які скупали за Ванкувером. Беру це сам по собі, що по півтора року побуту в Сіятл, де я працював по друкарнях, я також опинився між „поворотцями” до Ванкуверу.

Завмерле громадське життя

Прибувши з початком 1920 року з Сіятл до Ванкуверу, я помітив, що українська колонія тут куди більша, ніж була за мого побуту в 1912-13 роках. Також помітний був серед українців кращий матеріальний стан. Вони уже мали свої власні доми, були наші „бизнесмени”, що мали свої склепи, „румінг-гавзи”, „бучерні”, „пул-руми”, ресторани, агенції продажі реальностей, „барбер шапи”, були шевці, кравці та інші підприємства.

Будьякого організованого життя, однак, не можна було побачити.

Була тоді громадка свідомих українців, які цікавилися громадськими справами, як наприклад, політичними, економічними, соціальними і т. п. Були деякі члени колишнього Товариства „Боротьба”, був диригент колишнього хору при товаристві — Іван Далаврак. Однак, тінь переполоху якого вони зазнали під час нагінки на них, як „австріяків” у часі війни, ще й досі ходила за ними й вони не могли набрати відваги створити між собою організоване життя. Відчували потребу цього та покищо ніхто

не хотів бути „першим”, щоб покликати до життя якесь організоване тіло для продовження культурно-освітньої та мистецької праці на народній ниві, щоб не завмерла добра традиція. Але бажання було. Помічалось це в довірочних гутірках з людьми, що цікавилися громадськими справами й любителями співу, які часто збиралися в домі І. Далаврака, щоб поспівати українських пісень.

Наші люди того часу сходились до ресторану Максима Майданика, який приміщувався тоді в будинку теперішнього „Марлборо” готелю на розі вулиць Мейн і Повел. Сам М. Майданик дуже цікавився громадськими справами, мав у своїм ресторані українські часописи, книжки й брошури, і його ресторан тоді служив за збірний пункт—читальню. Сходились туди наші свідоміші люди на пироги, борщ та інші українські страви, заводили між собою розмову, читали книжки, газети, деякі „політикували”. Тем не бракувало. Розмови найбільше зводилися на сучасні події на рідних землях, про боротьбу між „большовиками” й „меншовиками”, Петрушевичем та Петлюрою і т. п. Але часто зводилися дискусії і про потребу в Ванкувері організованого життя між українцями, і над питаннями: „з котрого б кінця починати”.

Про відновлення колишнього товариства „Боротьба” не могло бути й мови, бо воно було заборонене урядом як політична організація з суто політичним напрямком. На такі організації уряд консервативний ще не давав згоди. Навіть Соціалістична Партія Канади з своїм органом була заборонена. Була закрита і Соціал-Демократична Партія. Можна, однак, було мати культурно-освітні, соціальні, мистецькі і т. п. організації, які не були б радикального політичного характеру.

І от, одного вечора в домі Івана Далаврака, невеличка горстка зібраних любителів мистецтва, по вичерпаних дискусіях над потребою створення в Ванкувері організаційного життя, вирішили зорганізувати драматичне товариство під назвою, „Драматичне Товариство ім. Винниченка”, звісного українського письменника-драматурга, і після своїх сил виставляти на сцені пєси, уряджувати концерти, влаштовувати соціальні сходини. Таким способом мали на меті піднести й скріпити українського духа та розбудити наново громадське життя, що в час воєнного лихоліття було зовсім завмерло в Ванкувері.

Скільки записалося того вечора, хто був вибраний до заряду, сьогодні вже не пригадую собі. Памятаю тільки, що мене вибрано режисером, а Іван Далаврак взяв на себе обов'язок диригувати хором. Членами гуртка, оскільки пригадую собі, були: Іван Далаврак і його дружина, Василь Бабій з дружиною, Микола Голінський і його дружина, Іван Мельник (теперішній православний священник) і його дружина, Н. Романюк і його дружина, Максим Майданик, Михайло Майданик, П. Яворський, Семен Далаврак, В. Стефюк, Олекса Поштар, Василь Книгніцький та ще інші, імена яких моя вигасаюча пам'ять не зберегла.

Цей гурток виставляв комедії та драми з добрим popisом. Більшість з аматорів вже не були новиками в мистецькій ділянці.

Гурток винаймав фінляндську залю для своїх підприємств. Це було на Пендер вулиці, у східній Ванкувері. Своєї домівки українці Ванкуверу тоді ще не мали. Скільки відіграно представлень, точно собі не пригадую. Памятаю, що виставляли коротку комічну штуку „Два домики і одна фіртка“, „Сватання на Гончарівці“ та драму „Жидівка-вихрестка“. Усі пройшли з дуже добрим успіхом.

Гурток також влаштовував принагідно товариські забави.

Видавництво

Члени цього товариства були так підбадьорені та піднесені духом своєю діяльністю, що використали мій побут в Ванкуверу — мене як друкаря. Почали роздумувати, чи не можна б в Ванкувері — віддаленім на дві тисячі миль від Вінніпегу, де виходили наші часописи — започаткувати хоч мале видавництво. Був добрий вигляд на приріст українських поселенців на побережжі Тихого океану. Саме тоді я працював як лінотипіст в англійській друкарні „Бродвей Принтерс“. Я розпитав своїх хлібодавців, чи можна вживати лінотип і друкувати на їхній пресі український часопис. Вони радо згодилися. Про це я сповістив членів драматичного гуртка на наших сходинах і вони, по вичерпних дискусіях, постановили створити видавничу спілку на 10-доларових уділах (шерах). Зложили потрібну суму на закуплення українських матриць до лінотипу та доручили мені „батьківський“ обов'язок привести на світ „ще одно дитя в газетярському світі“.

Мені вдалось набути в Сіятл новісінькі українські матриці за 90 доларів, і я почав підготовляти матеріяли до 1-го числа. Дня 22 квітня, 1920 року, в Ванкувері появилася перший український тижневик „Правда і Воля”.

Часопис був соціалістичного напрямку, який поставив в свою основу завдання служити нашому народові в поширенні освіти для творення кращого громадського життя і вказувати шлях робітникам в боротьбі за кращі життєві умови для поліпшення їхнього положення в тодішніх часах. Бо хто з піонерів не памятає ті незавидні злидні на роботах, от хоч би в лісодеревній індустрії, в якій працювало багато наших людей? Робітник мусів працювати в поті чола, а прийшовши з роботи ледве тлінний, мусів спати в брудних кабінах на твердих солом'яних строжаках, у яких часто солома була стерта на полу. Багато навіть носили в мішках свої коци („бленкети”) для додаткового вкривання. Аж тепер можна оцінити боротьбу з баронами лісодеревної індустрії, бо вибороли: кращу платню, чисто удержувані кабіни, ліжка з м'якими матрацами, і т. д.

У вступному слові „Правда й Воля” писалось, між іншим:

“Розкинені в погоні за насущним в числі яких 30,000, ми Українці в Брітіш Колумбії, під зглядом просвітньої роботи, стоїмо чи не найгірше.

“Нема у нас ані читалень, ані драматичних кружків, як це діється в робітників інших націй. Забули ми, що світ належить до тих, що вміють самі собі бути ковалями долі... що вміють боротися зі всіма життєвими перешкодами, рабством і темнотою.

“Виходячи з того заложення, що нам треба пробудитися; треба встати з того летаргічного сну, треба обтріпатись від недбайливости, якою приколисує робітників песимізм і зневіра у власні сили, горстка людей у Ванкувері і кольонії зорганізували Видавниче Товариство з ціллю видання тут, на далекому Заході Канади часопис, який от це перед вами.

“Будучи свідомими того, що аби широкі маси працюючого люду могли освободитися з рабства, мусять насамперед освободитися з кайдан темноти; мусять пізнати всю тую несправедливість, якою опутаний нинішній світ — мусять пізнати правду...”

Не легко приходилося держати видавництво при житті. Тодішні вінніпегські „Українські Робітничі Вісти”, які приписували собі монополію на провід серед українського

Printed at 117, Broadway
Vancouver, B. C.

ПРАВДА І ВОЛЯ

Address: — Box 1, S. C.
Vancouver, B. C.

ПРАВДА І ВОЛЯ

ПРАВДА І ВОЛЯ—TRUTH & FREEDOM

Address: — Box 1, S. C.
Vancouver, B. C.

Printed at 117, Broadway
Vancouver, B. C.

ПРАВДА І ВОЛЯ

Address: — Box 1, S. C.
Vancouver, B. C.

Printed at 117, Broadway
Vancouver, B. C.

ПРАВДА І ВОЛЯ

Address: — Box 1, S. C.
Vancouver, B. C.

робітництва в Канаді, завзялися за всяку ціну знищити „Правду і Волю”. І нищили. Трохи відкрито, називаючи „Правду і Волю” „буржуазною шматою” і. т. п., але більше провадили підземну агітацію проти цього часопису, висилаючи до своїх читачів тайні обіжники, в яких плю-

Перша спроба видавання українського часопису у Ванкувері, Б. К., 1920 р. Появилася 12 до 16 чисел.

гавили „Правду і Волю”. Наказували здержуватися від будь-якої моральної й матеріальної піддержки часопису „Правда і Воля”.

Все таки вийшло кільканадцять чисел „Правди і Во-лі”. Можливо, що можна б було продовжувати існування часопису бодай дво-тижневи́ком, але українські члени фармерської юнії в Алберті зробили пропозицію переїхати до Едмонтону й допомогти друкувати часопис „Фармерське Слово”. Редактором та управителем цього часопису був Дмитро Присташ. Наприкінці 1920 року я переїхав до Едмонтону, і — видавництво закрито.

Українська книгарня в Ванкувері

Ще поки мене заангажовано до Едмонтону, ми з Іваном Мельником відкрили в Ванкувері Українську Книгарню. Книгарня не була велика, все ж таки люди, що любили читати книжки, мали з неї ту вигоду, що не мусіли їх замовляти з-поза Ванкуверу і оплачувати пересилку.

З моїм відїздом до Едмонтону я передав свою частину Іванові Мельникові. По якомусь часі Мельник прийняв працю в Годсон Бей компанії як управитель торгівлі футрами аж на далекій Камчатці. Книжки вислав мені до Едмонтону і книгарню закрив.

(Цю інформацію, яку подав *Т. Тожашевський*, вносимо до історії в цілості. — *Ред. комітет*).

о. С. П. Симчич.

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛУМБІЇ

III.

На переломі

Перша світова війна закінчилася в місяці листопаді, 1918 року. Канада була по стороні переможців, отже канадійська суспільна мораль, помимо повоєнних проблем, стояла високо, обставини своєчасно прибирали характер мирного часу. Різні закони встановлені під час воєнного напруження почали гинути природною смертю. Минулася і нагінка на так званих „чужинців”, мешканців Канади, що прибули сюди з різних країн світу. З цим почули полекшу й українці, яких уважали нелояльними із-за того, що вони в більшості приїхали з австрійської імперії проти котрої Канада воювала.

Було згадано, що в час війни, з-за строгого закону

безпеки, українці були під чуйним оком держави, отже, щоб обминути все це, вони почали шукати тихого при-
становища — головню у всяких родах занять в Америці.

Це, однак, був тимчасовий виїзд з Канади, як тимча-
сове було підозріння проти чужинців. З поворотом спо-
кою, українці, що віддалилися від можливих неприємнос-
тей, почали вертати назад до Канади. Правда, не всі укра-
їнці, що виїхали, вернулися назад до цієї провінції. Дехто
залишився в Америці, дехто поїхав в інші сторони. Ті,
що задумали вертатися до Бритійської Колумбії, а зокре-
ма до Ванкуверу, прибували тихо й непомітно, щоб не
відновити минулих неприємностей.

При кінці 1919 року і з початком 1920 почався при-
плив українців до Ванкуверу. Ці люди верталися з новою
надією, з новими сподіваннями. Це був почин нової доби.
Поворот українців до Ванкуверу представляв новий по-
чаток, переломову добу в житті українців в Бритійській
Колумбії.

За 200 доларів купив 4-ох Буковинців

Раніше згадувалося про переслідування чужинців в
Канаді під час війни. І дехто з прибулих з інших країн
світу зазнав чимало неприємностей за той час. Причиною
цих невідрадних обставин не був свідомий прояв мотивів
невірності супроти Канади. На список підозрілих падали
ті, що необережно поводитися й висловлювалися. Ці „чу-
жинці”, а між ними й українці, не мали часу перейнятися
гарячим патріотизмом супроти Канади, як це було з стари-
ми канадійцями. Ці останні сподівалися подібного патріо-
тичного відчуття від кожного жителя краю. Отже байду-
же нібито ставлення до краю в час небезпеки пояснюва-
лося тим, що „чужинці” не відчувають обовязку борони-
ти край в час війни.

Таких вільнодумців звичайно забирали в неволю, а в
більш поблажливому випадку приказували з'являтися пе-
ред поліцію в означений час. Ті, що попалися в неволю,
могли зробити одне з двох: остатися у в'язниці, або дїста-
ти когось, щоб викупив їх на волю і поручився за їх ха-
рактер.

Ось приклад одного очевидця, Василя Книгніцького,
що був в більш щасливому положенні. Він приїхав до
Ванкуверу 1909 року, працював до війни, і витворив собі

знайомство між працедавцями а також між українцями. Не раз приходилось йому і йому подібним викупляти на волю знайомих, що попали на „чорну листу” через небережність.

Одного разу він дав двіста доларів, щоб викупити з неволі Петра Яворського, Василя Дрогомецького (може Дрогомирецького), Михайла Терлецького та Михайла Кінащука — усі родом з Буковини.

Такі події сьогодні згадуються з гумором, але, оцінюючи строгість воєнних законів, можна припускати, що переживати такі обставини не належало до приємности.

Організоване життя

Залякані поліційними одностроями в час війни, українці не мали відваги розпочинати організоване життя наново навіть тоді, коли на всіх фронтах настав спокій. А по-друге, в Ванкувері не було багато українців, коли закінчилась війна. Кожний українець говорив про потребу організації, але кожний отягався взяти на себе обов'язок скликати організаційні сходи. Підсвідомо відчували, що „першому”, що поважиться на такий крок, припаде найбільша чарка відповідальности, коли б прийшло до слідства.

Початок, однак, зроблено 1919 року. Засновано українське робітниче товариство ім. М. Заньковецької. Членство цього товариства складалося з одиниць соціал-демократичного погляду. На ділі членство складалося з правих і лівих соціалістів. Тому новостворена організація буквально існувала на папері і не проявляла майже ніякої діяльності. А головна причина недіяльності — воєнні закони, що забороняли творити політичні організації радикального забарвлення. Це було в 1919 році. Воєнні закони повільно забувалися, але не були знесені.

По невдалій спробі зорганізувати товариство ім. Заньковецької, українці рішили вибрати вузьку, середню дорогу, і створили драматичний гурток ім. Винниченка. Це товариство мало більший успіх і проявило жваву діяльність впродовж приблизно трьох років. А це тому, що головна увага була звернена на сценічні виступи. Однак це була обмежена ділянка громадського життя. Вона не охоплювала ширшого загалу, хіба що в день вистави.

Осідок цього драматичного товариства ім. Винниченка був у Темпелтон залі.

Початок тривалого ґрунту

Ні політичні організації, ні драматичний гурток не задовольнив бажань тодішнього ширшого українського населення в Ванкувері. Люди в загальному хотіли світської організації, в котрій можна було б розвинути національну роботу — культурно-освітню, мистецьку. Це ґрунт, на якому знаходиться спільна мова різних політичних поглядів та релігійних віровизнань. Це одинокий спільний знаменник, на якому будувалося українське життя там, де число не дозволяло творити окремі організації чи релігійні гуртки.

У 1920 році до Ванкуверу приїхали два молодці: Іван Рабчак і П. Жарий. Оба бувші вчителі з степових провінцій, оба вчителювали між українцями, оба набули певний досвід про хід праці по околицях. Вони спостерегли добрі й слабі сторони українського організованого життя. Вузька діяльність українців в Ванкувері не задовольняла цих молодців. Вони бачили можливість повести працю так, щоб вона охоплювала більше число українців. З бігом часу вони довідалися, що місцевий чоловік, Іван Герман, поділяв їх думку про зорганізоване життя. Чому б не започаткувати українське товариство? І так ці три почали ширити гадку про потребу українського організованого життя.

Вислід їх старань був той, що 1923 року започатковано товариство „Просвіта”. До цього товариства прилучилася більшість членів існуючого драматичного гуртка ім. Вивниченка. Це дійсно перше українське товариство, що мріяло розвинути українську національну працю в ширшому розмірі. Цим положено тривалий ґрунт, що придержав людей вкупі і на якому остаточно вирости всякі інші організації, а пізніше і церковні громади.

Маючи на увазі, що в Ванкувері переважав радикальний та соціалістичний дух з одної сторони, а з другої сторони були українці національних поглядів, підсилені прибулими зі сходу, що мали подібні погляди, можна з певністю ствердити, що заснування українського товариства „Просвіта” стало початком тривалого українського національного життя в Ванкувері.

Треба також зазначити, що українське товариство „Просвіта”, проводячи свою працю по лінії національній та черпаючи з необмеженої скарбниці культурних та духо-

вих багатств минулого, привело українське суспільство на роздоріжжя. Одні поділяли напрям членів товариства „Просвіта” і мріяли про започаткування релігійного життя, а оставші соціялісти пропагували соціялістичні ідеї, та остаточно створили товариство лівих під назвою ТУРФДім (Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім).

Було б помилкою казати, що з започаткуванням товариства „Просвіта” народна праця пішла прискішеним кроком вперед. Радше можна сказати, що було навпаки. Настав час роздвоювання світоглядів. Створилися два табори з протилежною ідеологією. Зате товариство „Просвіта” допомогло зібрати й придержати при національній групі тих, що були свідомі свого кроку, і тих, що можливо й несвідомо піддержали національну ідею.

Товариство „Просвіта” проявляло чинну працю переважно зимовою порою, коли праця по лісах тощо закривалася. Це товариство приміщувалося в Еш Гал, на вулиці Фрейзер і 19 Авеню.

Розмір праці

Діяльність товариства „Просвіта” була різноманітна і залежала від числа членів, що були в Ванкувері. Багато членів товариства працювало поза містом, а коли праця кінчалася, приїздили до Ванкуверу. В загальному праця зосереджувалася довкола святкувань важніших українських національних свят, всякого роду вистав, культурно-просвітної праці по можливості, родинних забав, концертів. Скромність діяльності навіть була проти волі членів. Добровольців на кожному відтинку праці було багато, а ще більше можна було звербувати. Найбільша перепона відчувалася в браку відповідних провідних сил. З цих причин національні свята відбувалися в скромний спосіб і переважно звужувалися до прочитання доповідей на тему дня.

З виставами (представленнями) справа стояла трохи краще. До 1924 року, цією ділянкою правдоподібно завідували члени бувшого драматичного кружка ім. Винниченка. Потім, між іншими, режисерував Форвін Богдан та інші.

Почавши від 1927 року, режисуру перебрав Петро Мельничук. Цією ділянкою завідував він донедавна. Вис-

тави були всякого змісту, почавши від комедій а кінчаючи на трудних і великих драмах.

На початку організованого життя найменше щастило з концертними виступами. Художньо виконаних концертів не було, бо не було кому заопікуватися ними. Співацькі сили були, але бракувало проводу. В 1927 році до Ванкуверу приїхали панство Павлюкевичі, обое музичні люди. Під час сезону в 1927-28 роках приготувляли краще виконані концерти, з кращим успіхом під кожним оглядом. Крім цих років не було кому займатися, не було особливого диригента, а концерти творилися спільними силами добровольців виступати на сцені.

Місцеві складні причини не дозволяли українському суспільству виплисти на ширший форум раніше, перед видне око загального населення міста Ванкуверу. Ця сама причина відносилася і до менших гуртків українців, розкинутих по цілій провінції Бритійської Колумбії.

Народний Дім

Товариство „Просвіта” виконувало народну працю в міру своїх сил і охоплювало всі бажані ділянки місцевого життя. Однак приходила нова доба в канадійському українському житті, отже треба було достосувати діяльність місцевого товариства до решти Канади. Часописи подавали звістки про початки Союзних організацій в Канаді, що народна праця поживавилася при Народних Домах, остаточно про створення Союзу Українських Народних Домів.

Українці в Ванкувері стежили за новими течіями національної роботи. Зроджувалася гадка про засновання товариства Український Народний Дім. Чим більше обговорювали новий хід праці по Канаді, тим сильніше закорінювалася ідея Народного Дому.

Організаційні збори з ціллю започаткувати товариство Український Народний Дім відбулися 22 липня, 1929 року. Не було дійсної причини переорганізовувати існуюче товариство „Просвіта”. Провідна думка, що прихилила членство до ідеї Українського Народного Дому, була: стати членом ширшого й всеканадійського тіла — Союзу Українських Народних Домів — і користати з його директиви.

Ініціативні збори мали очевидно повну піддержку членів існуючого товариства „Просвіта”. По ширшому об-

говоренні рішено скликати ще одні збори в тій цілі. Намічені збори відбулися 4 серпня, 1929 року. На цих зборах припечатано долю первісного товариства „Просвіта”, а постановлено створити товариство Український Народний Дім. Того ж дня прийнято назву: „Товариство Український Народний Дім”.

Того ж самого дня, 4 серпня 1929 року, внесено прохання до централі Союзу Українських Народних Домів про прийняття. Централь прихильно віднеслася до заяви товариства Український Народний Дім. Ця подія посунула впливи централі Союзу У. Н. Домів в найдалший пункт західньої Канади, а місцеве товариство виплило на ширші води всеканадійського організованого життя.

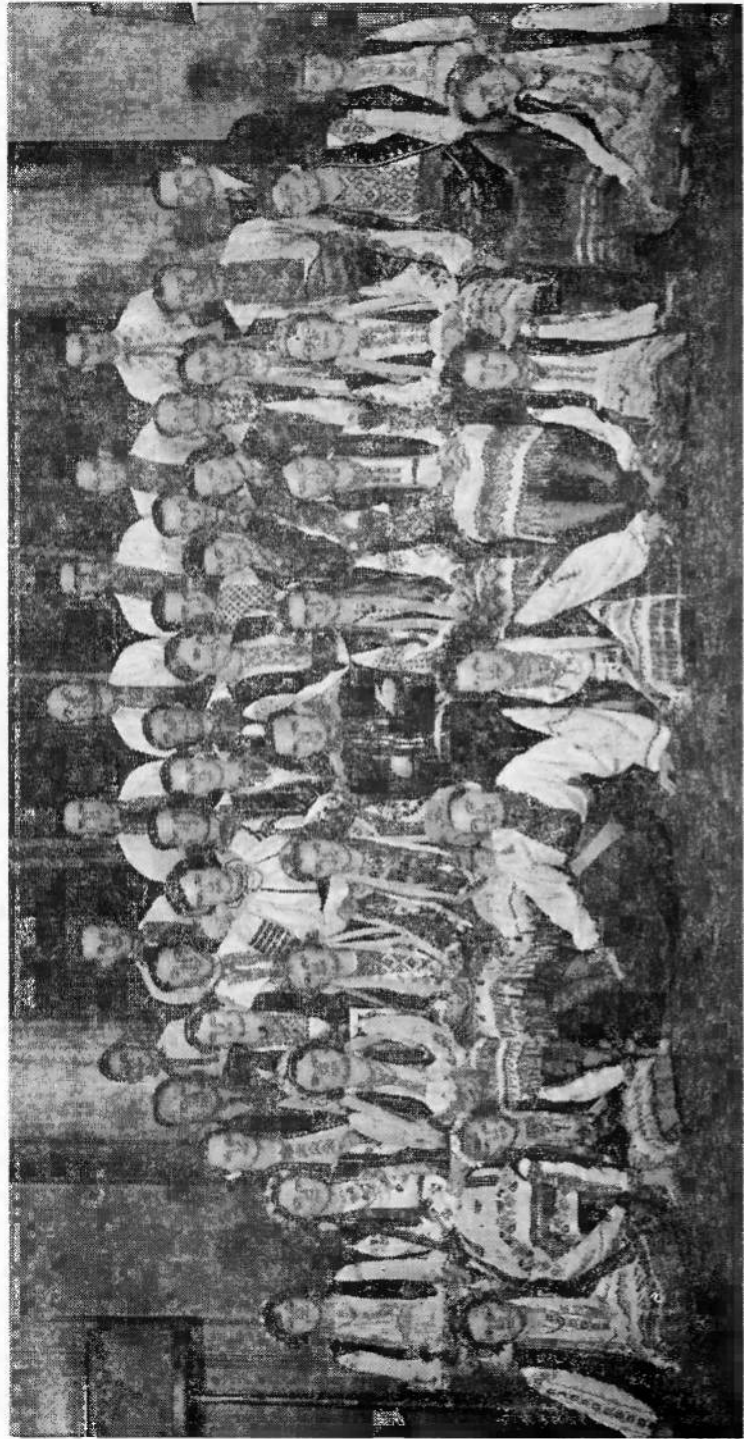
Розбудова Товариства Український Народний Дім

Прийняття в склад Союзу Українських Народних Домів стало немов би затвердженням, що товариство Український Народний Дім скерувало свою працю в здоровий напрям. Місцева організація стала кріпшати духово, а рівнобіжно набирати розгону до дальшої праці. Новий запал побуджував нові заміри, хотілось розвинути й розширити засяг діяльності.

На першому місці в цій розбудові повстало питання жіночої організації, як допоміжної сили при товаристві. Почин зроблено заснованням організаційного комітету, що мав вглянути в можливість створення такого товариства. До комітету ввійшли пані: Анна Пелех, М. Лобай і Д. Сташин. Цей комітет розглянув справу і виніс прихильну олінію. Того ж самого 1929 року зорганізовано жіноче товариство при товаристві Український Народний Дім.

Тут треба згадати, що Т-во Український Народний Дім було самотнім українським товариством в Ванкувері з національними стремліннями. Його члени це були люди, що любили працювати в товаристві. Тут не було релігійних розмежовань, бо до того часу організованих церковних громад не було. Це самотнє товариство, що притягало до себе всіх свідоміших українців.

Товариство Український Дім фактично існує двадцять вісім років, тобто від 1929 року. Але воно має право казати, що його корінь віс у громадський ґрунт дев'ять

Хор і танцюристи Т-ва Народний Дім в Ванкувері, Б. К., під час міжнародного фестивалю 28-го жовтня 1936 року.
По середині: Віктор Гавчук, диригент.

років раніше, тобто тоді, коли зорганізувалося короткотривале товариство ім. Винниченка. Почавши від цього драматичного гуртка, членство старої організації постійно зливалося з новим товариством, і тим неперервним тягом дійшло до однієї й постійної назви: Товариство Український Народний Дім. Це товариство діяльне до цього часу, і приміщується в залі Української Православної Громади, а будинок звуть — Український Народний Дім. Принагідно треба згадати, що один з основоположників товариства „Просвіти”, Іван Рабчак, цього року очолює Товариство Український Народний Дім.

В протягу історії товариств, що зливалися і остаточно створили Товариство Український Народний Дім, в людей була добра воля працювати на народній ниві, але до 1929 і кілька років після того бракувало провідних сил. А крім цього треба додати, що не лише до 1929 року, але до закінчення другої світової війни українських професіоналістів майже не було в Ванкувері. Це зводиться до того, що вся народна робота спадала на плечі добровольців, людей доброї волі.

Релігійна сторінка

Не всі, що приїздили до цієї провінції, були радикального погляду або наставлені проти релігії. Перші українські імігранти до Канади довго жили релігійною наживою з минулого, що наслухалися по церквах у своїх рідних селах. Прибулі українські поселенці не були винятком загального правила, що стосується переселенців. Звичайно буває, що люди переселяються в інший край, а духовна опіка наспіває тоді, коли вони вже осядуться. Те сталося і з українськими переселенцями до Канади.

На терені Бритійської Колумбії питання релігійної обслуги стало більш складне, ніж на степових провінціях. Там українці поселилися колоніями. Приїхали з поближких сіл чи повітів, мали подібні релігійні та політичні погляди. Наприклад: в Алберті по обох боках ріки Саскачевану поселилися православні люди з Буковини. В Манітобі та Саскачевані були округи, заселені виключно галичанами і греко-католицького віровизнання.

Хоч в Бритійській Колумбії були українці при кінці XIX століття, а то є припущення, що перший зайшов сюди 1867 року, однак це були одиниці. Більшим числом

почали українці приїжджати по першій світовій війні, а найбільше приїхало перед, під час і після другої світової війни. До першої світової війни, хоч і були українці, то переважно самотні або перехожі. Отже на початку не було в цій провінції українських колоній. Найбільше скупчення їх було в Ванкувері, але й ті були порозкидувані. Замітне й те, що в Вінніпегу, Брендоні, Давфіні в Манітобі українці заселили певну дільницю міста. Тут української дільниці не було і досі нема. Праця звичайно сезонова, людей перекидали по різних закутках провінції, по різних тартаках, копальнях, місцях зрубу лісів. Навіть одинокий великий осередок українців, Ванкувер, одного разу величався великим числом а через якийсь час число зовсім зменшувалося. З тих причин світські організації не розвивалися таким темпом, як можна було сподіватися.

Уже розмірно пізно по приїзді українців до Канади в околиці Ванкуверу поселилася родина Василя Маскаля. Це було весною 1925 року. Оселилися на фермі на Лулу Айленд, на південь через ріку від Ванкуверу. Маскаль приїхав з Саскачевану. Там уже були церкви, релігійне життя йшло повним рухом.

Родина Маскалів скучала за церквою, прагнула душевної насолоди. Василь Маскаль почав шукати за українською церковною громадою, бо діти підросли. Не раз виходив на Гейстінг вулицю, а там був найбільший збір українців. Коли почув українську мову, розпитував, чи хто не знає, де є українська церква.

„Ідіть просто на схід, там знайдете”, відповідали незнайомі.

Маскаль пустився вулицею Гейстінг на схід, розглядався по обох боках вулиці. Перейшов границю міста Ванкуверу, ішов далі тією вулицею в Борнебі. Коли вулиця почала звужуватися й сходити на звичайну дорогу, що вела в ліс, вернувся назад з нічим. Тією вулицею проходив не раз, приглядався кожній церкві, кожному будинкові, що міг був приміщувати українську церковну громаду. Цілий терен уже знав напам'ять, а української церкви таки не міг знайти.

Роки проминули від того часу, коли Маскаль блукав та шукав церкви, а в міжчасі він постійно думав, чому й хто міг так пошукувати. Остаточо прийшов до можли-

вої розв'язки. Це були нерелігійні українці лівих поглядів, що постійно шwendялися по Гейстінг вулиці. Вони частинно правду говорили, що церкву знайде „просто на сході”. Він наразі не догадався, а інформуючі не доказали, що найближча церковна громада дійсно була на сході, — аж в Алберті.

Цей відокремлений приклад показує, що на терені Бритійської Колумбії був в більшості сирий матеріял, що відвик від церкви. Були й такі, що не мали охоти послуhati слова Божого. Тому початки релігійного життя прийшли значно пізно по приході перших поселенців.

Початок релігійного життя

З Нью Йорку до Монтреалу, в першій половині вересня, 1910 року, приїхав на Євхаристичний Конгрес Митрополит Кир Андрей Шептицький. З Монтреалу він знов вернувся до Нью Йорку після конгресу і відвідав деякі греко-католицької парафії в східній частині Америки. При кінці вересня приїхав через Сіятл, Вашингтон стейт, до Ванкуверу в товаристві о. С. Дидика. Нема сумніву, що Митрополит Шептицький приїхав в цілі розглянути терен і перевірити можливість започаткувати католицьку парафію. Митрополит приїхав за попереднім порозумінням з Григорієм Бутенком, що опісля виїхав в Шанхай, Китай.

У Бутенка, Василя Книгницького та кількох інших було щире ставлення до гадки творення української церковної громади. В той час УКРАЇНСЬКА церква була б задоволена всіх. Віровизнання стояло на другорядному місці, — так говорять старі поселенці. Соціялістичний погляд мав перевагу між українцями, тому Митрополит не мав успіху. Навіть Служби Божої не відслужив, хоч старання робилися. До неуспіху причинилися українські соціялісти, що прикликали собі до помочі однодумців інших народностей. У половині грудня 1910 року Митрополит Шептицький вернувся до Львова, пробувши в Ванкувері кілька днів.

У травні, 1911 року, до Ванкуверу приїхав о. Навкратій Крижановський ЧСВВ, пробув чотири дні, відправив Службу Божу і відїхав до Мондер, Алта. З цими відвідами кінчаються на повних 16 років всякі явні спроби започаткувати релігійне життя. Це довгий час. Цей період

часу включає понад чотири роки війни і кілька нестійних років по перемир'ї.

Релігійний „застій” кінчиться з приїздом до Ванкуверу греко-католицького священника о. А. Уляницького. Він пробув тут кілька місяців в 1927 році і відїхав.

У березні, 1928 року, до Ванкуверу приїхав о. Й. Бала, греко-католицький священник. Він перебув тут до серпня, 1929 року. По його відїзді греко-католицьке релігійне життя, а зглядно услуга вірних, завмірає аж до приїзду о. Николи І. Бартмана в січні, 1936 року. Він давав сталу обслугу вірним аж до кінця липня, 1937 року.

Постійна й безпереривна обслуга вірних греко-католицького віровизнання п о ч а л а с я з приїздом у жовтні, 1937 року о. С. Шевчука, ЧСВВ.

Гринрод — історичне місто

Усякі спроби оснувати тривале релігійне життя в Ванкувері закінчувалися невдачою на протязі понад чверть століття. У міжчасі, у незамітному й до тепер мало відомому містечку в долині Оканаган, зроблено рішучий крок Греко-Католицької Церкви.

На південь від міста Кемлупс, а около 30 миль на північ від міста Вернон, перша група українських поселенців прибула до Семон Арм (Salmon Arm) ще в 1921 році. Прибуло 14 українських родин, що виїхали з Сарто, Манітоба, за порадою поселеного товариства Канади. Українці-поселенці побачили, що довколо Семон Арм нема врожайної землі, а є лише гори й озера, — тому-то зразу говорили, що їх обманено і навіть грозили, що повернуться назад до Манітоби. Поселенче товариство взяло до уваги ці погрози і призначило їм кращі землі коло Гринрод (Grindrod). Уся група переселилася на нове місце осідку 1922 року. З бігом часу українське „село” збільшилося приїздом нових родин з Саскачевану та Алберти.

Справивши необхідні до життя потреби, маленька колонія постійних поселенців рівночасно мала замір збудувати церкву. До діла приступлено 1924 року. По 25-ти роках церковна громада, положена в майже недоступній місцевості, дістала призначення пароха 1949 року. Того ж літа відсвятковано 25-ліття заснування церкви, а торжество відбулося при участі Владики Кир Ніля.

ОО. Васи́ліяни в Ванкувері

Осіньню, 1937 року, єпископ призначив о. С. Шевчука, ЧСВВ для обслуги вірних греко-католицького віровизнання в Ванкувері. Новоназначений парох відслужив перше Богослуження в італійській церкві. Означене місце могли були постійно вживати. Італійці призначили час Богослужень на 12.30 по полудні. З цієї причини вірні почали шукати іншого місця для відправ.

Ще за перебування о. А. Уляницького та його наслідника о. Й. Бали, будинок перебрав о. Л. Форжет. Вірні пригадали собі і зараз же вдалися до нового власника будинку. Цей згодився переписати на чин залю разом з домом побіч неї. Цей будинок поновно став ядром релігійної праці. В день 17 жовтня, 1937 року, в цьому приміщенні відправилося перше Богослуження і тут постійно Богослужби відбувалися, почавши з тим днем.

Це приміщення вживалося на різні цілі. У неділі та свята відправлялися Богослуження, у певний час була наука релігії та української мови. Крім цього, тут відбувалися громадські сходи, жіночі збори, вистави, базарі, прийняття та інші парохіяльні підприємства. Одним словом, це був збірний пункт. Усі числилися з обставинами та й остаточно погоджувалися, щоб будинок уживати на всякі цілі включно з Богослуженнями.

Крім обслуги громади в Ванкувері, о. Шевчук виїздив до поближких місць як Луду Айленд, Нью Вестмінстер і Чилливек.

Набуття будинку й одержання о. пароха заставляли громаду до праці, а між тим і набувати необхідних фондів. Під кінець 1937 року відбувся перший базар на більшу скалю. Співпраця принесла добрий матеріальний успіх.

Розбудова громади

Наслідки постійної обслуги громади можна було заважити аж через рік. За той час люди почали довідуватися, де відбуваються Богослуження. До тих, що вже були в громаді, почали приставати ті, що приїздили з степових провінцій.

Дня 11 серпня, 1938 року, зорганізовано жіноче товариство для помочі в необхідних справах в громаді. Прийняли ім'я славної з української історії Св. Княгині

Ольги. Жіноче товариство взяло на себе обов'язок виконувати ділянку праці, що до цього часу не була охоплена. Воно займалося різними підприємствами, і своєю працею чимало спричинилося до зросту та розбудови громади.

Церковна площа

Вірні відчували, що не можна попровадити ширшої громадсько-релігійної праці в малому й обмеженому приміщенні, що вживалося для всяких потреб. На загальних зборах і зборах заряду постійно виринали питання нової церкви. Обговорювання, однак, не рушало справи з місця, хоч в міжчасі думка кристалізувалася. Рішучий крок прийшов в серпні, 1939 року, коли приявні заявили, що будуть складати жертви, коли прийде до набуття площі. Усієї деклярації було 605 доларів. Зовсім мала сума, але це був явний крок вперед.

Осінью 1940 року до ванкуверської громади був призначений о. Т. Добко, ЧСВВ. Він прийшов з наміром перевести в життя дві справи. Одна була — zorganizувати хор. Ця постанова стала дійсністю в скорому часі і цей хор виступав на міжнародних фестивалях. Другим бажанням о. Добка було — набути нову церкву. У листопаді того ж самого року постановлено святкувати свята за новим стилем.

Весною 1941 року громада купила дім і відповідну площу на 7-ім Авеню і Квебек вулиці. Тут був замір будувати церкву.

Набуття церковного будинку

У розгоні будови церкви громадяни довідалися, що шведи-лютерани мали на продаж свій церковний будинок на розі Пендер і Принсес. Цю вістку провірено в січні, 1944 року, а в наступному місяці куплено згаданий церковний будинок і вигідну резиденцію для священиків за суму 10,000 доларів. До нової церкви перенеслися в травні, 1944 року.

Братство Українців Католиків в Ванкувері повстало 1948 року. З того часу їх обов'язком є опікуватися дітьми рідної школи, тобто оплатою учителів школи. Братство також влаштовує всякого роду підприємства, з яких пливуть доходи на ціль школи. Крім цього, БУК зобов'язався поширювати католицьку пресу.

З часу, коли оо. Василяни перебрали обслугу громади, перебігло двадцять років. Дня 6 жовтня, 1957 року, відсвятковано двадцяті річницю праці. Ці роковини відбулися при співучасті Преосв. Ніля Саварина. У двадцять років можна пригадувати скромні початки на Фрейзер вулиці та здобутки за цей, здавалось би, короткий час.

(Список інших греко-католицьких церковних громад в Бритійській Колумбії поданий на іншому місці в цій книжці).

Спроби православних

Релігійного життя не можна було сподіватися аж поки не наспіла догідна хвилина. Раніше згадувалося, як Василь Маскаль (уже покійний) неділями шукав української церкви — та все без успіху. Таких безперечно було більше. Люди з великою вірою гляділи в майбутнє, а в міжчасі одностуді гуртувалися, ділилися думками й раділися, що мають зробити. Вірні Православної Церкви були б задовольнялися обсергою бодай час від часу. Великою перепорою в цьому бажанні ставала далека віддаль від організованого життя, а до того ціла Православна Церква в Канаді відчувала великий брак священослужителів.

До 1929 року вже було досить одностудів, що зробили явний крок, перериваючи відвічну релігійну мовчанку в Ванкувері. Перша православна Служба Божа в чисто українській мові відбулася 1 травня, 1929 року. Богослуження відбулося в тодішньому приміщенні товариства „Просвіта” в Сідер Катедж Гал. Ініціаторами цієї відправи були: Василь Маскаль, Ф. Богдан, П. Павлюкевич, Т. Павлишин, Ф. Василик, І. Герман, І. Горудко.

Друга Служба Божа відбулася 27 грудня, 1930 року, в приміщенні Товариства Український Народний Дім під числом 3635 Фрейзер вулиця. Зарядження на цю відправу зробив Петро Мельничук за гурток православних українців.

Осіною 1931 року була третя Служба Божа в англійській церкві на Вікторія Драйв. Усі три згадані Служби Божі відслужив о. Т. Д. Волохатюк.

Обслуга православних українців приходила з найближчої провінції — з Алберти. Наближались тяжкі часи великого безробіття, чорні дні економічної депресії заглядали в вічі кожному канадійцеві. Тож обслуга з такої

далекої віддалі перервалася із-за великих коштів переїзду. Православні українці в час цих голодних років не здавали рук, а просили православного священика й українця з роду, о. К. Молчанського, про обслугу. Від 1932 до 1936 року о. К. Молчанський відслужив двоє Великодніх Богослужень і двоє недільних. У міжчасі вірні православні робили заходи й підготовку до zorganizування церковної громади. У цій цілі переписувалися з відповідальними чинниками про постійну обслугу. Цим питанням піклувалися члени Товариства Український Народний Дім. Запискові книги товариства У. Н. Дім стверджують це ось такими словами, з дня 3-го травня, 1937 року: „Слідувала дискусія над Рідною Церквою (то є Православною — о. С. П. С.) де рішено скликати організаційні збори в неділю 9-го травня” (1937 року — о. С. П. С.). Записка має підпис секретаря Михайла Гуменюка. Згідно з рішенням зборів 3 травня, збори було скликано до тижня й започаткування православної громади стало дійсністю.

Організоване релігійне життя

День 9 травня, 1937 року, став і надалі останеться пам'ятним днем в історії православних українців Ванкуверу. Того дня положено підвалину під будову української православної громади. Заступник голови У. Н. Дому, Прокіп Щирецький, відкрив організаційні збори православної громади в присутності 35 осіб. Зборами керував Іван Шевчук, секретарював Іван Колодій. Йосиф Ясенчук широко пояснив значення Української Православної Церкви в житті українського народу; що історія українського народу й Православної Церкви — це нерозлучна єдність. Того дня 22 члени заявили на зборах за тим, щоб громаду започаткувати. Перше ім'я на списку членів стоїть Марії Мекмилан (уже покійна).

Новозорганізована громада відразу зустрілася вічна-віч з поважною перепорою. Це була справа обслуги. Під ту пору Українська Православна Церква в Канаді відчувала великий брак священиків. З тієї ж причини громада тоді мусіла вдаватися до едмонтонського пароха Всеч. о. П. Самця, щоб він уділив бодай частину свого часу для ванкуверців. Перше Богослуження в новозорганізованій громаді відслужив о. Самець 18 липня, 1937 року. На Богослуженні було около 200 душ. Осінню того ж року від-

булося друге Богослуження, 7 листопада, в залі Народного Дому. І цей раз відправляв о. Семець.

В день 9 січня, 1938 року, Всеч. о. прот. С. В. Савчук, адміністратор Української Православної Церкви в Канаді, відвідав Ванкувер і відправив Св. Літургію. Наступні Богослуження відбувалися, коли парох Едмонтону міг прибути сюди. Того року Богослуження відбувалися в місяці квітні, травні і серпні. Відправляв о. Семець. У час травневого Богослуження започатковано фонд на будову церкви. В 1939 році Всеч. о. М. Фик, по можності, уділяв свого часу для Ванкуверу.

Зближався час другої світової війни. На західнім побережжі почали відкриватися роботи, сюди почало напливати більше людей, між ними були й українці. Із зростом населення почала рости й громада. Питання духовної обслуги було й надалі актуальним. Принагідні Богослуження вже не задовольняли вірних, а справа священничих кадрів не збільшувалася рівнобіжно із зростом Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Парафіяльний дім

Навіть у цих невідрадних обставинах, доля громади не була полишена на поталу. До Ванкуверу прибув Всеч. о. Д. Кірстюк на спочинок і він погодився обслуговувати громаду по можності.

Перша візитація Високопреосвященнішого Архiepіскопа Іоанна (тепер Митрополита) відбулася в день 15 вересня, 1940 року. Ця подія без сумніву піднесла вірних православної громади на дусі.

День 10 травня 1941 року став ще одним памятним днем в житті громади. Того дня куплено сконфіскований урядом робітничий дім під числом 805 Пендер вулиця. Уже було де відправляти Богослуження, а о. Кірстюк, по можності своїх фізичних сил, обслуговував громаду від одного до трьох разів в місяць. У час війни тут було багато українців при канадійській армії, а між ними оо. капеляни Фик і Симчич. Отці капеляни служили в церкві, коли були поблизу Ванкувера.

Осіною 1944 року громада збагатилася ще в одній діяльці. Пані добродійка Вікторія Симчич зорганізувала недільну школу при громаді. Рівнобіжно з недільною

школою пожвавила свою працю теж українська школа під проводом панства Лабюків.

Усе, здавалось, приходило на своє місце в громаді: було своє приміщення, був церковний хор під проводом Віктора Ільчука, українська й недільна школи, зорганізоване жіноцтво й молодь. При кінці 1944 року і на початку 1945 державний уряд почав провадити переписку, щоб від продати недавно куплений сконфіскований будинок. Дня 24 березня, 1945 року, громада заключила угоду з урядом — відпродала будинок, що служив для церковних відправ та інших потреб. Громада тоді перенеслася до залі під числом 715 Вест 7-ий Авеню. Громаду обслуговував о. Кірсрук по можності.

Нова доба в історії громади наступила з початком 1946 року. У місяці лютому громада купила будинок з помешканнями під числом 154 Іст 10 Авеню. Поруч цього будинку куплено додаткову площу під будову церкви в майбутньому. Зараз після цього капелян о. С. П. Симчич повернувся з-за моря і відразу почав відправляти Богослуження кожної неділі, почавши від 8 квітня. По звільненні з війська Консисторія призначила його першим сталим парохом громади.

Громада відновила будинок і свого часу перенеслася до нього. В вересні того ж року відбулася друга візитація Високопреосвященнішого о. Владики Іоанна. Дух громади був піднесений купном будинку. Врадувані своїми здобутками, члени виказали вдячність жертвами. В час цієї візитації на фонд будови церкви вони зложили 6,702.50 доларів.

Крім обслуги громади в Ванкувері, о. Симчич виїздив до громади в Вернон, раз в місяць. Громада оцінювала те, що свого часу Едмонтон та інші округи в Алберті ділилися священничою обслугою з Ванкувером, отож годилися звільнювати свого пароха для обслуги поближких громад, як Валі, Чиллибек, Егесі, Ленглі Прейрі.

Новий дім молитви

Громада росла приспішеним кроком, ряди членів та прихильників збільшувалися, приміщення громади почало ставати зовсім тісним. Почали підноситись щораз сильніші голоси, що треба будувати новий дім молитви. Громада була щаслива тим, що вертаючись зі з'їзду в Вінніпегу до Пало Алто, Каліфорнія, переїздив на початку

1947 року визначний український архитект, проф. Сергій Тимошенко. Заряд порозумівся з архитектом, і він згодився виготовити проект церкви для громади. Тепер громада пишається церковним будинком, проект якої опрацював відомий архитект на стиль церков Великої України.

До будови церкви приступлено 1948 року. Відповідальним за будову церкви був член громади, Михайло Гомола. До весни 1950 року будинок був скінчений знадвору й частинно в середині: був дах, вікна, двері. На Великдень 1950 року громада рано на світанку врочисто перейшла з церковної залі до нового нескінченного дому молитви на сталий побут.

Осіnnю того ж року до Ванкуверу приїхав Всеч. о. С. Зузак обслуговувати громаду, а о. Симчич виїхав до Нью Йорку на докінчення вищих студій. Величавий дім молитви мав великий вплив на розвиток громади. Прибували нові члени, школи збільшувалися, хор удосконалювався, СУМК і жіноче товариство міцніли. Закипіло життя.

В вересні 1954 року о. Зузак виїхав до Саскачевану, а на його місце знову прийшов о. Симчич. По довгих роках усякого роду проб, невигод, недотач та недомагань громада стала на ноги, набрала і ще набирає сил до дальшого лету.

Дня 1 вересня, 1957 року, Українська Православна Громада Святої Тройці в Ванкувері врочисто святкувала двадцяті роковини свого існування при незчисленній кількості вірних та прихильників. Того дня була Архирейська візитація Високопреосвященнішого о. Владики Митрополита Іларіона, первоіерарха Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Вдячні молитви з уст Владики Іларіона полинули до Всевишнього Бога, що Своєю Правицею захищав і проводив громаду через останніх двадцять років.

(Список інших православних громад поданий на іншому місці в цій книжці).

Визначні люди відвідують Ванкувер

Тому що Ванкувер є відділений від решти Канади високими горами, ріками та лісами, й тому що найближче скупчення українців знаходиться в Едмонтоні чи Келгарі, а в крайньому разі в Вернон, Б. К., відвідини визначних осіб чи груп є сполучені з великими видатками. Однак час від

часу ванкуверці мають приємність вітати в себе важних осіб, будь це з рамени К.У.К., Церков чи окремих організацій. Не всі тут записані, але подаємо тих, про котрих маємо точніші записки.

* * *

Дня 8 жовтня, 1929 року, до Ванкуверу прибула з відчитами широковідома діячка як на жіночому, так і на політичному полі, сенаторка О. Кисілевська. Промовляла до ванкуверських українців, піднесла їх на дусі, а рівночасно лишила безліч інформацій про українське життя в світі.

* * *

У місяці жовтні, 1936 року, відомий діяч при високій школі в Подебрадах, проф. О. Бочковський, відвідав Ванкувер. Ознайомив людей з відносинами в Подебрадах того часу.

* * *

З мальовничих степів України почулася музика славної української бандури в місті Ванкувері. Бандурист пригадав ніжну гру на бандурі тим, що знають і чули її, інші вперше в житті мали нагоду побачити та почути музику цього історичного інструменту під час концерту проф. С. Ємця, в 1938 році.

* * *

Своїми жвавими та ритмічними українськими танками, Василь Авраменко вперше показав українцям Канади, що український танок є підний збереження. Подруге, показав не-українцям, що це історичний танок, зібраний з великої культури українського народу. До Ванкуверу Авраменко прибув 25 березня, 1939 року. Висвітлив тоді і фільм "Запорожець за Дунаєм".

* * *

Ванкуверці мали нагоду насолоджуватися величчю української пісні під час побуту Марії Сокіл та А. Рудницького, 22-24 липня, 1939 року.

* * *

Український соловій, Михайло Голинський, відвідав Ванкувер під час своєї обїздки Канади з українською піснею. Концерт відбувся в першорядному приміщенні — Готель Ванкувер — 26 вересня, 1942 року.

* * *

Дня 24 вересня, 1944 року, до Ванкуверу приїхав Кир

Василій Лади́ка на канонічну візитацію місцевої греко-ка-
толицької громади.

* * *

Серпня 18-го, 1945 року, в Ванкувері гостював проф.
Н. Григорі́їв. По доповіді відбулося прийняття.

* * *

Крім мішаних хорів, ванкуверські українці мали при-
ємність насолоджуватися співом мужеського хору. Він
складався з 24-ох чоловіків. Цей хор мав козацькі одно-
строї. Ним управляв на початку Віктор Ільчук, а пізніше
провадив ним Василь Кардаш. Зорганізований 1948 року
і виступав в більших залах як перед українською, так і
перед не-українською публікою.

* * *

Славна співачка й піяністка, Галина Галій, веселила
приваних своїм голосом та грою на піяні осінню 1949 ро-
ку. Вираз лиця та й рухи додавали значення пісням.

* * *

Місяць березень, 1950 року, належить до пам'ятних
днів в житті греко-католицької громади. Того часу Й. Ем.
Кардинал Є. Тіссеран в товаристві Преосв. Кир Ніля й Пре-
осв. В. М. Дюка відвідав громаду й відбув канонічну ві-
зитацію.

* * *

З приводу святкування сторіччя народження славно-
го письменника Івана Франка, на запрошення місцевого
відділу К.У.К. прибув сенатор Василь Валл у жовтні,
1956 року. Під час святочного концерту виголосив допо-
відь, а вечером відбулося прийняття.

* * *

В дні 9-го листопада, 1957 року, в Ванкувері був д-р
Фіголь, відпоручник видавництва Української Загальної
Енциклопедії Українознавства.

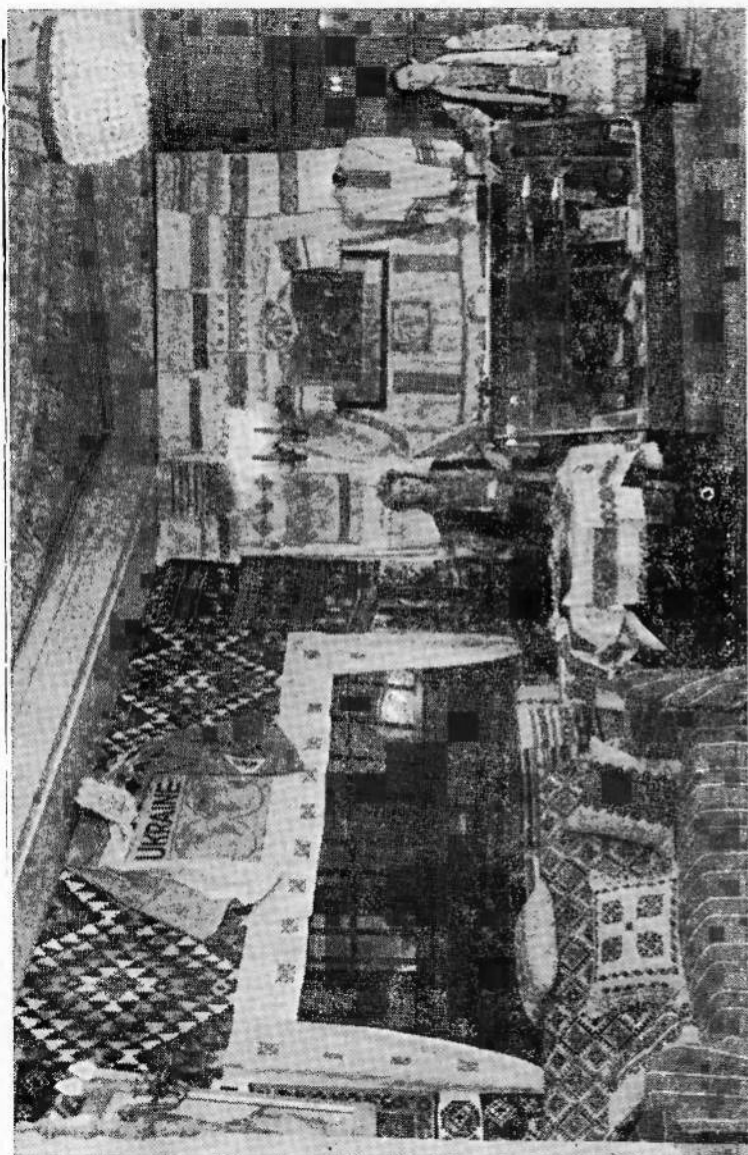
Деякі з важніших подій.

Українську школу започатковано літом 1930 року.
Учителем школи став М. Павлишин. Школа відбувалася
під час літніх місяців, або радше під час вакацій шкіль-
ної дітвори.

* * *

Рік 1932 відзначається тим, що старанням пані Нелі
МекКей започатковано міжнародне товариство й міжна-
родні фестивалі. Українці зараз же почали брати діяльну
участь у цих виставах.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ПІД ЧАС
МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ У ВАНКУВЕР ГОТЕЛІ
14 до 17 жовтня 1936 р.

Зліва направо: панни А. Чорна і Марія Кіндрачук.

На четвертій виставі міжнародного товариства 14-17 жовтня, 1936 року, українці брали участь, виставляючи вибрані речі ручної роботи. Цією виставою українці міста Ванкуверу вповні заманіфестували багатство своїх культурних надбань — невичерпані скарби, що передавалися з покоління в покоління. Перший раз в історії Ванкуверу українці дали спрмогу іншим народностям побачити й ближче ознайомитися з вибраною збіркою ручної роботи українського народного мистецтва.

Міжнародна вистава відбулася в Готелі Ванкувер і майже всі етнічні групи брали чинну участь..

Крім цього, український хор у народних строях відспівав кілька пісень поважного характеру, а кінчаючи веселими. Не менше враження зробили справні українські молодці-запорожці своїм танком „Запорожський герць”. Англomовна преса широко описувала кожний день вистави й похвально висловлювалася про українську участь в цій виставі. Хором управляв Віктор Ільчук, танками керували п. Сорока і його дружина.

Почавши цим роком, українці постійно беруть діяльну участь у фестивалях.

* * *

Дні 6 і 7 жовтня, 1936 року, важні тим, що хор українського Народного Дому вперше виступив на радіо станції CJOR. Хором управляв Віктор Ільчук.

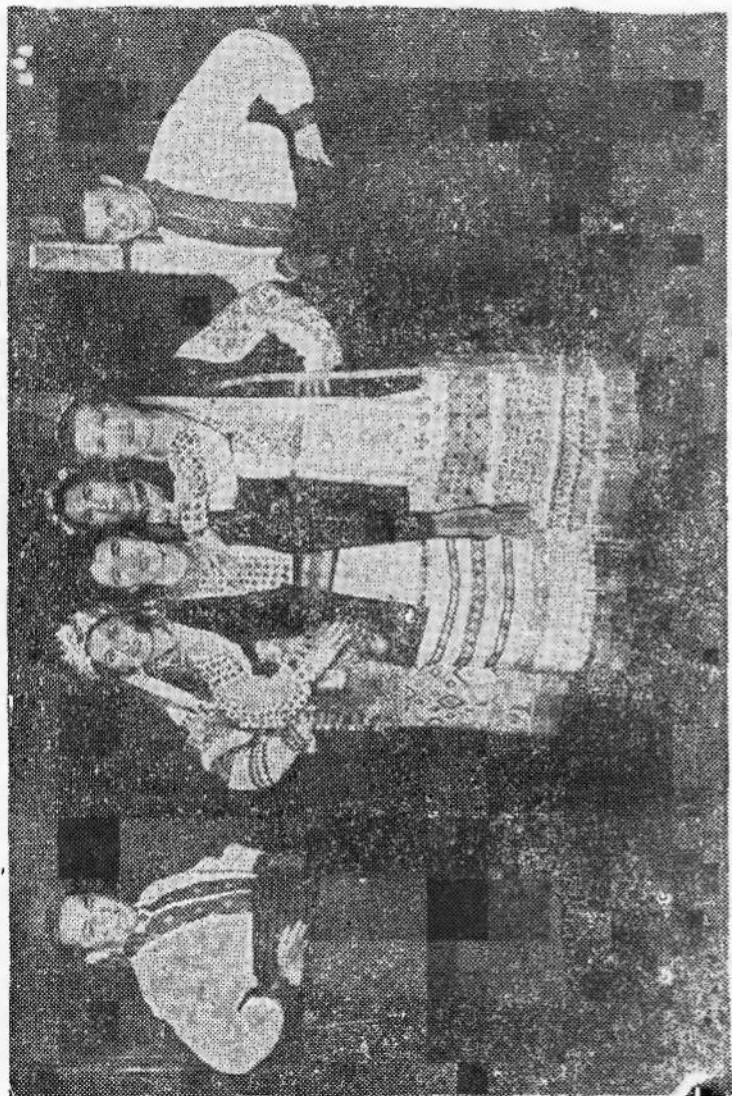
* * *

На міжнародному фестивалі в 1937 році, що відбувся в Кристал Бал Рум у Готелі Ванкувер 27-30 жовтня, українці відзначилися тим, що хор Українського Народного Дому співав вечером 29 жовтня, і цю частину програми передали через всеканадійську радіо-сітку C.B.C., а також через американську сітку N.B.C. Blue Network.

Хор складався з 32-ох співаків. Співав під диригентурою Віктора Ільчука. Англomовні щоденники ось так висловлювалися про український виступ: „З Українського Народного Дому виступала ефективна група з народними танками, а добре вишколений хор відспівав народні пісні”. Інший щоденник написав так: „Український Народний Дім дав неоцінену розривку своїми народними піснями й танками, — чаруючими та мелодійними”.

„Ванкувер Поетрі Сосаєті” ненароком справив українцям велику прислугу й приємність за старанням любительки українців, Флоренс Лайвсі. Дня 18 лютого, 1938

ТАНЦЮРИСТИ НА МІЖНАРОДНІМ ФЕСТИВАЛЮ В 1937 РОЦІ

Зліва направо: Олекса Темрик, Ольга Щирецька, Марія Богдан, Марія Шевчук, Анна Маскаль і Василь Новосад.

року, Флоренс Лайвсі дала доповідь перед членами та зацікавленими згаданого товариства про українську пісню, поезію та літературу. По англійськи продеklamувала Шевченкові вірші „Катерина” та „Мені однаково”. Щоб дати приямним зразок милозвучности української мови, панна Варнік заспівала „А я люблю Петруся” та „Ще не вмерла Україна”. На піяні акомпаніювала Єлисавета Кілінг. Цим дала нагоду англійським літераторам познайомитися з українською літературою.

Дня 20 травня, 1938 року, відбувся український вечір в Гейстінг аудиторії. Вечір був особливо призначений на те, щоб ознайомити не-українське суспільство з українським печивом, танками та піснею. Приямних було поверх 500 чоловік, в більшості не-українці.

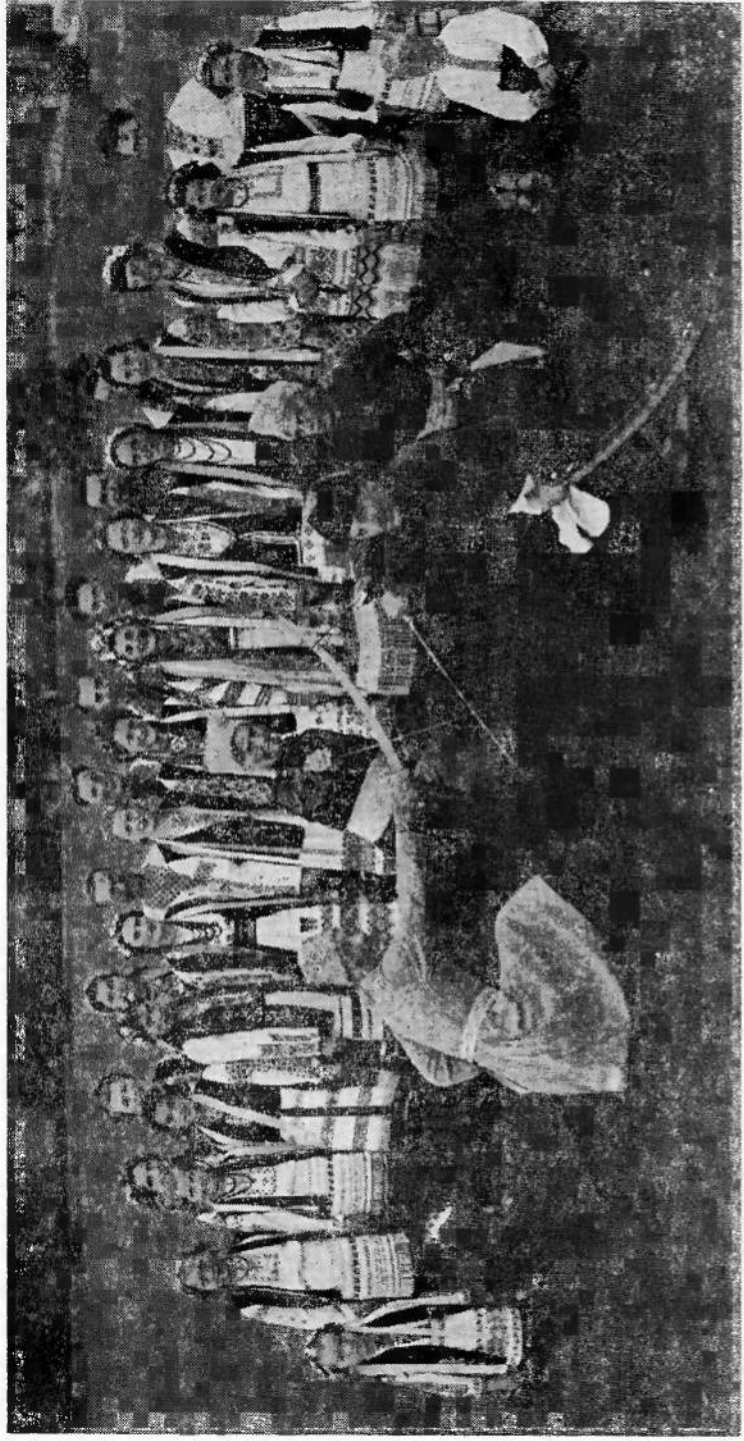

Флот з нагоди 50-го ювілею міста Ванкуверу, Б. К., в 1946 році.

Флот переїжджає попри приміщення Т-ва Народний Дім, на вулиці Гейстінгс. Козаки стоять на платформі трока. Зліва: А. Будник, І. Мочук — козаки, дівчина (невідома), панни М. Кіндрачук, (хлопець невідомий), А. Маскаль, О. Щирецька в короні, М. Лаховецька, Р. Лаховецька (частинно закрита прапором) і Віктор Ільчук — козак.

* * *

До важніших подій 1944 року належить день 17 червня. Заходом місцевого відділу К.У.К. приготовано в залі української православної громади бенкет в честь королівського відпоручника або губернатора-поручника провінції Бритійської Колумбії. До цієї події дуже поважно поставилися складові організації відділу К.У.К. Між почесними гостями були: суддя Вілліямс, військові капеляни оо. М. Фик і Т. Добко, о. Ю. Жидан і Нелі МекКей. Господарем бенкету був сотник Н. І. Бартман.

Перше призначення. Виступ в університеті Бритійської Колумбії в 1936 р. Список учасників на ст. 63-ій.

Літом 1946 року місто Ванкувер святкувало 60-ліття свого існування — інкорпорації. Святкування тривало два тижні в Стенлі парку. Між іншими точками, у певну пору кожного вечора представлялося прихід різних народів, а між ними й українців. Кожного вечора група людей з української православної промади виходила й займала своє місце на великій площі парку.

* * *

По закінченні другої світової війни університет Б. К. в Ванкувері почав зростати числом учнів, а між тим і числом українських студентів. Осінню 1948 року, за ініціативою бувших вояків канадійської армії українського роду зорганізовано товариство українських студентів під назвою Альфа-Омега. Між основоположниками були такі: Іван С. Ткач, Микола Новак, Павло Юзва, Степан Германюк, о. С. П. Симчич та ще кількох.

Новостворена управа цього товариства внесла прохання до університету про прийняття. Алма Матер визнала українське товариство студентів — Альфа Омега — за існуюче тіло при університеті 1949 року.

Альфа Омега мало різні провідні цілі. Між іншим, це товариство взяло собі за обов'язок ознайомлювати студентів та професорів інших народностей з нашою культурою. Студенти час від часу влаштовували українські концерти та виступи в університеті, вистави українських книжок та мистецької роботи по відповідних залах університету.

* * *

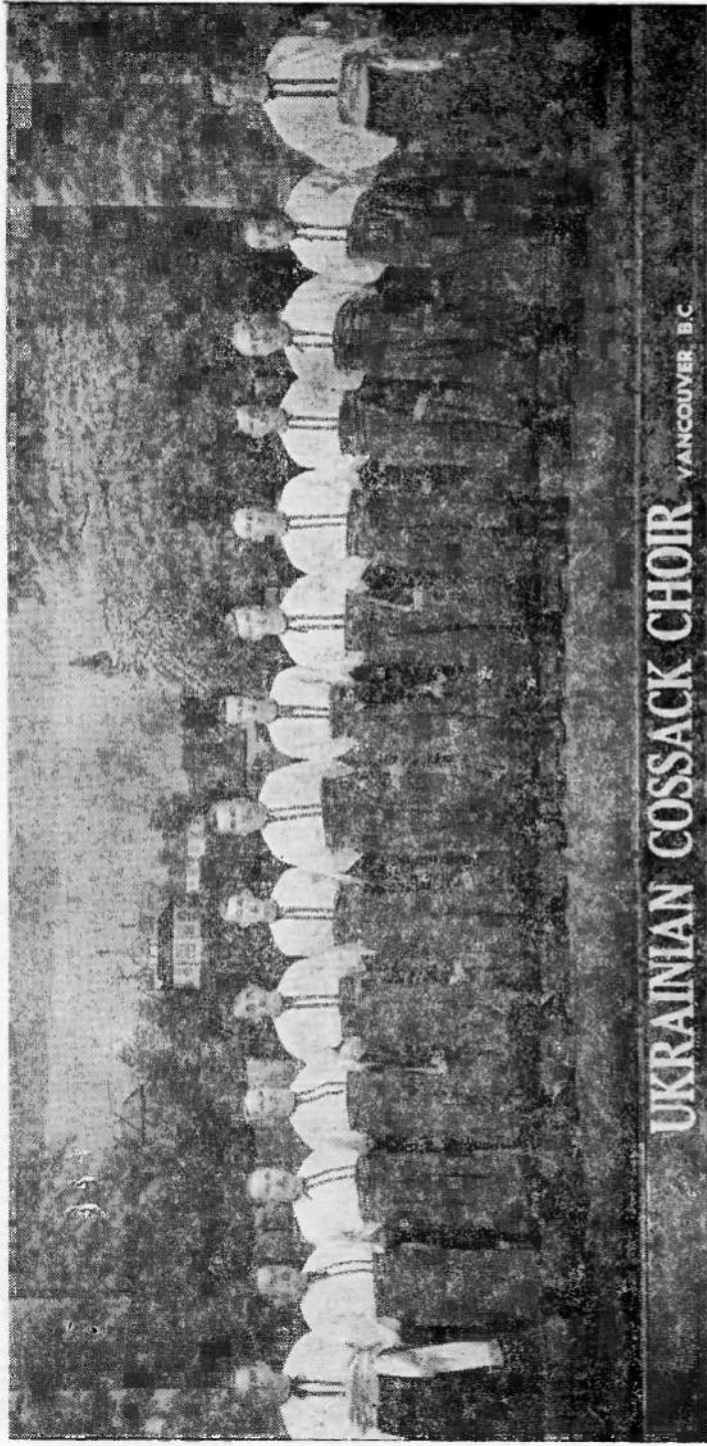
Студенти завважили, що наукового матеріалу про українські справи є мало, отож зобов'язалися достачати їх по мірі своїх фінансових сил. Цю ділянку пізніше перебрав Комітет Поширення Української Книги при місцевому К.У.К.

До світлин на стор. 62

З поміж (около) 40 національних груп, перше признание дістав гурток танцюристів під управо Михайла і Анни Сороків, під час виступу в Університеті Бритійської Колумбії, 7-го серпня 1936 року.

Зліва направо: Івася Гарасимчук, Олена Горчак, Бася Климко, П. Мельник, М. Лаховецька, М. Огдин, М. Щербак, М. Шевчук, М. Богдан, Ф. Богдан, А. Маскаль, Н. Москалик, М. Лаховецька, С. Маскаль, О. Щирецька, І. Відочка, Р. Лаховецька, В. Ільчук, А. Сорока, М. Кіндрачук, Р. Відочка, М. Дубин, невідомий, Галя Мельничук, Т. Сорока.

Напереді з шаблями: М. Сорока, Г. Аврам, О. Темрик, М. Відочка.

UKRAINIAN COSSACK CHOIR

VANCOUVER B.C.

На пам'ятку.

Український Козацький Хор започатковано в червні 1947 р. за ініціативою артиста співака С. Стефанюка. По кількалітнім існуванню хор по-
зніше по собі мільй сломин між своїми і чужими. — Зліва: В. Ільчук, диригент; справа: С. Стефанюк, управитель хору.

Студенти кожного року влаштовують прощальні вечори абсолювентам і цю традицію продовжують до цього часу. Ці вечори є високого рівня.

* * *

До важніших подій в 1950 році належить протестаційне віче проти комуністичних звірств в Україні. День відбувся заходом К.У.К., в залі Канадійського Легіону. Це було 22 жовтня.

Програма була старанно підготована, промовці підібрані, концертні точки поважні. Найсильніше впало в вічі те, що в протесті взяли участь парохі обох українських громад: оо. Ю. Жидан і С. П. Симчич. Один відкрив віче молитвою, другий закрив. Це одне вказувало повну співпрацю між українцями.

Не менше важне було й те, що промовляли федеральні послі: Ленг і Кемпні (що пізніше став міністром оборони). Промовляв також сенатор Фаррис і д-р В. Блек з міністерства імміграції та горожанства, ванкуверського відділу. Від міста привітав заступник мейора, Дж. Миллер. Говорив також теперішній федеральний міністер публичних робіт, Достойний Г. Грін.

Про поважність дня нема двох думок. Важне те, що українці, під проводом місцевого К.У.К., ясно й недвозначно заманіфестували своє становище супроти Канади та комуністичного надужиття.

* * *

Місцевий відділ К.У.К. почав завчасну підготовку до 60-ліття прибуття українців до Канади. У день 23 вересня, 1951 року, показали плоди старанного приготування. Свято було під патронатом Його Ексцеленції Губернатора Канади. Запрошені були: губернатор-поручник провінції Б. К., Кларенс Валлес: К. Г. Нири — маршал повітряної флоти, Достойний Байрон Джансон — прем'єр провінції, мейор міста Ванкуверу Ф. Гюм та інші федеральні та провінційальні достойники. Наведено, щоб вказати, з якою величчю свято відбувалося. Це свято підкреслило, яку велику вагу проявляє К.У.К., коли кожна складова організація вкладає все, що може для загального добра та піднесення українського імені.

Свято підкреслило вклад українців у розвиток цієї вільної країни. Святом керував адвокат Й. Лазаренко (тепер в Едмонтоні).

День 27 серпня, 1952 року, став пам'ятним днем для православних українців міста Ванкуверу та околиці. Того дня Їх Високопреосвященство Митрополит Іларіон відбув свою канонічну візитацію в асисті пароха громади о. С. Зузака та дооколичних священиків. По Св. Літургії посвячено угольний камінь церкви.

День пам'ятний тим, що Владика Митрополит привіз показати дещо з старих церковних музейних пам'яток з часу гетьмана Івана Мазепи. Крім цього, Владика живим словом підніс вірних на душі. Це була перша візитація Їх Високопреосвященства у Ванкувері.

* * *

На Ванкуверському острові знаходиться поважне число українців, що заїхали перед і по війні. Громадка українців мешкає в Алберні та Порт Алберні, одне місто поруч одного. Тут живуть діяльні українці, бо спільними силами обох міст зорганізовано постійну радіопередачу під назвою „Соловейко”. Програма передається кожної неділі від 3.30 до 4 години по полудні, на хвилях 1240. Перша програма „Соловейка” була передана 6 березня, 1955 року. Зразу проголошувала пані Луїза Бут. Тепер програму вкладає й переводить (проголошує) Іван Шумук.

* * *

До 16 грудня, 1956 року, українці міста Ванкуверу ніколи не приготувляли демонстративних походів вулицями з різними плакатами. Того ж дня перервалася ця традиція.

Під кличем „За незалежність України та ліквідацію концентраційних таборів в С.С.С.Р.” та плакатами „За незалежність України”, „За єдиний фронт усіх поневолених Москвою народів”, „Кінець російському імперіалізму”, „Кінець бунтарській пропаганді”, „Піддержуємо оскарження українських засланих у концентраційні табори С.С.С.Р.”, — українці пішли в похід. Словаки несли клич: „За волю словаків під комуністичним гнітом”. Попереду походу несли канадійський та український прапори.

На площі Вікторі парк зібрання відкрив о. С. П. Симчич молитвою перед пам'ятником невідомого вояка. Вінок поляглим українським жертвам зложив голова К.У.К., Тарас Кузик. Промову в англійській мові перечитав о. С. П. Симчич, а в українській мові Зеновій Томченко. Резо-

люції в англійській мові перечитав Тарас Кузик, який рівночасно подякував привним оо. В. Мартиникові та О. Костюкові за участь, як також впорядчикам походу і всім привним.

Міська поліція супроводжала й охороняла похід, що складався з поверх тисячі учасників, згідно з звідомленням місцевої преси.

Ванкуверські щоденники помістили широкий привітний репортаж про похід. Крім цього, вмістили знимку шири-ни цілої сторони. Для місцевого рекорду, Ф. Богдан сфільмував частини походу для збереження й передання тим, що цікавляться.

Похід зарядив і перепровадив його місцевий відділ КУК.

* * *

Товариство Українців Самостійників в Ванкувері зорганізовано 1944 року. Одною з цілей місцевого відділу Т.У.С. — скликати народні з'їзди.

Перший з'їзд Самостійників був скликаний наступного 1945 року. На з'їзді промовляли позамісцеві доповідачі.

Другий загальний з'їзд відбувся в 1946 році. Головні промовці також були зі сходу, як Мирослав Стечишин з Вінніпегу, (уже покійний) редактор „Українського Голосу“, адвокат П. Лазарович з Едмонтону. З'їзд відбувся в Гейстінг Авдиторії.

Третій з ряду народний з'їзд скликала провінційальна ексекутива Союзу Українок Канади на Бритійську Колумбію. До з'їзду прилучилися складові організації С.У.С. З'їзд відбувся в днях 27 і 28 липня, 1957 року. На з'їзді промовляли: адвокат Юліян і пані Савеля Стечишин з Саскатуну; адвокат Д. і пані Д. Е. Янда з Едмонтону, пані С. Васишишин з Едмонтону.

Вечором першого дня того з'їзду, 27-го липня, було офіційне відкриття Музею Союзу Українок Канади на Бритійську Колумбію. Хто цінить українські мистецькі вироби з минулого, той мав нагоду побачити всякого роду музейні речі. Вистава давних мистецьких виробів була в залі під українською православною церквою в Ванкувері. Пані С. Васишишин з Едмонтону офіційно відкрила музей перетинаючи синьо-жовту ленту.

* * *

Організація „Українське Національне Об'єднання“ повстала в році 1932 з приїздом еміграції по першій світо-

вій війні, що головню складалася з бувших вояків українських армій. В місцях більшого свого скупчення нові емігранти засновували військові громади для плекання української військової традиції.

У Ванкувері Товариство „Українське Національне Об'єднання” (УНО) повстало в квітні, 1941 року, під тою самою назвою. Це була філія доміняльної організації УНО.

Ідейно-національна діяльність УНО як по всій Канаді, так і в Ванкувері, іде спільно з так званими братніми організаціями, до яких входять: Українська Стрілецька Громада (УСГ), Організація Українок Канади ім. Ольги Басарабової (ОУК), та Молодь Українських Націоналістів (МУН).

У Ванкувері Українське Стрілецтво, що входило до місцевого відділу УНО, на початку своєї активної діяльності, творило собою гурток Української Стрілецької Громади. У 1955 році цей гурток перетворено в відділ Української Стрілецької Громади Канади, і з того часу веде свою активну національну роботу як самостійна одиниця на місці.

Ванкуверський відділ Організації Українок Канади ім. Ольги Басарабової повстав як самостійна організація доміняльного товариства ОУК 29 травня, 1947 року.

Крім жіночого руху, членство УНО і УСГ в Ванкувері, зараз після свого зорганізованого життя, почало творити організацію своїх молодих кадрів українських націоналістів. Ці кадри було зорганізовано в 1946 році під назвою „Молодь Українських Націоналістів”.

Усі згадані братні організації УНО в Ванкувері приміщуються в власному будинку під числом 604 Кордова Стріт.

* * *

При кінці серпня 1957 року Їх Високопреосвященство Митрополит Іларіон загостив до Порт Алберні, щоб заітрі серця православних українців. На прийнятті, що іідувало, було велике число міських достойників: посадники обох міст, два англіканські священники, радні міста, відпоручники радіостанції, а також від преси. Для православних українців це дійсно була прийємність.

* * *

Провінція Бритійська Колумбія святкуватиме сторіччя свого найменування в 1958 році. Ціла провінція робить

величній приготування до сторіччя. Окремі міста, а то й організації роблять подібні приготування.

Українці міста Ванкуверу також хочуть цей пам'ятний рік відзначити. З огляду на велику працю підготування виступів на сторіччя, цю справу перебрав відділ К.У.К. Вибрано особливий комітет сторіччя. Українці постановили відбути кілька масових виступів, — у січні відзначити 40-ліття проголошення самостійності України. Другу частину призначено на березень. У липні буде Український Тиждень з особливою увагою на культурну та мистецьку сторінку українського життя. Це буде відбуватися в днях 29 червня до 6 липня. У вересні буде Український День, пригадуючи прибуття першого імігранта-українця до Канади.

До комітету сторіччя ввійшли: Іван С. Ткач — голова; Михайло Пукіш — заступник голови, пані Марія Вакалюк — писарка; Петро Мисько — скарбник.

Повна керма святкувань припала на комітет сторіччя, що працює в стислому порозумінні з управою відділу К.У.К. Цей комітет добирає стільки під-комітетів, скільки вважає за відповідне. Фінансову допомогу заявили всі організації, що входять в склад місцевого відділу К.У.К., всі жіночі й молодечі організації, а також Ліга Визволення України, що заявила співпрацю з відділом К.У.К. До цього долучилися всі відділи українських заповомогових товариств, що є в Ванкувері і довколо Ванкуверу.

Видавництва.

Перша спроба видавати український часопис на терені Бритійської Колумбії появилася зараз по першій світовій війні. До Ванкуверу повернувся Тома Томашевський, що працював при газетному ремеслі в Америці під час війни. Тут зібрався гурток людей, що годився помагати фінансово. Перше число часопису, що звався „Правда і Воля”, вийшло 1920 року. Із-за браку відповідних фондів а найважніше за браком більшого числа читачів часопис закрито після видання кільканадцяти чисел.

* * *

Майже в чвертьстоліття після першої невдачної спроби, ванкуверський відділ Союзу Української Молоді Канади перебрав ініціативу піонера „Правда і Воля”. Рішено було видавати СУМКівський місячник, що цікавив би не лише

місцевих людей, але й посторонніх. В скорому часі передплатники знайшлися по Канаді, на схід аж до Монтреалу, а на південь аж до Каліфорнії.

Ціль цього видання була різноманітна. Одне з найважливіших завдань було вишукувати й виробляти письменницькі сили членів СУМК, інформувати ширший загаль про діяльність товариства, обмінюватися думками з іншими відділами по Канаді. Місячник звали „Голос Молоді”.

З кожним місяцем збільшувалися передплатники, а з цим збільшувалася праця одиниць, вибраних для цієї справи. Брак відповідних прирядів, а навіть відповідного циклостилю, примусив відділ СУМК закрити видавництво, помимо успіху під оглядом як фінансовим, так і з боку числа передплатників.

„Голос Молоді” почав виходити в жовтні, 1946 року, на вісім сторінок листовного паперу. Різдвяне (четверте) число вийшло на 29 сторінок. По восьми числах „Голос Молоді” закрито в травні, 1947 року.

* * *

Після другої світової війни до Ванкуверу прибуло більше число українців, що залишили рідні землі. З їх прибуттям зродилася думка видавати часопис загального, інформативного характеру. Вступне слово першого числа журналу „Поступ” з'ясовує провідну гадку так: „Наше завдання є інформувати вірно загаль українського громадянства про події серед нашого суспільства з життя промадсько-політичного, культурного, мистецького, економічного, та плекати засади християнської моралі і толеранції... Буде органом неперіодичним, побудованим на понадпартійній базі, без різниці релігійної чи групової приналежності...”

Фінансовий тягар впав на кількох одиниць, отже після кількох чисел „Поступ” закрито. Його редагувала й видавала редакційна колегія. Перше число цього неперіодичного журналу вийшло в березні, 1950 року. Бюлетень був ілюстрований.

* * *

Було згадано раніше, що українці міста Ванкуверу готуються зустрічати важний рік в історії Бритійської Колумбії — сторіччя.

Перша намічена імпреза припадала в сорокову річницю проголошення самостійности України. В річницю проголошення, 22 січня, о годині 10.00 рано, поважне число свідомих українців вийшло двійками до Вікторі Сквер і зупинилися перед пам'ятником Невідомого Вояка. Попереду несли український та канадійський прапори. Вінець тим, що впали за волю України, зложив голову К.У.К., Тарас Кузик. Молитву провів о. С. П. Симчин.

Люди не звертали уваги на те, що це був робітний день, не зважали й на зливний дощ. Фотографи щоденників брали знімки, та очевидно нічого з того не вийшло. Місцевий щоденник подав звіт про таке змісту: "Сорокові роковини проголошення незалежності України вшановано в Ванкувері в середу (22-го січня — о. С. П. С.). Члени Комітету Українців Канади... зложили вінець у Вікторі Сквер. Юніон Джек і український національний прапори повівали на українських домах складових організацій".

Наступної неділі, 26-го січня, відсвятковано свято державности. Головну доповідь на тему дня виголосив Джеймс Синклер, бувший міністер рибництва за прем'єрства Сен Лорана. Його доповідь була наскрізь влучна й доцільна. Достойного гостя представив публиці д-р В. Блек, відпоручник міністерства горожанства й імміграції в Ванкувері.

Свято було в залі Канадійського Легіону ч. 177, і відбулось при участі поверх тисячі людей. А найважливіше, що підносило українців на дусі і зворушувало до сліз радості — український прапор повівав на будинку Канадійського Легіону від середи, 22 січня, до неділі, 26 січня.

Наступного дня появилася новинка в щоденнику під таким наголовком: „УКРАЇНЦІ ВИСТАВИЛИ ПРАПОР ВОЛІ". В новинці, між іншим, було таке: "Прапор не-советської України повівав над Ванкувером цього тижня. Понад тисячу українців канадійців... (свідчили) поновну заяву віри в незалежність України, що вперше була зложена перед сорока роками..."

Сам факт, що на Канадійському Легіоні мав синьо-жовтий прапор, становить здобуток українців на західному побережжі.

3 ЧЕРНОВЕЦЬ ДО ВАНКУВЕРУ

Діялось це в місяці травні 1902 року. Якраз перед річним іспитом у державній гімназії у місті Чернівцях на Буковині. Під час лекції географії учитель д-р Мирон Кордуба, між іншим, говорив, що на західнім побережжі Канади й Зєдинених Держав Америки відкрито ліси, в яких знаходяться дерева поверх 1,000 літ віку, що високою перевищують вежу Айфля у Парижі, а обєм пня сягає понад 20 метрів. Потім додав д-р Кордуба, що такі дерева знаходяться в міській парку міста Ванкуверу.

Не надумуючись довго, я вискочив, як Пилип з конопель, і викрикнув, „І я ті дерева побачу.“ Учні в клясі гарно висміялись, а д-р Кордуба саркастично потакнув: „І він (значить — я) ті дерева побачить“.

Якраз того року агенти корабельних компаній розвинули широку пропаганду про еміграцію до Канади. З мого рідного села вже були виїхали два господарі, а з поміж учнів моєї кляси виїхав з батьком Никола Грекул з Шипинець, який правдоподібно мешкає в Шипинцях (коло Гейрі Гил) в Алберті. У слід за ним і в мене зродилася думка виїхати до Канади, щоб побачити ті височезні дерева, хоч я не мав найменшого поняття про величезну віддадь з Черновець до Ванкуверу. Все ж таки я постановив за всяку ціну поїхати в світ.

До цього причинилася ще одна погана подія, яка прискорила мій відїзд до Канади. Якраз два тижні пізніше д-р Кордуба під час лекції історії дав мені питання з історії, яке я мав би був відповісти в німецькій мові, бо в державній гімназії на Буковині історію Європи вчили німецькою мовою. Питання відносилось до трьох сот греків, на чолі яких сам король Спарти, Леонід, сховався в Тернопільській вузині, щоб несподівано розгромити персів, і тим самим приневолити перського короля Ксеркса до покори. Це діялося 480 років перед народженням Ісуса Христа.

Нещастя хотіло, щоб між спартанцями знайшовся зрадник Єфіялт, який показав персам місце, де був грецький король Леонід і його військо. Перси обхопили греків у вузині з двох сторін і переважаючи силою розгромили

греків-спартанців. Сам король Леонід, бачучи свою смерть, закликав військо боротися до загибелі. Коли ж був ранений, сказав своєму старшині, що коли прийдеться кому повернутись живим до Спарти, то тоді „перекажіть там нашим, що ми полягли в бою за рідний край, як закон велить.”

Отже ці слова я мав відповісти в німецькій мові, та не міг того зробити, бо до того часу я ще не опанував так добре німецької мови. Три дні пізніше я вивчив завдання слово в слово й просив перед конференцією д-ра Кордубу, щоб дав мені ще одну нагоду. Він саркастично відповів: „Ти їдеш до Канади то й так шкода часу тратити. Тобі й так на ніщо не придасться.”

Червня 22, 1902 р. другий шкільний семестр закінчився. Я дістав свідоцтво з двійкою. (Це значить — недостатньо, або, як в Канаді кажуть — перепав в тому предметі). Треба було по фєріях за окрему оплату здавати повторний іспит. У міжчасі я стратив охоту до науки. Усі мрії у мене були про Канаду. Директор, німець, радив мені записатися до реальної школи, бо там легше. По довгій надумі для мене знеохоченого лишився один вихід — їхати до Канади.

У серпні того ж року, дня не пам'ятаю, батько дав мені 80 корон на дорогу, і я виїхав з Заліщик до Гамбургу в Німеччині. У дорозі було багато неприємностей, але проте в Гамбургу пощастило. Знайшов працю в ботанічному городі. Там трохи заробив грошей і 29 грудня, 1902 року, виїхав тягаровим кораблем „Пенсильванія” до Нью Йорку. Прибув на „острів сліз” — Елліс Айленд — січня 18, 1903 р. На кораблі познайомився з словаками й лемками, яким я служив за перекладача. Вони хотіли, щоб я їхав з ними до Пітсбургу, та я відмовився. Вони між собою зложили поверх 25 доларів мені на подорож. Я виїхав з Елліс Айленд 20 січня, а 25-го того місяця приїхав до Сіятел. Тут знов попав до іміграційного табору й тут мусів ждати поки я не зможу доказати, що знаю когось в Нелсон, Б. К., до кого я їду. Там був мій старший брат Василь, який там і досі живе.

Із Сіятел малим кораблем я поїхав до Ванкуверу. В Ванкувері задержався 48 годин знов в іміграційному таборі. Оскільки собі пригадую перед ним була велика

трачка і якийсь старий корабель, на якому жили люди, що працювали в трачці. Мене не хотіли випустити з табору, бо боялися, щоб я не втік. А мені хотілось конечно побачити ті 1,000-літні дерева в парку, що примусили мене їхати в світ.

Якийсь сторож чи поліцай накреслив мені напрям на папері і сказав, що я мушу бути назад пів до п'ятої по полудні. Я пустився до парку. У своїй уяві бачив справжній парк такий як знав в Чернівцях а тут побачив здоровенний ліс, а дорога виложена кедровими колодами. Цією дорогою пішов до парку, кілька разів падав і потовк собі коліна. При вході до парку почало темніти й почалась злива. Ось бачу: вузенька стежка, таблиця, а на ній щось написано. У мене не лишилось багато часу, і я мусів повернути до табору.

Коли я входив до табору, прибув якийсь моряк і заговорив до обслуги по-російськи. Я звернувся до нього й заговорив "по руськи" (по-українськи), а він відповів лише: „Да, да. Ну, конечно.” Пізно вечером взяв мене на чай до хінського ресторану. Тут по перший раз побачив я чоловіка з косою, про яких вчився в школі. Потім ми пішли на Сі Пі Ар-ську станцію. Станція була дерев'яна, там де тепер Юніон пристань — так бодай мені здається. Мали приїхати якісь імігранти.

У міжчасі я питаю чи він в місті не знає яких „русинів” — (українців). Він відповів, що є німці, руські й хінці, — а про русинів не чув.

Місто мало около 35,000 до 40,000 населення. Найкраще була збудована вулиця Кордова й Гейстінгс. Там де тепер видніє Марін будинок — там пишалися величезні кедрові дерева. Де тепер вулиці Джорджія, Робсон і Донсмюр — там бачив височезні обгорілі дерева, а серединою вулиці Джорджія була прорізана дорога, що вела до парку. На південь від вулиці Гренвил видно було кілька хат. Я не бачив ні одного моста, ні одного три-поверхового будинку. Де тепер Кол Гарбор, там була хатка.

Вечером 28 січня 1903 року виїхав з Ванкуверу до Нелсон. Прибув 30 січня пізно ніччю.

Оттак зовсім несподівано я дотримав слова. Бачив славний парк зблизька, власними очима; бачив ті славні дерева, про які говорив наш учитель.

Знов бачив той самий парк 1907 року. Це вже був зовсім інший вигляд парку. По дорозі, замість колод, був виложений хідник з дощок. Але квітів тоді ще не було.

Відповідь д-ра Кордуби на питання з історії давньої Спарти памятаю до сьогодні.

Коли ризикує купець, або капіталіст, то це добре. Для них ризика є тим, чим відвага для во-
яка або стейтсмена, чи уява для поета. Але коли
ризикує той, хто заробляє на хліб щоденний, то
це вже є недоліком, а навіть великим злом. За-
мість газардової гри ми проповідуємо ощадність
і система життєвої асекурації дає розумній лю-
дині знамениту нагоду щадити.

—Дейвид Лойд Джордж.

УКРАЇНЦІ І СУЧАСНЕ ПОЛОЖЕННЯ В СВІТІ

(ФРАГМЕНТИ З ДОПОВІДІ)

“Кожне покоління повинно писати свою історію. Нові події набірають ваги й давні події треба розуміти по новому.”

(Дж. Б. С. Галдейн — Кембридж, Англія).

Коли говоримо або думаємо про положення в світі й місце в ньому українського народу, не можемо усунути з поля зору основного, що: Я — українець — частка великого й багатого духовою культурою українського народу; що моє думання, мій побут, або занепад можуть бути зразками поступу й занепаду народу; що ступінь моїх здібностей, працьовитості, уміння підпорядкуватись атворитетові проводу, бути здібним на полі організаційного життя, бути толерантним, доброзичливим, мужнім і гордим своїм походженням — це все частки того, що властиве до певної міри також і всьому українському народові.

Оглядаючи загальне світове положення, а в ньому й часткове — роллю в ньому українського народу, буде добре вглянути в істоту проблем світу, маючи в увазі історію його прагнень. Одночасно треба мати перед своїм зором повний образ історії й культури українського народу. Це приведе нас до пізнання важливої проблеми — значіння території, а в першу чергу своєї — української. Тоді з нашого поля зору не уникне наша дійсна історія, яка оповідає нам про тяглість існування населення України на протязі не менш п'яти тисяч років. Ось так пише великий учений:

„Українці (трипільці) мусять нарешті одержати по заслугам те, чого варті. Вони створили тут, на Україні, першу тривалу хліборобську осілість, громадянство малоазійсько-еламського типу, матриярхального устрою й магичного світогляду. Вони побудували ще в 3. тисячелітті городи — держави і окружили їх могутніми валами; деякі з тих городів безпереривно процвітали аж до князівської доби й обороняли їх доброю зброєю. Вони, власне,

склали весь фолкльор, який маємо, всі народні обряди, вірування й проче, майже всю усну словесність.” (В. Щербаківський: “Формация українського народу”).

Після цього нас зовсім не дивує повідомлення еп. Готіє Савейра про подружжя нашої князівни Анни з королем Франції Генрихом, 1051 року, що так говорив про тогочасну Україну-Русь:

„Ця країна більш об'єднана, щасливіша, могутніша, значніша й культурніша ніж Франція” (З XVIII ст. письменник Левек).

Територія України щодо державної організації й культури, як свідчать історичні дані, одна з старших країн в Європі.

Чи ж знає про це широкий світ, коли всі здобутки українського народу культурні і сама територія його „оспівується” москвинами як власність “русского” народу? І коли увесь світ під впливом того оспівування ще й тепер духові здобутки українського народу (Слово о Полку Ігоря і др.) й саму князівську добу вважає за власність народу “російського”?

Тому не доводиться дуже дивуватись, коли пригадаємо собі, як мало ми самі дбаємо про самопізнання. Що ж тоді говорити про пропаганду нами в світі про правду України!.....

Цей відступ від теми коротко освітлює трудність охоплення сучасного положення в світі й тому схематично подаємо головне, без пояснень різних явищ, які викликають події.

Ми живемо у велику, цікаву й дивну на різниці добу.

Ми є свідками надзвичайного розвитку технічного знання, розвитку мистецтв і др.

Ми є свідками швидкого розвитку форм міського життя і повного опанування ним всіх сторін життя, а в першу чергу духового, що призводить до— хоч і повільного — занепаду відчуття й розуміння культури (в широкому сенсі) і коли людність задовільно сприймає сурогати...

Ми є свідками як приватний і державний капітал підбивають під свій вплив всі вияви людського життя.

Ми є свідками (хоч це часто минає попри нашу увагу), як постають нові держави (Гана і др.), а кришаться в основах старі імперії — Англія, Франція — і набувають

сили нові — Америка, Канада та пухне до небезпечних розмірів комуністична Московія, обіцяючи „рай на землі”, а даючи повне рабство...

Сучасне положення в світі дуже грізне. Над нашими головами та мільйонами різних народів висить загроза атомічних і інших бомб, а тепер ще й супутників. Може прийти до всенищівної війни, коли СРСР мусить програти. Але... може бути й інакше, чого ми, тепер вільні і вдоволені люди, найбільше не бажаємо — може прийти криза. Тоді настане безробіття. **А там, де є безробіття, там росте безнадія і легку дорогу до зневірених має комунізм.** Таке положення відкриває дорогу комунізмові, яким керує Московія.

Ми знаємо, що, загально кажучи, розуми й почуття людей, і тому держав, опановують дві протилежні течії: **інтернаціоналізм**, що за ним прихований комунізм і другі „ізви” та **націоналізм**.

Отже, світ поділений на два табори і ці табори ще від кінця другої світової війни зводять великий бій, що зветься холодна війна. Ці табори: вільний світ на чолі з Америкою і рабовласницький світ на чолі з Московією.

Московія при допомозі своїх 5-их колон, їх неперебірливої й великої пропаганди, використовуючи підбиті нею народи, веде під плащиком комунізму наступ на вільний світ.

І все ж, коли вглибитись в істотність основ відвічних і сучасних боїв народів, побачимо, що народи вели й проводять боротьбу за право користатись **торговельними шляхами і сирівцями**. Це проблема сама в собі. Клясичним зразком важности торговельних шляхів, які ведуть до опанування (або страти) сирівцями, може бути майже кожна війна, дарма, що успішний напасник одночасно опановує й нові терени та підбиває народи.

Недавно ось відбувся короткий бій Англії, Франції і грача-Ізраїля за канал Суєз з Єгиптом та за сирівець — нафту. На нашу думку, Англія й Франція виконали тим і волю вільного світу, спиняючи наступ Московії і комунізму. Гра Московії тут зовсім очевидна: 1). Відібрати, в першу чергу Європі, право вживати вельми важливого торговельного шляху через Суєз, одночасно позбавляючи її необхідного продукту — нафти, що могло б привести до кризи, заворушень і др. 2). При тій нагоді самій

підбити поки під вплив народи Малої Азії й Єгипту, а з часом стати твердою ногою і на берегах Атлантику.

Невірні Томи в це не вірять, їх приспали облудливі гасла Московії. І тому треба оповісти, чого ж бажає Московія, як держава народу хижака й рабовласника, обминаючи поки комунізм.

Московія бажає:

1). Забрати Константинополь, як вихідну браму в широкий і теплий світ. Лінії її наступу: а) З Москви через держави-сателіти, через Балкани до Адріатику; б) через Кавказ, Іран та арабські краї та в) прямий удар — Україна — Константинопіль.

2). Коли Московія спроможеться виконати перший плян, вона обхопить арабський світ з Єгиптом включно. Доконавши цього, Московія без війни поб'є Європу, яка стратить життєву торговельну артерію (шлях) як Суєзький канал та право на нафту. При виконанні цього пляну у ніг Московії опиниться і вся багатюща Африка. У цій війні найвизначнішу роль матиме похід комунізму, революції, дипломатії і аж потім зброя. В обличчі цього стане зрозумілим і факт постанови держави Гана.

3). Московія бажає зовсім ізолювати Америку і

4). Посунути кордони свого панування до берегів Атлантику.

На півночі Московію хоронить Льодовитий океан, на заході — сателіти, а на сході дружній Китай. Побажання Московії великі і це не винахід сучасного проводу, а виконання заповітів царів та духового проводу імперії. Дамо один приклад. Відомий у світі письменник Ф. Достоевський так писав:

„Так, він (Константинопіль — П. М.) повинен бути нашим не тільки з погляду, що це славний порт, що тут протоки (Босфор-Дарданели), „середина світу” і „пуп землі”. Царгород має бути нашим з погляду давно усвідомленої **конечности** (підкр. П. М.), що такий могутній велетень, як Росія, повинен вийти нарешті із своєї замкненої кімнати, в якій він доріс до стелі і який хоче дихнути повітрям морів та океанів... Війна! Ми найсильніші за всіх... Золотий Ріг і Константинопіль — все це буде наше!”

(Див. Ф. Достоевський, “Повне Зібрання Творів”, Т. II. Ст. 75, 95).

Вільний світ, попри свої (в різних державах) внут-

рішні потягнення, рятує від занепаду імперії — Англію й Францію — та ще вільні держави Європи, а з тим і саму Америку. Вільний світ вживає найбільших зусиль, щоб зупинити й уневажнити похід Московії (а з нею й комунізму) в Малу Азію, Єгипет. З тим одночасно відкидається Московію від світової торгівлі — Середземне море і др. та відбирається від неї охоту до опанування найдорожчого в цю пору продукту — нафти.

Таке положення в світі, що найбільше може цікавити українців. Інші проблеми ми свідомо обминули.

Українці мусять усвідомити собі, що кожний успіх Московії — це черговий удар по Україні. А коли б Московія добилася свого, постає загроза, що Україна може лишитись тільки географічною назвою... Бож, тепер увесь український народ в страшний фізичній і духовій неволі під Москво-комунізмом. І тому то наш обов'язок один — бути в першій лінії боротьби й допомогти вільному світові пізнати Московію та допомогти, рятуючи свій народ, вільному світові в боротьбі.

Ми всі у світі, невеличка частина народу, маємо призначення, щоб бути амбасадорами вільної думки свого народу й допомогти йому визволитись з неволі та збудувати незалежну й вільну Україну.

Нам треба дбати про скріплення власних сил, підносячи самопошану діючу (не словну!); толерантність супроти інак віруючих, думаючих, але одночасно **твердо триматись свого, своєї правди**; творити фінансові установи і в них об'єднуватись, бо матеріальна незалежність — це сила, що дає відчуття незалежності й викликає пошану в оточення. Без чужої науки мусимо знати, що своє завжди найближче і найкраще.

Українцям необхідно знати, що ворог, коли хоче нас знищити, ділить нас, розпорошує й тоді панує. Цей спосіб особливо спритно вміє використовувати комунізм. Міцне проти нього забороло — це сильно об'єднані групи й народи. Тому то особливо необхідно нам дбати про виховання своїх дітей на щирих українців і добрих громадян Канади; підтримувати й підносити свою Церкву; скріплювати й розбудовувати свої (групові) організації і загально-українські установи; асекуруватись у своїх асекураційних товариствах і ще раз — вживати всіх зусиль, щоб наша молодь була нашою!

До цієї роботи, що є часткою в боротьбі з комунізмом Московії, мусять приєднуватись всі: робітники, фармари, професіоналісти (учителі, лікарі, адвокати, інженери і др.), священники і всі, кому дорога свобода, а також щастя нас всіх — свого народу, а значить і України.

**

Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило.

Т. Шевченко.

Тридцять п'ять років тому, в листопаді 1921 р., люди, які думали про добро української громади, заснували у Вінніпегу братсько-запомагове Товариство "Взаїмну Поміч."

Вже тоді творці Взаїмної Помочі були провісниками необхідности самоопіки. Вони хотіли, щоб убога українська душа огненно заговорила до братів і запалила їх волю до дії для добра свого і своєї громади. Тому то вже в самій назві товариство "Взаїмна Поміч" ми бачимо думку й турботу про **спільну**, взаїмну самопоміч. Бачимо в тому також глибоку волю до об'єднання, заклик думати про свою, нашу долю разом і взаїмно. Це турбота не про якусь окрему групу, не про земляків, а дбання про спільні зусилля всіх, про добро для всіх, як братів і сестер одного українського народу. Тому то й є, що „членом Товариства може стати кожна особа українського роду.” У Взаїмній Помочі не питають членів про їх релігію, як і про політичні переконання (окрім комуністів). Тут всі рівні.

Взаїмна Поміч — демократична установа. Вона є власністю членів, її добро — є добро її власників. Нею керує вибрана з членів, що три роки, дирекція.

Отже, Взаїмна Поміч — це українська народна установа. Про це говорять її високі цілі (4, в) „плекати між членами Товариства милі згадки про Україну та причинятися до того, щоб вони вчилися і знали її історію, літературу, музику, мистецтво, традиції, звичаї і розривки; д) помагати морально і матеріально українському народові у важних і гідних в opinіі Т-ва справах.” І Взаїмна Поміч видала на такі справи коло 33,000 доларів.

Це все свідчить, що Взаїмна Поміч народна установа, що дбає про прямі свої обов'язки — про добро своїх членів та морально й матеріально помагає українському народові. І це разючо відрізняє її від приватних спілкових асекураційних компаній, які мають інші інтереси.

В початках, до 1943 року, Взаїмна Поміч говорила: „Залишіться в члени, а ми вас поховаємо.” А тепер вона говорить: „Вписуйтеся в члени своєї братсько-запomoгової установи; тут знайдете повний спокій, ваше сумління буде чисте; ви, асекуруючи себе й родину, звільнитесь від журби за долю вашої родини: ваша установа буде сторожем вашого добробуту.” (Із реферату І. Сирника).

Людина, член Взаїмної Помочі, ослабне — її відвідають і розраджують опікуни хворих; умирає заасекурований батько — родина позбавлена тяжких хвилин матеріальної бід; вчасно заасекурована дитина в дозрілому віці може почати торгівлю, або йти до високих шкіл.

Багато хісна від Взаїмної Помочі, коли подумаємо дещо ширше: Зріст Взаїмної Помочі матеріально збільшує вагу українців в Канаді. Зріст її буде морально членство і їх нащадків. Міцність Взаїмної Помочі вкладає в уста її провідників тверду й ясну мову і така мова може багато заважити і в справі допомоги нашим братам в Україні.

Тепер погляньмо на Взаїмну Поміч ще з іншого боку. Взаїмна Поміч існує на основі асекураційного акту Канади. Нові пляни асекурації вивели Взаїмну Поміч на широкий шлях і поставили її в ряди найбільш поступових асекураційних установ. Взаїмна Поміч дає додаткові бенефіси, як подвійне відшкодування (**double indemnity**), канцеляцію вкладок (**total disability**), нові пляни для забезпечення під час хвороби і канцеляція вкладок в полісах дітей до 21-го року життя, коли нагло вмирає батько чи опікун.

З 1-го січня 1957 року увійшли в життя нові пляни асекурації для старших, як: 15 літ ендавмент та реченцеві (**term**) на 10-20 років, і до 65 років життя на 5,000 доларів. Одночасно уведені нові пляни для дітей, як 15 літ ендавмент і ендавмент у віці 21. Це все розширює можливості Взаїмної Помочі і своїми приступними вкладками, що витримують конкуренцію з іншими асекурацій-

ними компаніями, відкриває дорогу для всіх громадян, які хочуть бути її членами.

Щоб Взаїмна Поміч, як щиро народна установа могла виконувати свої завдання й супроти свого народу, вона 1953 р. започаткувала **Народний Фонд**, який згодом забезпечить постійні жертви на українські потреби, не порушуючи основного капіталу.

Започаткований також **Добродійний Фонд** для негайної допомоги членам, які несподівано опиняться в біді, та заведено **Конвенційний Фонд** чим скасовано непопулярний розмет. Про здоровий стан Взаїмної Помічі говорить і те, що вона виплачує членам дивіденди.

Чому українці мусять бути членами Взаїмної Помічі? Це зовсім просте й зрозуміле: Взаїмна Поміч — це наше Товариство, своя установа. Вона єдина того роду українська установа в Канаді, що зорганізована для потреб всіх українців і має головний осідок в Канаді; Взаїмна Поміч має широкі завдання і приступні плани асекурацій.

Ще є багато українців, які не використали як слід асекураційних можливостей. Це ще можна направити. Людина у віці від 16 до 60 року може асекуруватись на суму починаючи від \$500 вгору.

Свій до свого — своє для своїх! Йдімо через життя дружно, спільно і нам Бог допоможе!

Ванкувр, Б. К.

(Доповідь виголошена 13-го квітня 1957 року.)

В цій модерній добі життєва асекурація є konieczністю, а не люксом. Людина, яка має почуття відповідальності перед своєю родиною і зорганізованим суспільством, не може без асекураційної поліси обійтись. Чим молодшою людина заасекурується, тим краще при звичається вона до щадження. Вона здобуває самопевність і має почуття самостійності, яке впливає із свідомості незалежного економічного становища.

—Р. Б. Беннет.

ДО ІСТОРІЇ 20 ВІДДІЛУ У ВАНКУВЕРІ, Б.К.

Щоб шановним читачам було легше зрозуміти осяги 20-го відділу Українського Товариства „Взаїмної Помочі,” на вступі треба подати хоч коротко історію товариства, сказати дещо про його початок, заснування, його цілі та розвій.

До 1921 року при Українському Народному Домі в місті Вінніпегу, Ман., існувало троє співацько-драматичних товариств: Товариство ім. М. Заньковецької, Товариство ім. І. Котляревського та Товариство „Боян”. Ці товариства в той час провадили національно-просвітну роботу серед українських мешканців міста Вінніпегу.

Передові члени згаданих трьох товариств робили заходи про заснування запомогового товариства при Народному Домі у Вінніпегу значно скорше, але справа з різних причин поступала повільно. Та якраз в той час сталася одна подія, яка прискілила заснування Товариства „Взаїмної Помочі.”

Стався сумний випадок. Помер батько трьох активних членів Товариства ім. М. Заньковецької, покійний Янішевський. Вдова й сироти не мали чим заплатити за похорон. Тоді члени згаданого товариства зорганізували між собою скору поміч і помогли вдові поховати мужа й батька.

Ця подія примусила членів згаданих товариств не відкладати справу заснування запомогового товариства на даліше, а приступати до діла негайно. В цій цілі 19 вересня, 1921 року, зійшлися до Народного Дому основоположники Взаїмної Помочі на наради і тоді докладніше обговорили справу запомогового товариства й рішили скликати перші організаційні збори на 16 жовтня, 1921 року. Це були передові члени згаданих товариств, а саме: теперішній президент Українського Товариства Взаїмної Помочі І. Трач, теперішній рекордовий секретар Взаїмної Помочі, В. Казанівський; покійні: Т. Ферлей, П. Попіль, Басістий і Ю. Самотілка. На цих зборах головою обрано Мир. Стечишина, а секретарем Йосифа Богоноса. Тоді ж вписалося 30 членів. Це був початок теперішнього Товариства Взаїмної Помочі. До заряду Товариства увійшли: Мирослав Стечишин — голова, Йосиф

Богоніс — рекордовий секретар, П. Попіль — скарбник. По цих перших організаційних зборах відбулось ще багато сходин заряду й членів в справі статуту та назви товариства. Аж на загальних зборах 9 листопада 1921 р. прийнято статут і назву товариства як "Взаїмна Поміч". З тим днем почала жити молода організація — „Взаїмної Помочі”. Організатори товариства добре знали, що таке товариство не буде мати успіху, коли воно буде існувати лише в місті Вінніпегу. І тоді почали робити заходи, щоб дістати домініяльний чартер. Справу чартеру доручено першому українському адвокату в Канаді, Я. В. Арсеничові. Він тоді мав свою канцелярію в місті Вінніпегу, Ман., і зобов'язався зробити аплікацію на чартер. Роботу виконав безплатно.

Листування з Оттавою у справі чартеру тягнулося по-верх три роки. Аж 15 січня, 1925 року, товариство отримало домініяльний чартер, і від того часу почалось організування відділів Взаїмної Помочі по цілій Канаді. У 1927 році товариство зміцнилось відділами від Мон-треалу до Ванкуверу.

До 1943 року товариство існувало тільки як добродійно-запомагове. Усі члени товариства платили однакову вкладку — по 50 центів місячно, і всі мали однакове забезпечення на час недуги або смерті. Однак, з досвіду Американського Робітничого й Народного Союзів виглядало, що Взаїмна Поміч, як добродійно-запомагове товариство, ніколи не виросте на велику й міцну українську фінансову організацію. (Робітничий та Народний Союз були засновані майже на тих самих засадах що й Взаїмна Поміч в Канаді, а в пізніших часах перейшли під асекураційний закон). Тому передові члени в 1936 році почали робити заходи, щоб переорганізувати товариство з добродійного на асекураційне.

Справа переходу товариства на інші основи йшла досить повільно, бо це була справа не лише головної управи товариства, але й усіх членів. Треба було по відділах переводити голосування за чи проти змін, але що не всі члени ставились до зміни однаково, тому та справа дуже затягалась. В міжчасі до головного уряду товариства прийшов лист з Оттави і в ньому писалось, що товариство до певної міри провадить асекураційну роботу, бо як члени товариства обов'язково мусять платити

Члени 20-го відділу Взаїмної Помочі у Венкувері, Б. К., в 1935 році. (Імена подані на стор. 87-й).

членські вкладки й мають хоч мале забезпечення, то це вже не можна відносити до добродійної роботи, а більше до асекураційної. В тому листі рекомендовалось товариству перейти під асекураційний закон і що воно тоді буде контрольоване державним рахівником. Товариство му- сіло перевести переорганізування. Це вимагало зміни деяких точок статуту. Назву Товариства змінено з "Українське Товариство Взаїмна Поміч" на "Українське Товариство Взаїмної Помочі в Канаді". Року 1943 товариство перейшло під асекураційний закон і під контроль держави, і це вийшло на добро товариства. Ця переміна дала товариству міцний фундамент до дальшої розбудови. . .

Про зріст „Взаїмної Помочі” від часу переходу під асекураційний закон може свідчити маєтковий стан. До кінця 1597 року маєток Товариства перевищував один мільйон доларів. Маєтковий зріст доказує, що зміна вийшла Товариству на користь.

Так як з одного здорового зерна може вирости сильне й велике дерево, так і з перших 30 членів товариство виросло в велику запомогову організацію. Відділи зростають збільшенням числа членів, товариство зростає відділами. В цей час „Взаїмна Поміч” нараховує около 60 відділів і має приблизно 5,000 членів. Сьогодні Товариство Взаїмної Помочі не різниться від приватних асекураційних компаній, а перевищує їх хоч би тим, що товариство не засноване для зисків, і маєток його належить всім членам, а не кільком одиницям. Хоч Взаїмна Поміч підпорядкована асекураційному законові Канади, вона й далі лишається запомоговим товариством чисто українського

Імена осіб до світлини на стор. 86-й).

Зліва направо: В. Пелех — контролёр, С. Лобай — касієр, Н. Москалик — рекордовий секретар, П. Мельничук — почесний член, К. Лаховецький — голова, В. Рурак — фінансовий секретар, Ф. Богдан — заступник голови, Е. Климко — контролёр, В. Книгніцький — мировий суддя.

Другий ряд: пані А. Пелех, панна С. Малуґа, пані М. Лобай, панна М. Маскаль, пані Ю. Дубин, Е. Мельничук, Р. Лаховецька, А. Рурак, М. Богдан — опікун хворих, О. Климко і А. Книгніцька.

Третій ряд: пані О. Сліпєць, М. Климко, панна М. Шевчук, пані А. Шевчук, І. Шевчук, панна А. Маскаль, пані В. Герман, М. Горудко, П. Стефюк, П. Глютик, А. Дружків, Н. Пелех, М. Тимків, М. Терлецький.

Четвертий ряд: В. Башук, Т. Павлишин — контролёр, В. Карпик, В. Стефюк, М. Шурко, М. Маскаль, Д. Купченко, Ф. Томіцький, Ю. Бойчук, І. Кусий, Н. Сліворський — мировий суддя і Ф. Сірий.

Члени 20-го відділу Взаїмної Помочі у 20-ту річницю існування відділу (1927—1947). Імена на стор. 89-й.

характеру. Його цілі ті самі, які лягли в його основу, а саме: у випадках нещастя давати поміч членам, в часі недуги відвідувати хворих по шпиталях, брати участь в похоронах членів та давати моральну й матеріальну поміч українській справі взагалі, утримувати старечі та сиротинські доми для своїх членів. На цих засадах Товариство заснувалось, на них розвинулось і буде розвиватись на честь і славу українського народу, а добре ім'я Українського Товариства Взаємної Помочі в Канаді ніколи не загине.

З повище сказаного нехай шановний читач осудить, чи дадуть нам те приватні асекураційні компанії, і чи не заслуговує товариство повної підтримки від українського загалу в Канаді.

До 1943 року головний уряд вибирали члени кожного року. Перед виборами відділи отримували список кандидатів, намічених на слідуючий уряд. Члени по відділах давали свої голоси кандидатам, яких уважали за відповідних, секретар відсилав голоси до уряду до Вінніпегу, і тими голосами вибирали головний уряд на слідуючий рік.

Від 1944 року головний уряд вибирається на конвенціях, які відбуваються що-три роки. Відділи вибирають делегата або делегатів залежно від числа членів у відділі. Делегати їдуть на конвенцію на означений день і місце, і там вибирають головний уряд.

Перша конвенція відбулася 25—26 лютого 1944 р. в місті Вінніпегу, Манітоба. З Ванкуверу їхав п. К. Лаховецький, як делегат і п. Ф. Богдан, як директор.

Імена осіб до світлини на стор. 88.

Зліва направо: Й. Ясічук, пані В. Герман, П. Герман, Еді Торупка, пані Д. Торупка, п-на А. Крупка, В. Кнігніцький.

Другий ряд: І. Герман, К. Лаховецький — касієр, В. Гуцуляк — голова, С. Лобай — заступник, Ф. Богдан — фінансовий секретар, пані Р. Лаховецька — опікун хворих, А. Гуцуляк, опікун, С. Ясічук, А. Бойчук, М. Тимчишин, Е. Мельничук.

Третій ряд: Н. Москалик — рекордовий секретар, пані Н. Воробець, М. Богдан, М. Наконечна, М. Лобай, А. Шевчук, І. Шевчук, М. Сташин, А. Сташин, М. Петрусяк, І. Базюк, Н. Бонзал — опікун, І. Торупка — опікун, П. Мельничук — контролёр.

Четвертий ряд: пані А. Шевчук, Н. Наконечний, І. Романюк, Т. Стечишин, пані К. Лака, М. Гомола, В. Лака, панна М. Матейко, пані Сліворська, Н. Сліворський, С. Шостак, пані Анна Бонзал, П. Равок, П. Стефюк, С. Липкевич, В. Стефюк, пані М. Горудко, І. Горудко — мировий суддя і пані Д. Колодій.

Друга конвенція відбулася 26—27 червня, 1947 року, в місті Форт Віміямі, Онт. З Ванкуверу їхав Ф. Богдан як делегат і директор.

Третя конвенція відбулася 29—30 червня, 1950 р., в місті Торонті, Онт. З Ванкуверу їхав п. В. Новосад, як делегат і п. Ф. Богдан, як директор.

Четверта конвенція відбулася в Торонті, 25 і 26 червня в 1953 році. Делегатом був Ф. Богдан, що заступав теж відділ у Сівстон.

Пята конвенція відбулася 28—29 червня, 1956 р. в місті Едмонтоні, Алта. З Ванкуверу їхали: пп. Ф. Богдан і Д. Гошко, як делегати, а п. В. Новосад, як директор.

Члени головного уряду й директори з провінцій їдуть на конвенцію обов'язково.

Перший головний уряд Товариства "Взаємної Помочі", після того як воно одержало доміняльний чартер, творили: М. Стечишин — голова, В. Довганик — заступник голови, В. Купченко — рекордовий секретар, П. Павлюкевич — фінансовий секретар, С. Ковбель — скарбник.

Директори: Т. Д. Ферлей і Єронім Левицький.

Контрольна Комісія: З. Бичинський, В. Гуменюк, В. Свистун.

Теперішній головний уряд: Іван Трач — президент. І. Г. Сирник — заступник президента, В. Казанівський — рекордовий секретар, Андрій Павлик — фінансовий секретар, Орест Бабинець — скарбник.

Директори на провінції: Василь Новосад на Бритійську Колумбію, Василь Бойцун на Алберту, Никола Масиник на Саскачеван, Василь Довганик на Манітобу, Нестор Грабовський на Онтерію і Дмитро Мокринський на Квебек.

Контрольна Комісія: Епіфаній Коча, Йосиф Кобзар і Лука Грабовецький, що помер 1 грудня 1957 року. На його місце призначений Павло Кіпран.

Мировий суд: Степан Ємчук, Василь Григоряк, Іван Каптий, Іван Р. Соломон, і Михайло Чипчар.

ВАНКУВЕРСЬКИЙ ВІДДІЛ ВЗАІМНОЇ ПОМОЧІ

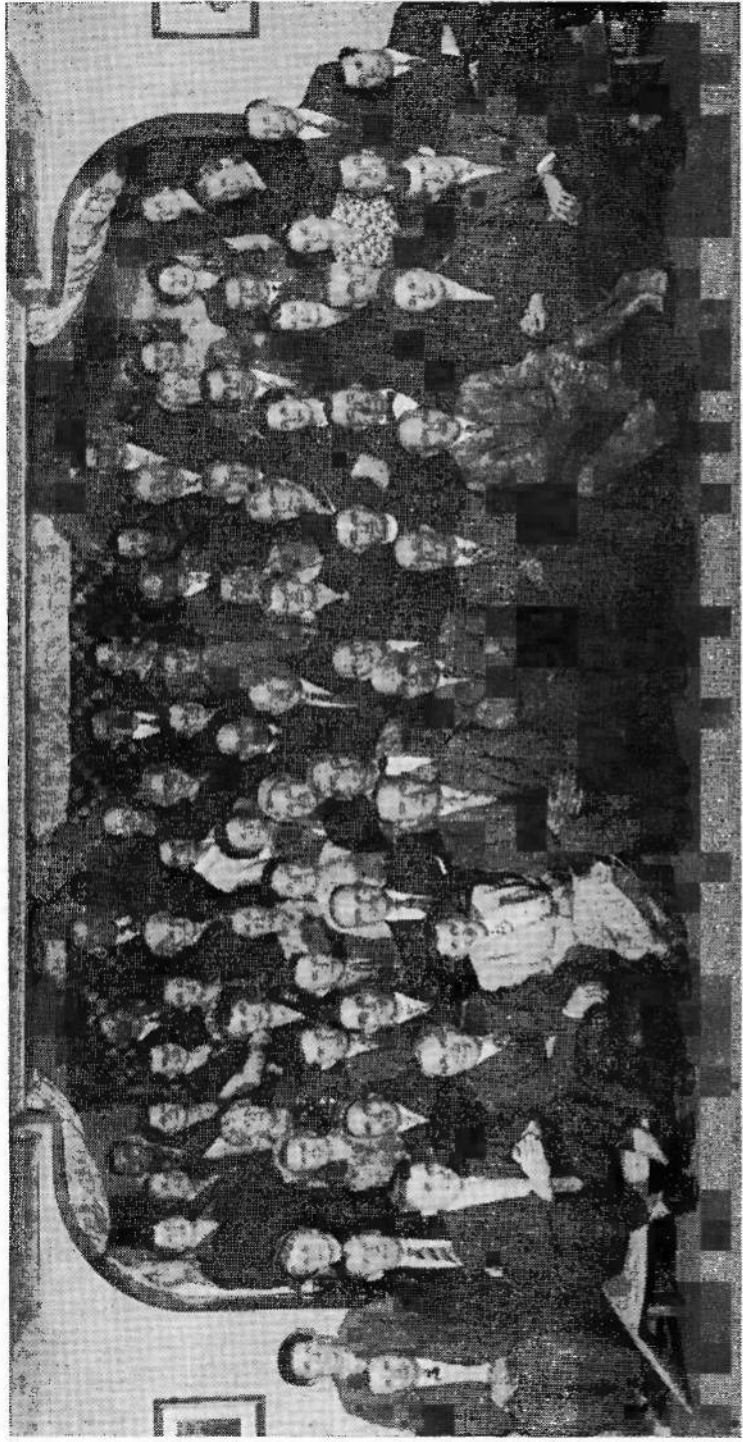
Відділ 20-ий Товариства Взаємної Помочі зорганізувався за старанням Ф. Богдана й Н. Остафійчука. Перші організаційні збори відбулися в неділю 13 липня, 1927 ро-

ку о годині 2-й по полудні в фінляндській залі на розі вулиць Пендер і Темпелтон. Присутніх було 16 осіб. На президента вибрано П. Жарого, на секретаря Ф. Богдана. Про ціль і завдання товариства говорив О. Тарновецький. Після його промови вписалось 12 членів. По цім вибрано заряд, до якого ввійшли: П. Жарий — голова, Ф. Богдан — секретар, Н. Москалик — скарбник, Іван Герман — господар. В короткому часі після цих зборів лишилось лише 7 членів, які докладали всіх старань, щоб затримати відділ при житті. Приходило до того, що відділ був перед розв'язуванням та лише завдяки тодішньому головному секретареві „Взаїмної Помочі” у Вінніпегу О. Боянівському, що листувався з тодішнім секретарем, Ф. Богданом, не прийшло до розв'язання відділу. Його переконлива аргументація не розв'язувати відділу вийшла на користь не лише для Товариства Взаїмної Помочі, але й причинилась до дальшого поступу українського життя у Ванкувері.

Тодішні часи для українських національних організацій у місті Ванкувері не були сприятливі. Українців з виробленим національним світоглядом в місті не було багато. І хоч тоді вже існувало товариство Просвіти, члени якого були порозкидані і поза містом, як Лулу Айленд і Нью Вестмінстер, та членів, що мали зайняття в місті було мало. Інші мусіли відїздити на роботу поза місто, а це спричиняло застій в товаристві до тої міри, що товариство при кінці 1927 року на якийсь час мусіло припинити свою роботу.

ВЗАЇМНА ПОМІЧ ОХОПЛЮЄ ВСІХ

Справа з відділом була зовсім інша. Відділ не мішався в політичні та релігійні справи з засади. Це дало відділові Взаїмної Помочі кращу нагоду до дальшого існування. Сім членів, що лишилися у відділі, взяли енергійно до праці, почали приєднувати більше членів та прихильників, і так продовжували народну працю. Відділ почав влаштовувати підприємства спочатку в Темпелтон галі, пізніше в Еш галі на 19 вулиці й Фрейзер, потім у Сідер Катедр Гал, а остаточно в приміщенні Народного Дому на Іст Гейстінг вулиці. На початках підприємства не вдавалися, а часто приносили недобір. Та цей ма-

Частина членів 20 відділу Взаємної Помочі у 30-ту річницю існування, 1927-1957. (Імена подані на ст. 93).

лий гурток членів надії не тратив, а по змозі йшов вперед.

У місяці вересні 1927 року прийшла вістка про страшну повінь в Галичині й Буковині. Дня 25-го вересня скликано спільні збори Товариства Взаїмної Помочі й Товариства Просвіти, яке в той час ще існувало.

Збори були скликані в домі Ф. Богдана під числом 2146 Корнвал Ст. Ціль зборів: вишукати можливі способи подати поміч потерпівшим від повені. На цих зборах вибрано комітет, до нього ввійшли: П. Жарий — голова, Ф. Богдан — секретар, Н. Москалик — касієр, О. Тарновецький і Т. Павлишин — радні. На цих зборах було зібрано жертви між приявними а товариство Просвіти дало з каси 10 доларів. Так почалась та акція. Потім були роздані листи для збирання пожертв, і рішено скликати масове віче та влаштувати одну забаву з перекускою і розігравкою. Чистий дохід мав піти на поміч жертвам від повені. Дня 2 жовтня відбулось масове віче в Темпелтон галі. На вічу промовляв О. Тарновецький. Він пояснив нещасне положення в старому краю і завізвав присутніх зложити жертви. Дня 16 жовтня відбулася забава з розігравкою та перекускою. Вся акція від заснування комітету несення помочі потерпівшим від повені принесла \$87.04.

Імена до світлини на стор. 92-ій.

Зліва направо: П. Симчич, М. Сташин, панна А. Крупка — опікун хворих, О. Касюхнич, Н. Костинюк, П. Мельничук — почесний член, П. Ясінчук, панна Оріся Симчич і Я. Аврам.

Другий ряд: В. Стефюк, П. Гарасимчук, Т. Мілян, С. Синьовський — касієр, В. Кніглицький — голова, В. Новосад — директор, д-р П. Маценко — організатор В. П., о. прот. С. П. Симчич, Г. Турко — заступник голови, Ф. Богдан — фінансовий секретар, Н. Москалик — рекордовий секретар, Т. Гузик — заступник фінансового секретаря.

Третій ряд: пані П. Стефюк, Т. Гарасимчук, К. Мілян, І. Тхір, І. Горудко, пані М. Горудко, А. Пелех, В. Пелех, пані А. Гупуляк — опікун хворих, С. Ясінчук, К. Гузик, М. Богдан — опікун хворих, М. Заразун, П. Швайківський.

Четвертий ряд: пані М. Костюк, М. Огороднік, К. Пурич, М. Стогрій, К. Лаховецький, пані М. Турко, Г. Аврам, П. Мисько — мировий суддя, М. Вакалюк і пані С. Здебяк.

П'ятий ряд: пані Т. Проскурняк, С. Ткачук, С. Швайківська, Н. Синьовська, Д. Лукомська, В. Гуменюк, А. Чернега, Д. Довганюк, О. Гамулка — опікун хворих, М. Тимчишин, І. Колодій, І. Базюк, пані М. Петрусяк, А. Середа, А. Чорна і М. Новосад.

Шостий ряд: В. Швайківський, Ф. Сірий — контрольор, М. Гриб, пані М. Дутчак, С. Маскаль, пані Л. Маскаль, Р. Григірчук і М. Григірчук.

Гроші вислано до Українського Червоного Хреста в Вінніпегу.

Від цього часу відділ ступнево скріплявся новими членами та прихильниками. На початку січня 1928 року при відділі зорганізувався Співацько-Драматичний гурток, а його членами могли бути й не члени відділу. Дня 25 лютого, 1928 року, заходом гуртка відбувся „Український Вечір” в Сідер Катедр галі. Диригент Ю. Микитишин, режисер П. Павлюкевич, а 8-го квітня відбувся в тій самій галі концерт Шевченка. Диригував П. Павлюкевич. Концерт випав добре. До концерту робились старанні приготування, проби відбувались по три рази в тиждень в домі П. Павлюкевича під числом 744-68 Авеню В. Тут якийсь час відділ мав своє приміщення.

Відділ почав міцніти, а народна робота провадилась далше й більш планоно. Загальному зацікавленню в народній роботі відділ завдячує П. Мельничукові. Він знав як заохотити відповідних аматорів, і ніколи не шкодував часу, щоб піти до дому аматорів і переговорити про майбутній плян діяльності. Петро Мельничук приложив не мало праці в цій ділянці, та зате плоди були добрі. За його старанням відділ відіграв кілька десятків великих представлень, а також вечерків сміху. В цих підприємствах П. Мельничук сам роздавав ролі, був суфлером і режисером, а часом і сам брав ролю, коли цього вимагала потреба. Діяльність П. Мельничука мала неоцінену вартість для відділу. Через його вік Петро Мельничук не міг був стати членом Товариства Взаємної Помочі. Оцінюючи щиру й віддану працю п. Мельничука, відділ Взаємної Помочі зробив його почесним членом — одним з небагатьох в Канаді.

В той час відділ збагатився ще одним важним членом. Ним був п. Йосиф Ясенчук. Він любить писати вірші, а також написав одноактівку під назвою „Поміч в нещастю.” Цю одноактівку ставили на сцені 1930 року з добрим успіхом.

Поміж іншу діяльність, відділ не забув такі важні свята як Перший Листопад, свято Злуки та свято Шевченка.

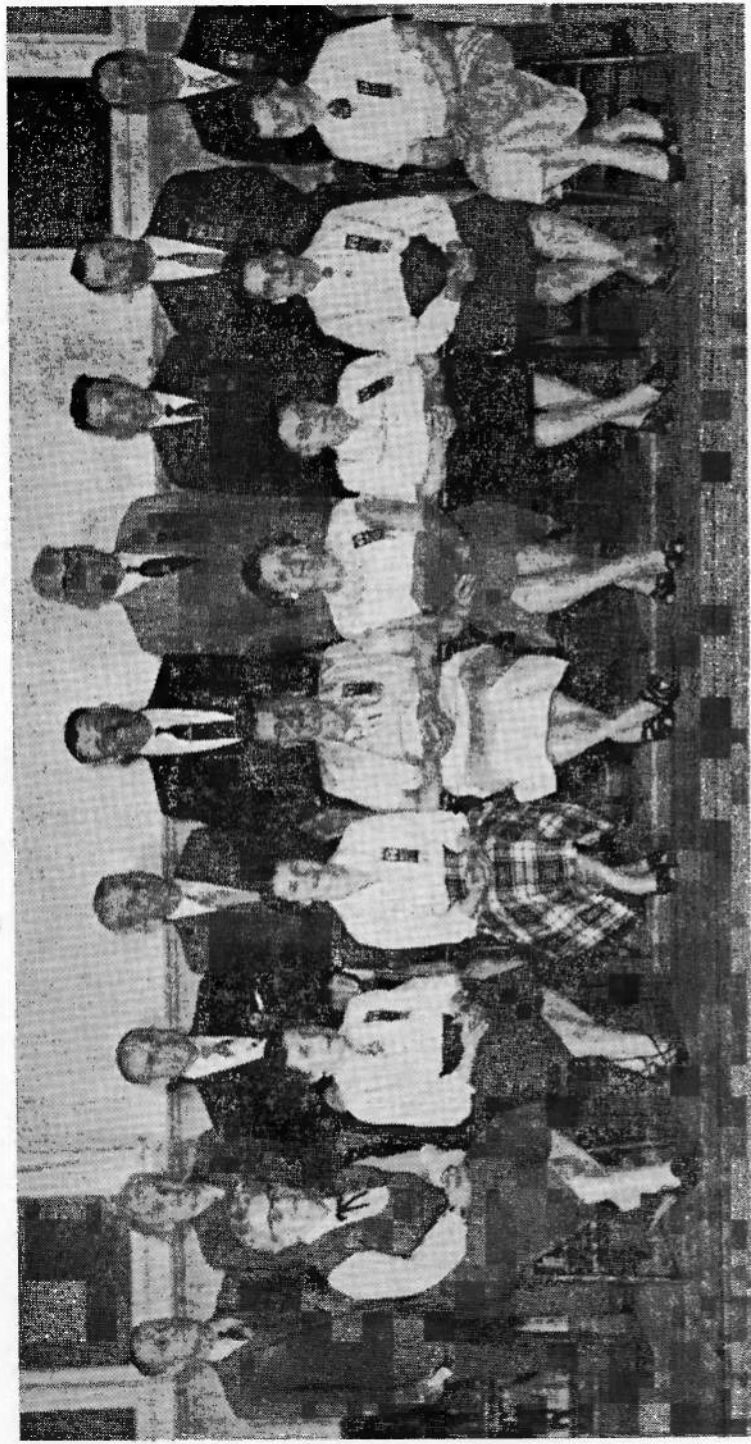
Відділ також став членом Товариства Просвіти у Львові. Також не забував збирати пожертви на такі народні цілі як поміч українським воєнним інвалідам, Рідній Школі, Українській площі у Львові, Червоному Хрестові, ук-

раїнським Інститутам та на пресу в Канаді. Пізніше жертвував на Закарпатську Україну. У 1944 вислано до Союзу Українських Вояків в Лондоні 14 пачок та 1,000 сигареток. За цим слідувала поміч скитальцям та українським студентам в Європі.

Року 1941-42 відділ був членом Комітету Українців Канади, а потім відтягнувся, даючи йому й дотепер повну моральну й матеріальну поміч.

При кінці 1923 року Товариство Просвіти відновилось і пізніше перемінило назву на Товариство Український Народний Дім; зорганізувалось Жіноче Товариство, СУМК. Ці товариства перебрали на себе обов'язок провадити народну роботу, а відділ по можності помагав їм. Відділ, однак, не перестав робити своїх підприємств, щоб здобути фондів для плачення приміщення та на запомогу хворим членам, а також на поміч загально українським справам.

З морального боку відділ здобув велике признання 1932 року, коли один член нашого відділу стратив одну ногу нижче коліна і три пальці одної руки в нещасливим випадку. Випадок стався в Алберті. Коли він перебував в едмонтонським шпиталі, його відвідали члени едмонтонського відділу Взаємної Помочі. Повернувшись до Ванкуверу нещасним, відділ зараз почав робити старання про жертви, щоб купити нещасливому штучну ногу. Заразом відділ попросив головний уряд Взаємної Помочі у Вінніпегу, щоб зробив заклик за жертвами по всіх відділах в Канаді. Хоч то були часи великого безробіття, головний уряд і майже всі відділи поспішили з жертвою. Уся збірка принесла \$330.00. Ця сума не включала запомоги, яку потерпілий отримав від нашого відділу, як належалось хворому. Були випадки, що на заклик головного уряду наш відділ помагав жертвами членам інших відділів. Не дармо звемо українське запомогове товариство товариством „ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ”. Члени нашого відділу розкидані по Канаді та Зєдинених Державах Америки. Члени знаходяться, наприклад, в таких місцях: Стівстон, Нью Вєстмінстер, Сурей, Коквитлем, Кловердейл, Квінел, Ендербі, Гриндрод і Порт Алберні. Це в Бритійській Колумбії. Поза нашою провінцією, ми маємо членів в Келгарі, Едмонтоні, в Алберті; Нипавин, Саскачеван; Етелберт, Манітоба; Монтреал,

Управа 20-го відділу Взаємної Помочі у Ванкувері, Б. К., 1957 року. Імена подані на сторінці 97-й).

Квебек; і Лос Енджелес, Каліфорнія, Зединені Держави Америки.

При відділі є бібліотека, що має 1735 книжок, вартості \$1680,75.

Тепер наш відділ числить поверх 260 членів, а вони забезпечені на 175,250 доларів.

Відділ також подарував багато книжок до Комітету Поширення Української Книги (підвідділ місцевого КУК), який дбав про розбудову відділів українських в міській та університетській бібліотеках. Відділ також пожертвував книжок до бібліотеки СУМК у Валі, Б. К., і до Товариства „Просвіти” в Лулу Айленд.

Було б несправедливо, якби не згадати кількома словами Ф. Богдана. За його старанням започаткувалась бібліотека 1928 року, і від того часу він є постійним бібліотекарем. При кожній нагоді він апелював за книжками або жертвами. Постійно напоминав тих, що визичували книжки, щоб шанували книжки; старався, щоб книжки були оправлені, „бо неоправлена книжка скорше нищиться,” каже п. Богдан. Нераз купувалися більші, коштовніші видання, отже п. Богдан збирав жертви й точно записував на карточці імена жертводавців. Цю карточку приліплював на книжці, і певно що за таку точність він ніколи не мав труду зібрати жертви на більші видання. І завдяки його праці ванкуверська бібліотека Товариства Взаємної Помочі, що приміщується в Народному Домі, є найбільша й найкраща на заході Канади. Цього року вибрано йому до помочі ще одного бібліотекаря, п. С. Синявського.

Також треба згадати, що відділ у Ванкувері зорганізувався за старанням п. Богдана, і за його старанням відділ нині зачислюється до більших відділів Товариства Взаємної Помочі. Будучи фінансовим секретарем від 1936 року, він точно й вірцево веде фінансові книжки, і

Імена до світлини на стор. 96-йй.

Стоять зліва направо: Петро Мельничук — почесний член і контролор, Васидина Гуменюк, Василь Книгніцький — голова, Форвін Богдан — фінансовий секретар, Г. Турко — заступник голови, В. Новосад — директор на Б. К., Н. Москалик — рекордовий секретар, Т. Гузик — заступник фінансового секретря, С. Синьовський — скарбник.

Сидять зліва направо: Дора Довганюк, Анна Крупка — опікун хворих, М. Богдан — опікун хворих, М. Турко, М. Новосад, О. Гамулка — опікун хворих, К. Гузик і Н. Синьовська.

пильно слідкує за поступом відділу. При кожній нагоді дбає про приєднання нових членів і закликає других членів робити те саме. Він постійно розсилає різні повідомлення про важні справи відділу, веде переписку з членами, що живуть поза містом та з головним урядом у Вінніпегу. Безперечно, що всі члени в більшій чи меншій мірі причинилися до розбудови відділу, бо не всі ми маємо однакову здібність і завзятість.

У мене на меті зовсім нема думки вихваляти когось. Але ось вам приклад: З оригінальних членів заряду з перед тридцяти років осталося нас двох — п. Богдан і я. За весь час, признаюся, що я не зробив і третини того, що зробив п. Богдан для відділу. Гадку про видання цієї книжки піддав він, отже, думаю, що члени згодяться з мною і признають кредит тому, кому признавання по справедливості належить.

Відділ святкує роковини свого заснування кожного року. Цього року припадає тридцята річниця заснування. Цю річницю думаємо відзначити найбільш величаво, і з цієї нагоди видаємо цю книжку про діяльність Товариства Взаємної Помочі, а при нагоді по можності хочемо подати інформацію про українців у Бритійській Колумбії.

За час існування, відділ мав нагоду вітати визначних людей з головної управи „Взаємної Помочі.” Ось наприклад, 1942 року п. В. Довганик, президент Взаємної Помочі відвідав наш відділ. Року 1945 у Ванкувері гостював президент (покійний) Т. Д. Ферлей. Президент п. І. Трач і діловий писар п. П. Кіпран відвідали наш відділ у 1952 році.

На особливу увагу заслуговують відвідини організатора товариства Взаємної Помочі, д-ра П. Маценка. Приїхавши до Ванкуверу, д-р. Маценко зажадав у місцевого відділу інформацій про українські околиці, їх відвідав, і по можності, як прилюдно так і приватно, пояснював значення й користи, що подає Товариство Взаємної Помочі для українців. В своїм палкім бажанні понести якнайдалше ідею та цілі Взаємної Помочі, д-р Маценко відвідав українські околиці висунені найдалше на захід, а саме у Вікторії та Порт Алберні. Під час своєї обїздки, д-р Маценко приєднав багато членів до 20-го відділу й zorganizував один новий відділ у Чиливек. Поза всі вичислені явні користи для товариства Взаємної

Помочі, організатор Взаїмної Помочі прислужився може й більше тим, що посіяв здорове зерно інформації про потребу скріплення згаданого товариства.

Думаю, що буде цікавим спімнути хто й скільки років очолював наш 20-ий відділ:

Головами були:

Імя	скільки років	Імя	скільки років
П. Жарий	4	Й. Ясенчук	1
(Покійний) І. Герман	4	С. Лобай	1
К. Лаховецький	3	В. Новосад	1
В. Книгніцький	4	П. Гарасимчук	3
Е. Климко	2	(Покійний) В. Гуцуляк	7
І. Колодій	1		

Заступниками голови були:

Імя	скільки років	Імя	скільки років
Ф. Богдан	2	І. Горудко	1
Т. Павлишин	1	Н. Лабюк	1
О. Тарновецький	1	К. Лаховецький	1
(Покійний) І. Герман	7	(Покійний) В. Гуцуляк	1
А. Павлюк	1	С. Лобай	1
(Покійна) Євфросинія		Й. Ясенчук	3
Лаховецька	1	І. Бабей	1
Ф. Томіський	1	В. Книгніцький	3
Марія Лобай	1	Д. Пелех	2
К. Дуда	1	Г. Турко	1

Рекордові секретарі були:

Імя	скільки років	Імя	скільки років
Ф. Богдан	3	С. Синявський	1
Панна Марія Яцьків		І. Торупка	2
(тепер пані Богдан)	1	К. Дуда	1
В. Климко	1	Ф. Сірий	1
Стела Юрчак	1	Н. Москалик	19
І. Шевчук	2		

Фінансові секретарі були:

І. Романко	1	Т. Гузик	1
В. Климко	1	Ф. Богдан	23
В. Рурак	6		

Скарбниками були:

Імя	скільки років	Імя	скільки років
Н. Москалик	1	М. Сташин	5
П. Жарий	1	(Покійний) В. Гуцуляк	7
С. Лобай	2	С. Синявський	1
В. Пелех	9		

Бібліотекарі:

Ф. Богдан 29 років С. Синявський 1 рік

Директори на Б.К.:

Імя	скільки років	Імя	скільки років
Н. Москалик	1	В. Новосад	7
В. Рурак	2	Ф. Богдан	13

Померлі члени 20-го відділу:

Сліворська Вероніка — 14 вересня, 1929

Герман Марта — 11 грудня, 1931

Бодак Никола — 29 січня, 1937

Лебедович Марія — 7 травня, 1943

Кнігніцька Анна — 26 січня, 1944

Пруська Анна — 21 липня, 1947

Жуківська Дора — 8 січня, 1949

Слюсаренко Василь — 19 квітня, 1950

Макар Панько — 6 вересня, 1950

Лака Катерина — 26 вересня, 1952

Касюхнич Олена — 29 листопада, 1954

Герман Петро — 24 липня, 1955

Дутчак Василь — 12 серпня, 1955

Гуцуляк Василь — 13 квітня, 1956

Герман Іван — 19 травня, 1956

Лаховецька Євфросинія — 23 червня, 1956.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

* * *

Усіх відділів Товариства Взаємної Помочі на терені Бритійської Колумбії є 3. Відділ 20-ий у Ванкувері, відділ 30-ий у Лулу Айленд, і відділі 42-ий у Чиллибек (що недавно зорганізував д-р П. Маценко).

Заряд 20-го відділу на рік 1958:

В. Кнігніцький — голова.

Г. Турко — заступник голови.

Н. Москалик — рекордовий секретар.

Ф. Богдан — фінансовий секретар.

Т. Гузик — заступник фінансового секретаря.

С. Синявський — скарбник.

Опікуни хворих — пані: Анна Гуцуляк, Марія Богдан, Оксана Гамулка, К. Лаховецький, С. Маскаль.

Мировий суд: І. Микицей, В. Новосад, П. Мисько.

Контрольна комісія: В. Новосад, П. Мельничук, Ф. Сірій.

Бібліотекарі: Ф. Богдан, С. Синявський.

Директор на Б. К.: В. Новосад.

ВЗАЇМНА ПОМІЧ

(Частина редакційної статті, що була надрукована в „Українському Голосі” в числі з 15 січня, 1958 року).

Канадійські українці вийшли на асекураційне поле далеко пізніше, як їх брати у Зєдинених Державах, майже 30 років пізніше, коли робити порівняння з американським Українським Народним Союзом, що був заснований 1894 року. Починаючи далеко скорше, американські українці перегнали під цим оглядом канадійських українців, і сьогодні можуть повеличатись асекураційними установами, які мають кільканадцять мільйонів доларів майна.

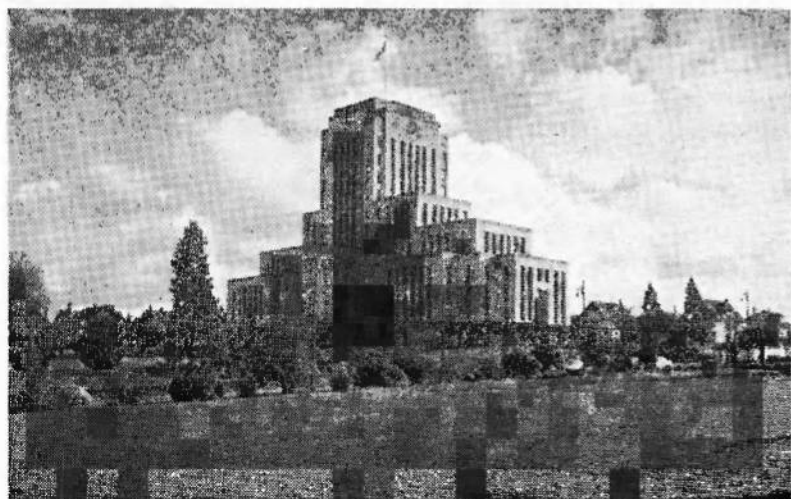
Що українці зробили на цьому полі в Америці, те саме можуть зробити українці в Канаді, коли свої асекураційні потреби будуть залагоджувати в своїй українсько-канадійській організації, якою є Взаїмна Поміч, що була українцями і для українців заснована. Бо з усіх подібних організацій, що в Канаді існують і мають у Канаді свої головні канцелярії, одинока Взаїмна Поміч має ті атрибути, які сприяють обєднанню під її прапором усіх демократично наставлених українців без огляду на їх релігійні чи політичні переконання. Вислів „демократично наставлених” вживаємо з розмислом, бо Взаїмна Поміч не приймає лише комуністів і цим забезпечує собі демократично-національний характер на всі часи.

* * *

Провідним кличем канадійських українців завжди було творення своїх народно-промадських надбань власними силами. Під цим кличем творилася і Взаїмна Поміч, під цим кличем вона розвивається і кидає цей клич у народні маси, щоб вони її підтримали. Але цей клич не виходить лише, так би сказати, з патріотичного джерела, мовляв: ходіть до Взаїмної Помічі, бо ви українці і Взаїмна Поміч українська! Навіть якби цей патріотичний сентимент відкинути, то й тоді Взаїмна Поміч могла б сміло іти між народ зі своїми асекураційними плянами, бо вони є модерні під кожним оглядом і старанно підібрані з тією метою, щоб з тих плянів обєзпечення прийшла найбільша користь її членам.

Скільки то українського гроша розкидано по різних асекураційних компаніях! І яке велике народно-громадське майно становив би той український капітал, якби він був вложений в українську установу, яка дає асекурованому все те, що дають інші, включно з дивідендами, а в додатку є ще його власною установою, в якій він має голос, та яка піклується теж і загальним українським життям, дає грош на добру українську справу, отже робить подвійну роботу. І як багато вище зросла б і наша сила, і наш престиж, і наше значення, якби ми могли сказати і показати нашим співгромадянам, що в нас є кількамільйонна організація. Скільки багато більше можна було б тоді зробити для піднесення нашого життя в Канаді!

Як уже сказано, канадійські українці почали 30 років пізніше від американських українців. Але вони можуть їх наздігнати, коли не будуть розсівати свого гроша по всіх усюдах, а будуть скеровувати його до Взаємної Помочі і тим самим допомогати в зрості української сили в Канаді.

Ситі гал у Ванкувері, Б. К.

ОЦІНКА ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

З нагоди видання Ювілейної Пропамятної Книги 20-го відділу Товариства Взаїмної Помочі в Ванкувері, Б. К., я, за дозволом Редакційної Колегії, вміщую цих кілька рядків до відома всьому українському загалові в Канаді, яке важне й велике значення має згадане товариство для нас українців, про що я переконався з власного досвіду.

Я, як довголітній член Товариства Взаїмної Помочі відділу 20-го в Ванкувері, Б. К., будиши довший час в санаторії, не маючи тут родини ані близьких, відчув, що Товариство Взаїмної Помочі доказало, супроти мене ділом своє християнське почуття до ближнього і свого члена. Відвідуючи мене часто, члени Взаїмної Помочі підбадьорували та підкріплювали мене на душі. Одним словом, Товариство Взаїмної Помочі заступило в моєму випадкові рідних і близьких, а навіть, коли я не був в стані заплатити свою членську вкладку, то все було на моє здивування полагоджено з дійсно християнським почуттям до мене як свого члена.

Наше Товариство Взаїмної Помочі, яке в цей час розпоряджається уже мільйоновим фондом, є доказом нашої громадської зрілості. Вложуючи свій капітал в українські руки, члени Взаїмної Помочі забезпечуть себе й родину проти життєвих небезпек і рівночасно дають Взаїмній Помочі спроможність допомагати українським народним і добродійним справам.

Каже українська пословиця: „Свій як не заплаче, то бодай скривиться”. Я, як член Товариства, з великої особистої пошани і вдячності до Товариства Взаїмної Помочі зобов'язаний на цьому місці звернутись до всіх українських громадян із закликом: „Свій до свого!” Вступайте в ряди Товариства Взаїмної Помочі та забезпечуйте своїх дітей сьогодні, щоб завтра не було запізно. Докажіть ділом, що наша національна свідомість дозріла. Даймо наш тяжко запрацьований гріш в українські руки для своїх власних користей, а тоді фонд нашого Товариства певно буде не один мільйон, а десять, що дай Боже!

Віктор Ільчук,
член 20-го відділу у Ванкувері.

ПЛЯНИ АСЕКУРАЦІЇ І ФІНАНСОВЕ ЗВІДОМЛЕННЯ ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

Взаїмна Поміч — найбільше українське асекураційне товариство, що було засноване в Канаді, має свій осідок на канадійській землі, та спирається виключно на український нарід.

Взаїмна Поміч має найпопулярніші пляни асекурації, до яких можна додати дуже корисні бенефіси.

Взаїмна Поміч має Молодечий Департамент для дітей до 15 року життя. Дитяча асекурація може мати гарантію на випадок смерті батька.

Взаїмна Поміч — наскрізь демократична. Її управу вибирають члени через своїх делегатів на конвенціях, що відбуваються раз на три роки.

Взаїмна Поміч приймає в члени чесних і здорових українців без різниці їх релігійних та політичних переконань — крім комуністів — до 60-го року життя.

Взаїмна Поміч виплатила сотні тисяч доларів посмертного й допомоги хворим членам, а десятки тисяч доларів на народні справи. Це рекорд Взаїмної Помочі, який варто підтримати і продовжувати.

Асекураційні пляни:

Стара кляса членів — на ціле життя

Нова кляса членів — на ціле життя — Whole Life

Життєва на 20 років — 20 Payment Life

Життєва на 30 років — 30 Payment Life

Виплачена у віці 65 літ — Life paid-up at age 65

Ендавмент на 15 літ — 15 Year Endowment

Ендавмент на 20 літ — 20 Year Endowment

Ендавмент у 65 році життя — Endowment at age 65

Реченцевий плян на 10 літ — 10 Year Term plan

Реченцевий плян на 20 літ — 20 Year Term

Реченцевий плян до 65 літ життя — Term to age 65

Пляни для дітей:

Життєва на 20 років

Життєва на 30 років

Ендавмент на 15 років
Ендавмент на 20 років
Ендавмент у 21-му році життя
Реченцевий плян

Спеціальні бенефіси:

Бенефіси хворих — Sickness Benefit
Виплата по \$5.00 тижнево — \$5.00 weekly
Виплата по \$7.00 тижнево — \$7.00 weekly
Виплата по \$14.00 тижнево — \$14.00 weekly
Виплата по \$21.00 тижнево — \$21.00 weekly
Подвійне відшкодування — Double Indemnity
Цілковита непрацездатність — Total disability
(Waiver of Premium)
Канцеляція вкладок (для дітей) — Parental Waiver
of Dues
Зворотна грошева вартість — Cash Surrender Value
Виплачене асекураційне забезпечення — Paid-up
Insurance
Продовжена асекурація — Extended Term Insurance
4 відсотків знижки на річних вкладах — 4% discount on annual premiums
Знижка на вищих сумах асекурації — Discount on insurance of \$5,000.0 and over.
Дивіденди — dividends.

Пояснення плянів асекурації

Стара кляса членів. До старої кляси належать ті члени, що були вписані до Товариства від 1921 до 1944 року. Всі члени вписані до 1944 року мають однакові поліси по \$400.00 на випадок смерті. Вони одержують по \$5.00 тижнево запомоги в разі слабости, виключаючи перший тиждень. Ця кляса платить по \$14.40 річно до 65 року життя, а по скінченні 65 року життя їх вкладки знижуються до \$11.40 річно і запомоги більше не дістають. В 75-му році життя вони зовсім перестають платити вкладки, але асекурація в сумі \$400.00 лишається в силі до смерті.

На підставі асекураційного акту Канади, в 1944 році Товариство змінило й поширило статут, який дає ширші й певніші права членам та можливість вибору різних плянів асекурації.

НОВА КЛЯСА ЧЛЕНІВ (почавши від 1944 року)

Асекурація на ціле життя

Вкладки на цей рід асекурації платиться до смерти без уваги на те, як довго член буде жити. Член платить таку вкладку, яка приписана на вік, в якому він вписався до Товариства. Наприклад, член в 30-му році життя платить на цей план \$21.89 річно від кожної тисячі доларів асекурації.

Життєва на 20 років

Вкладки на цей рід асекурації треба платити тільки 20 років. По 20 роках член перестає платити вкладки і може вибрати готівкову вартість, або він може готівкової вартості не вибирати. По його смерті родина члена дістає повну суму асекурації. Член на 30-му році життя платить на цей план \$31.10 річно від кожної тисячі асекурації.

Життєва на 30 років

Вкладки на цей рід асекурації треба платити 30 років, починаючи від дня прийняття члена. По 30 роках він перестає платити вкладки, але асекурація залишається в силі аж до його смерти, якщо він не вибере готівкової вартості, коли поліса дозріє. Премія на таку асекурацію в 30-му році життя виносить \$25.34 від кожної тисячі доларів.

Життєва виплачена в 65-му році

Вкладки на цей рід асекурації треба платити до скінчення 65-го року життя. По скінченні 65-го року життя член перестає платити вкладки, однак його асекурація залишається в силі до кінця його життя, хіба що членові буде звернена грошова вартість його грамоти.

Член в 30-му році життя платить на цей план \$24.19 річно від кожної тисячі доларів асекурації. На цей план можна записатися до 55-го року життя.

Ендавмент на 15 років

Вкладки на цей рід асекурації платиться тільки 15 років. По 15 роках грамота (поліса) дозріває, член дістає повну суму асекурації в додатку до дивідендів, які він одержить упродовж того часу.

Член в 30-му році життя платить за цей плян \$63.36 від одної тисячі доларів.

Ендавмент у 65 році життя

Цей рід ендавменту подібний до 15-річного, з тою різницею, що грамота дозріває після 20 років плачення вкладок і після того членові виплачується повна сума асекурації. Член в 30-му році життя платить за цей плян \$47.23 річно від одної тисячі доларів.

Ендавмент на 20 років

Вкладки на цей рід ендавменту платиться до 65 років життя. Після того виплачується членові повну суму асекурації. Член в 30-му році життя платить за цей плян \$27.65 річно від одної тисячі доларів. Пляни ендавмент мають практичне значення, бо поза забезпеченням родини в разі смерті, член примусовою ощадністю забезпечує собі краще життя в старших літах.

Заввага. Всі пляни асекурації Взаємної Помочі дають протекцію (охорону) родині члена. Наприклад, якби член Товариства помер після заплачення вкладки лише за один рік, то Взаємна Поміч виплатить тому, на кого асекурація записана, повну суму, що зазначена на грамоті (полісі).

РЕЧЕНЦЕВІ ПЛЯНИ

Цей рід асекурації називаємо **реченцевим** тому, що він кінчиться з зазначеним реченцем. Такі поліси не мають зворотних вартостей і не мають претенсій до дивідендів.

Користи з реченцевих плянів асекурації такі: їх можна у протязі зазначеного в полісі часу змінити на інший регулярний плян незалежно від стану здоров'я, яке матиме член у тому часі.

Ці пляни асекурації дають членові протекцію за надзвичайно низьку ціну на 5, 10 чи більше тисяч доларів. Наприклад: Як членові є 30 років і він має п'ять тисяч доларів боргу за хату чи ферму й бажає забезпечити родину, щоб вона не втратила хати чи ферми у випадку його смерті, він вибирає, напр.:

Реченцевий плян на 10 років з правом зміни його на інший плян асекурації в протязу 8 років. За цю протекцію (\$5,000) член платить \$29.95 річно, або

Реченцевий плян на 20 років — з правом зміни на інший плян в протязу 15 літ, і платить \$35.71 річно за \$5,000 асекурації, або

Реченцевий плян до 65 років — з правом зміни на інший плян асекурації коли небудь до 60-го року життя, за це член платить \$50.11 річно і має \$5,000 протекції.

Вище згадані пляни можна набути без обмеження висоти до 55-го року життя, якщо апліканти перейде лікарські оглядини і лікар підтвердить задовільний стан його здоров'я.

ДИТЯЧІ ПЛЯНИ

Дітей можна асекурувати у віці від 6 тижнів до 15 років. Дитячі пляни подібні до плянів старших з тою різницею, що деякі дитячі поліси значно дешевші. Ось назви плянів:

Життєва на 20 років
Життєва на 30 років
Ендавмент на 15 років
Ендавмент на 20 років
Ендавмент у 21-му році
Реченцева

Пляни ендавментів мають велике, практичне значення для дітей. Вони, поза забезпечення у випадку смерті, діють як "примусова ощадність", яка може придатися для докінчення високої школи, започаткування підприємства і взагалі для забезпечення будучності дитини.

Плян "Ендавмент у 21-му році" заслуговує на особливу увагу. Цей плян має особливе значення незалежно від віку дитини при вписі до молодечого відділу. Він дозріває по досягненні 21-го року життя. За такий плян, наприклад, коли дитина в першому році життя, платить \$46.08 річно за \$1,000.

Реченцевий плян для дітей

Цей плян, крім посмертного, немає жадних інших бенефісів. Коли дитина досягне 16 років, тоді грамота (по-

ліса) тратить усю силу й всі зобов'язання супроти дитини та батька чи опікуна автоматично кінчаються. Вкладки на цей плян виносять лише \$9.22 річно від одної тисячі асекурації.

Канцеляція вкладок — Parental Waiver of Dues

Якщо вік і стан здоров'я батька чи опікуна на це дозволять, батько чи опікун може додати до дитячої асекурації бенефіс Канцеляції вкладок. На основі цього додатку, всі вкладки за асекурацію дитини будуть сканцельовані (припинені) від часу смерті батька чи опікуна аж до того часу, коли заасекурована дитина не досягне 21-ий рік життя. Це означає, що ніхто інший з родини не платить премій за дитину, але асекурація буде в повній силі.

СПЕЦІАЛЬНІ БЕНЕФІСИ

Бенефіси хворих

Бенефіси хворих старої кляси членів до 1944 року були пояснені попередньо.

Нова кляса членів від 1944 до 1947 р. Ті, що долучили до поліси бенефіс хворих, мають користи подібні до членів старої кляси. У випадку слабости чи каліцтва вони дістають по \$5.00 тижневої допомоги.

На підставі рішення Пятої Конвенції в Едмонтоні, в 1956 р., від 1 січня 1957 р. увійшли в силу нові пляни бенефісу хворих, які дають по \$7.00 тижнево, по \$14.00 тижнево, або по \$21.00 тижнево, залежно від пляну, що його член для себе вибере.

Бенефіс хворих виплачується впродовж або за 10 тижнів в кожному календарному році за винятком першого тижня слабости.

Бенефіс кінчається, коли член вибрав допомоги за 40 тижнів слабости. Тоді допомога цілковито вичерпується. Це також відноситься до членів, які досягли 65 років життя.

Новий член, якому минуло 45 літ, не може додати бенефісу хворих до своєї поліси.

Подвійне відшкодування — Double Indemnity

Хто додасть цей бенефіс до своєї асекурації, то його бенефіціант (спадкоємець) одержить подвійну суму, яка

зазначена на полісі, якщо заасекурований помер в наслідок якогось випадку чи то відразу чи впродовж 90 днів з причини того ж випадку. Для прикладу: Якщо член заасекурований на дві тисячі доларів і вибрав для себе "Подвійне Відшкодування", то його бенефіціант дістане чотири тисячі доларів, якщо б заасекурований помер у нещасливій випадку або в наслідок випадку впродовж 90 днів.

Цей бенефіс долучується за доплатою \$1.15 до річної вкладки у всіх планах асекурації, крім плану життєвого на 20 літ. Тут треба доплачувати \$1.73 до кожної тисячі доларів асекурації без різниці віку члена.

Цей бенефіс кінчиться автоматично, коли апліканти досягне 60 рік життя. Хто має поверх 55 літ, той не може долучити цього бенефісу до своєї асекурації.

Цілковита непрацездатність — Total Disability

Хто має цей бенефіс, той не платить вкладок (премій), якщо він є цілковито нездатний виконувати будьяку працю, чи то за винагороду, чи для зиску.

Впродовж такого стану непрацездатности, якщо такий стан тривав безперервно шість місяців і триває далі, то вкладки канцелюється аж поки член настільки не ви-здоровіє, щоб міг знову працювати чи то за платню, чи для зиску.

Член у 30-му році життя платить додатково за цей бенефіс \$1.15 річно за кожен \$1,000 асекурації. Цей бенефіс можна додати до кожного плану асекурації. Його не може додати до своєї асекурації той член чи аплікант, якому уже минуло 55 років.

Гарантовані зворотні вартості

Усі плани асекурації Взаємної Помочі, крім реченцевих, мають зворотну (невтратну) вартість після трьох років правосильности поліси. Це значить, що коли повноправний член не може з якихсь причин платити вкладок за свою асекурацію, він може вибрати собі одну з слідуючих невтратних вартостей, якщо він був три чи більше років повноправним членом:

1. Зворотна грошева вартість — Cash Surrender Value.
2. Виплачене асекураційне забезпечення — Paid-up Insurance.

3. Продовжена реченцева асекурація — Extended Term Insurance.

1. Зворотна грошева вартість

Після трьох років правосильности поліси, член може звернути її Товариству й одержати за неї грошову вартість. Ця вартість буде, зовсім зрозуміло, менша, ніж він вплатив, бо Товариство несло ризику виплатити його родині повну суму асекурації, якби він був в міжчасі помер. Зворотна грошева вартість збільшується з упливом років. Таблички зворотних вартостей є опрацьовані актуарієм Товариства і друкуються на всіх нових полісах.

2. Виплачене асекураційне обезпечення

Будь-коли після трьох років член може перейти на виплачене асекураційне обезпечення, а це, на обезпечення на меншу суму, ніж зазначено на полісі, і тоді вже не платить вкладок. Висота цієї суми залежить від пляну асекурації. Таблички виплаченого асекураційного обезпечення опрацьовані актуарієм і друкуються на всіх нових полісах. Візьмімо такий приклад. Член, що при вписі мав 25 років, платив 10 років на плян 20 років Життєва, \$1,000. Тепер він далі не може платити й бажає перейти на виплачене асекураційне обезпечення. На підставі таблички він може дістати виплачене асекураційне обезпечення на \$468.00. Коли він вибере собі цей рід невтратної вартости, то вже більше не мусить платити вкладок, і на випадок його смерті бенефіціант дістане \$468.00.

3. Продовжена реченцева асекурація

Коли член після трьох років не може далі платити своєї асекурації, він може змінити її на цю невтратну вартість. Вибравши її, він дістане обезпечення у висоті такої суми, яка зазначена на полісі, але лише на такий протяг часу на який буде вистарчати зворотної грошової вартости. Відповідні таблички, що показують цей протяг часу в роках і місяцях, є опрацьовані актуарієм і подані на всіх нових полісах. Найкраще це можна описати таким прикладом: Член, що при вписі мав 25 років, платив десять років на плян 20 років Життєва, \$1,000. Тепер він далі не може платити й бажає змінити на Продовжену Ре-

ченцеву Асекурацію. На підставі таблички, його реченець або протяг часу є 29 років і 9 місяців. Це значить, що вибравши цю невтратну вартість, його асекурація на суму \$1,000 буде в силі 29 років і 9 місяців без плачення жадних вкладок. Якби він помер в цім протягу часу, то його бенефіціант дістане 1,000 долярів. Одначе, як він буде жити довше як 29 років і 9 місяців, то поліса стає після того часу нечинна.

УВАГА: 1. Вище описані невтратні вартости є лише на плянах життєвих та ендавментах. Реченцеві пляни не мають ніяких зворотних вартостей.

2. Точні дані про будь-котру із зворотних вартостей можна дістати від головної канцелярії в Вінніпегу.

Взаїмна Поміч виплачує дивіденди

В 1956 р. виплачено членам дивіденду у висоті двомісячної вкладки. Те саме зроблено перший раз 1953 року. Значить, виплата дивідендів стала уже постійною практикою Товариства Взаїмної Помочі.

Чотири-відсоткова знижка.

Члени, що платять вкладки наперед (повних 12 місяців), дістають чотири відсотки знижки на своїх преміях.

Знижка на вищих сумах асекурації

Члени, які беруть асекурацію від 5 до 10 тисяч долярів, дістають по \$1.20 знижки від кожної тисячі. Від 10 тисяч долярів вгору члени дістають по \$3.00 доляри знижки від кожної тисячі.

Пояснюючи нові пляни асекурації, які були представлені на конвенції Взаїмної Помочі в Едмонтоні, 28—29 червня, 1956 року, п. І. Г. Сирник, між іншим, сказав:

“Коли ці пляни приймемо, то тим завершимо покищо структуру Взаїмної Помочі. Ми будемо мати тоді все, що модерна асекурація має. Очевидно, є ще інші пляни, але всі вони є лише розробленням тих плянів, які ми вже маємо, як наприклад, т. зв. пенсійний плян або Retirement Plan. Ми можемо дуже легко зробити пенсійний плян з плянів ендавменту, виплачуючи членові місячно замість платити йому цілу суму відразу, коли поліса дозріє. Це можна буде зробити пізніше, коли на це буде попит.

“Асекурація, пані й панове, це — окрема й велика студія. Про асекурацію написано багато грубих книжок. Я сказав би, що ми ще новики в асекураційному ділі, але ми вчимося. Перед нами ще багато праці. Нам придався б фаховий підручник, як асекурацію продавати, як шукати за проспектами, який підхід застосувати в окремих випадках, які аргументи вживати, як збивати аргументи вздержливого проспекта, як закінчувати, щоб таки аплікацію виповнити і т. д. Асекураційні компанії мають спеціальні курси для своїх сейлсменів. Нам також треба про це думати. Колись ми все те будемо мати, лише не сміємо знеохочуватися. Я знаю, що ми нетерпеливі розвитком Взаїмної Помочі. Ми хочемо, щоб вона якнайскорше росла. Ми всі цього хочемо й через те стаємо песимістами, бо дотеперішній поступ нас не задовольняє. Але в своїй критичності не замикаймо очей на наші все таки, я сказав би, досить імпозантні осяги. При кінці 1949 року маєтковий стан Взаїмної Помочі виносив \$415,000, а при кінці 1955 року — \$828,000. Значить, за шість років маєтковий стан подвоївся. Я думаю, що це не так дуже зле. Від нас усіх залежить, щоб було краще, і я певний, що буде краще. Ми є на добрій дорозі.

“На закінчення передаю конвенції пропозиції щодо нових плянів і сподіваюсь, що вона їх одобрить.”

Пропозиції на нові пляни асекурацій, що їх подав п. І. Г. Сирник, прийнято.

Інші користи

Поза фінансовою допомогою, яку може мати член або його родина, є ще моральні користи, яких, в деяких випадках, не можна набути за ніякі гроші.

Товариство Взаїмної Помочі об'єднує всіх українців, без різниці їх релігійних та політичних поглядів, на спільнім ґрунті в одну велику українську родину.

Товариство Взаїмної Помочі дає моральну поміч, відвідуючи хворих, бере участь в похоронах членів, і має намір будувати сиротинці, доми для старших, дає на загальні народні цілі та підносить українців в Канаді на вищий щабель незалежності — і цим самим помагає і українській справі.

Ніхто не знає, що його завтра чекає. Тому Товариство

Взаїмної Помочі взяло собі за ціль забезпечувати своїх членів, щоб їх те “нелевне завтра” несподівано не заскочило.

Спокійна совість

Хтось висловився про життєву асекурацію так: “Асекурація — це спокій совісти, куплена за дешеву ціну”. “Краще мати хоч мале забезпечення і його не потребувати, ніж в потребі не мати ніякого забезпечення”.

У цих словах криється ввесь зміст життєвої асекурації.

Голова родини, як добрий батько своїх дітей і добрий чоловік своєї жінки, часто мусить журитися про добробут своїх найближчих. Нема багато таких людей, що родяться на світ багатими. Та й багатство не легко здобувається. Погляньмо довкола себе і порахуймо людей, що їх знаємо, і спитаймо себе, хто з них не потребує більше працювати. Можливо, що й ніюдин з тих, яких знаємо, не може жити без праці. І тому ота журба за долю нашої найближчої рідні постійно переслідує і мучить нас. Як позбутися тієї журби — це повсякчасна проблема.

Життєва асекурація розв'язує цю проблему чудово. Так, ви можете купити спокій совісти дуже дешево й забезпечити своїх рідних перед непевністю майбутнього.

Життєва асекурація має за собою історію випробуваного способу дати забезпечення тим, що лишаються після смерті голови дому. Але це не означає, що люди асекуються тільки тому, щоб лишити посмертне своїй родині. Є такі, що дивляться на асекурацію лише з того боку. Але багато людей дивляться на асекурацію, як на найкращий спосіб шадження.

Життєва асекурація добра тому, що вона пов'язує ці дві потреби в одне. Вона не тільки забезпечує родину на випадок смерті її голови, але вона постійно будує грошову резерву, яку голова родини може сам по означенім часі зужити на різні потреби родини: на освіту дітей, на купно хати, авта, фарми, віна (посаг) дітям, набуття власного бізнесу і на сотні інших річей, про які людина мріє.

Українці в Канаді щасливі в тому розумінні, що вони мають власну організацію, яка може заспокоїти всі їхні асекураційні потреби. Цією організацією є Українське Товариство Взаїмної Помочі.

Лише з сильним і здоровим числиться світ.

Ближчі інформації можна дістати в дирекції Взаїмної Помочі: Ukrainian Fraternal Society of Canada, (Box 3512), Winipeg 4, Man., 582 Burrows Avenue, або в 20-му відділі, 2146 Cornwall St., Vancouver 9, B.C., CEдар 0653.

Коротке звітлення річних зборів 20-го відділу Взаїмної Помочі 15 грудня 1957

Загальні приходи за 1957 рік	\$ 9,675.23
Перенесено з 1596 р. оборотний фонд	855.17
Резервовий фонд	466.78
Разом	\$10,997.18
Загальний розхід	9,821.50
Остало: оборотного фонду ... \$	708.90
Резервового	466.78
Разом	\$ 1,175.68

За час існування відділу:

Загальні приходи	\$83,883.78
Розходи: Запомоги членам	\$ 5,804.50
Посмертного	7,050.42
Народні цілі	1,450.85
Різне (головно вкладки)	82,708.10

Крім цього дано членам хворим та в час похорону поміч, яку не можна оцінити доларами.

Стан (членів) поліс відділу

При кінці 1957 р. повноправних	227
В 1957 р. нових прибуло	42
Відзискали права	16
Не заплатили вкладки поперх 3 місяці	9
Перейшли до 42 відділу	5
Стратили членські права	4
Осталось повноправних	267
Почесних членів (П. Мельничук)	1
Члени заасекуровані на суму \$175,250.00	

Взаїмна Поміч — це найшвидше зростаюча українська асекураційна організація, що має свій головний осідок у Канаді.

Фінансовий стан Українського Товариства Взаємної Помочі в Канаді за 1957 рік

ВПЛАТИ:

ПОСМЕРТНИЙ ФОНД:

Вкладки	\$60,313.22
Відсотки від бондів	12,677.22
Відсотки від моргеджів	30,711.03
Відсотки від Сиротинського фонду ..	90.43
Відсотки від позичок на поліси	61.28
Передає до Сиротинського фонду ..	1,400.00

\$105,253.18

ЗАПОМОГОВИЙ ФОНД:

Вкладки	8,712.32
Відсотки в банку від бондів	725.00

9,437.32

МОЛОДЕЧИЙ ФОНД:

Вкладки	12,813.78
Відсотки від бондів	2,252.40
Відсотки в банку	98.75

15,164.93

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД:

Вкладки — Старших	22,486.33
Вкладки — Молодечий відділ	4,660.01
Відсотки від бондів	375.00

27,521.34

Добродійний фонд	100.65
Народний фонд	201.30
Конвенційний фонд	704.55

1,006.50

Разом

\$158,383.27

СТАН ЧИННИЙ:

Готівка	\$ 44,050.86
Моргеджі	447,950.75
Бонди	497,758.31
Приріст відсотків на бондах	4,796.57
Приріст відсотків на моргеджах	2,824.46
Залежні вкладки	1,980.02
Позички на поліси	1,419.25
Приріст відсотків на позичках поліс ..	25.30

\$1,000,805.52

Мабуть вже не потрібно в сучасній добі підкреслювати значення життєвої асекурації, яка не лише є добрим засобом забезпечення, але також способом систематичної ощадності.

—Віллїям Лайон Мекензі Кінг.

ВИПЛАТИ:

ПОСМЕРТНИЙ ФОНД:

Виплати померлого	\$ 21,300.00
Невтратні вартості	3,357.50
Виплати з сиротинського фонду	348.86
Ре-асекюрація	43.08

\$ 25,049.44

ЗАПОМОГОВИЙ ФОНД:

Виплати хворим	7,752.25
----------------------	----------

МОЛОДЕЧИЙ ВІДДІЛ:

Невтратні вартості	660.00
Виплата померлого	1,000.00

1,660.00

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД:

Платня канцелярійних працівників ..	4,290.50
Поштова оплата	269.09
Оголошення	641.50
Друки і канцелярійні прибори	526.11
Гонорар Дирекції	2,510.00
Професійна услуга товариства	2,215.25
Річні дрібні видатки	551.43
Змінне	81.25
Подорожні видатки	1,585.34
Телефон	121.90
Комісове агентам за впис нових членів ..	2,579.11
Кампанійні нагороди і видатки	85.15
Платня організатора	2,308.50
Асекюрація від безробіття	49.28
Рент канцелярії	900.00
Конвенційні видатки	551.80
Вкладки перенесені з доброд. фонду ..	1,006.50

20,272.71

Надвипшка влат (приріст майна) ..

103,648.87

\$158,383.27

СТАН ДОВЖНИЙ:

Фонд помертний	\$641,959.00
Резерва на втрачених членів	21,000.00
Резерва на звільнення старих членів (65 літ) від вкладок	7,500.00
Резерва на інвестиції	42,500.00
Резерва на евентуальности	4,500.00
Фонд хворих	10,054.00
Сиротинський фонд	4,086.47
Молодечий відділ	65,149.00
Силатні зобовязання	6,200.00
Вкладки на рік 1958	9,488.14
Добродійний фонд	\$ 847.40
Народний фонд	1,718.80
Конвенційний фонд	6,059.88

8,626.08

Надвипшка

821,062.69

179,742.83

\$1,000,805.52

Взаїмна Поміч

Не одна вдова лишилась,
І маленькі діти,
Батько помер, довгів купа,
Похорон платити.

Одна поміч Взаїмної,
Наче з неба впала,
Бо Взаїмна Поміч зараз
Чека їм прислала.

Довг за похорон сплатили,
Дещо ще не стало.
Якби ще так трохи більше,
Бо тих, то замало.

Все думали, щоб піднести
Трохи свою вкладку,
Бо секретар піддавав їм
Часто таку гадку.

Тепер треба подумати,
Як би то зробити,
Але вдові вже є тяжче
І вкладку платити.

То розважте, щоб не пізно
Було вам думати,
До Взаїмної Помочі
Треба ся вписати.

Смерть більш неминуча ніж прихід ночі, зими. Чого ж готуємося на ніч, зиму, але не готуємось до смерти? Готування до смерти одне — добре життя. Чим правильніше живемо, тим меншого значення набуває смерть і менше викликає страху. Для святого нема смерти.

—Лев Толстой.

Подяка

Ніколи не забуду висловів мого покійного мужа про Українське Товариство Взаємної Помочі. Він постійно говорив, що це НАШЕ товариство, що в ньому знаходиться родинна теплота поза холодні грошові та асекураційні цифри, що члени товариства відвідують членів в час хворости, подають моральну поміч, а в час глибокого смутку масово виходять на похорон. На випадок нещастя фінансовий секретар нашого відділу відразу дає фінансову допомогу членам, які допомоги потребують, навіть перед тим, поки асекурація прийде звичайною дорогою. Всі ці користи пригадуються мені з того часу, коли наш дім навістило нещастя. Тепер бачу, чому покійний муж так похвально висловлювався про Взаємну Поміч, бачу чому він записав шестеро з нашої родини в члени Взаємної Помочі тоді, коли, здавалось, ми не були в стані платити за всіх.

Усі принагідні розмови про Українське Товариство Взаємної Помочі стають передомною з часу, коли мій син захворів, по недовгій перебуванні в лікарні відійшов на вічний спочинок і туди покликав мого мужа понад один рік тому.

Тепер хочу прилюдно подякувати всім членам, що приносили моральну піддержку в час хворости, відвідували, а в час смутку старались розрадити наш дім. При цій нагоді хочу висловити найщирішу подяку тим, що започаткували Українське Товариство Взаємної Помочі в Вінніпегу в 1921 році, та тим, що заснували 20-ий відділ у Ванкувері. Глибоко-трагічний досвід у минулому спонукує мене висловити цю з щирої душі подяку.

Варвара Герман

То є дивна річ, що люди не забувають асекурувати свої кораблі і свої товари, а не раз забувають заасекурувати своє життя, яке напевно є найбільшим скарбом їхньої рідні і яке більше виставлене на всякі небезпеки.

—Венямин Френклин.

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ ПО БІБЛІОТЕКАХ

Студенти, що вчащали на університет Бритійської Колумбії в Ванкувері, були перші, що добачали й відчували брак відповідних матеріалів про українців, на основі котрих можна було б пропагувати визвольну боротьбу українського народу в правильному освітленні. З цього приводу, за ініціативою д-ра. М. Гуцуляка й Всеч. о. С. П. Симчича, засновано 27 грудня, 1954 року, комітет для поширення українських відділів по бібліотеках у місті Ванкувері.

Комітет поширення українських відділів по бібліотеках поставив перед собою такі завдання: переглянути матеріали про українців й українські справи в українській та англійській мовах, зібрати фонд та закупити відповідний матеріал для бібліотек.

По кількох місяцях існування цього комітету виринула думка, щоб увійти в склад відділу КУК, як бібліотечний підвідділ, або як секція.

У склад цієї секції увійшли, крім вище згаданих, проф. Іван Станько, адвокат Василь Кіх і п. Ф. Богдан. Рік пізніше прилучилися Всеч. о. В. Мартиник з Лулу Айленд, Б. К. і пані Марія Шевчук з Нью Вестминстер.

Такий був офіційний початок Секції поширення українських відділів по бібліотеках у Ванкувері.

Давніша спроба

Ця розвідка, однак, зовсім не була б повною, коли б не згадати про раніші, у меншому розмірі, спроби.

Ще в 1950 році, коли о. С. П. Симчич учащав до університету в Ванкувері, був започаткований фонд на закупно книжок виключно до університетської бібліотеки. Закуплені матеріали мали бути про Україну, українців в Канаді, та взагалі про українську справу. На цей фонд п. Ф. Богдан пожертвував сто дол., а \$25.00 пожертвував п. П. Мельничук. Цю суму передано до університету з застереженням, що управа університету може закупити відповідні книжки лише за порозумінням й апробатою о. Симчича.

З цього основного фонду закуплено книжок приб-

лизно на суму 40 доларів. Решта грошей лишилася в університетській касі аж до офіційного зорганізування секції. В міжчасі університет оцінив зусилля українського громадянства в Ванкувері і заходом проф. Собеля, голови слов'янського департаменту, фонд, призначений на закупно українських матеріалів, збільшився до \$165.35. У вересні 1955 року, ці гроші передано до розпорядимости Секції поширення українського відділу в бібліотеці.

Громадянство кооперує

Після офіційних ініціативних зборів, члени Секції сходилися оскільки потреба вимагала, плянували хід праці й остаточно уложили правильник. Також рішено було роздати збіркові лісти тим, що дорожили справою бібліотеки. В місяці лютому, 1955 року, улаштовано концерт в Українському Народному Домі силами Православної Громади. Доповідь під назвою „Бібліотека і її значення,” виголосив магістер Б. Стебельський. Загального приходу з концерту було \$156.39.

Свято Книжки

В жовтні, того ж року, улаштовано „Свято Книжки” й виставку української книжки і преси в двох залах У.Н.О. По залі виставовій були порозвішувані відповідні кличі про книжку.

Вистава почалась о 3-ій годині по полудні, слідувала святочна вечеря, а закінчилась концертом. Участь у святі брали всі організації, що входять в склад К.У.К., з участю громад католицької та православної, Ліги Визволення України, Товариства „Просвіта” в Лулу Айленд, У.В.А.Н. та Взаїмної Помочі. Виставу, що складалась з поверх 1,200 різних книжок та часописів, оглянуло понад 450 осіб. На бібліотечний фонд Секції люди зложили \$429.45.

У цей святочний день було надзвичайно приємно відчутти силу української книги й друкованого слова, що без труду об'єднали всіх національно-свідомих громадян без різниці релігійних чи політичних поглядів.

В жовтні того ж року, заходом окремо зорганізованого комітету з церковних громад і товариств в Нью Вест-

минстері, Б. К., відбулася вистава книжки, концерт і переклад. Поза місцевими громадянами брали участь Всеч. о. О. Костюк з Норт Сурі, проф. Станько, д-р М. Гуцуляк, Всеч. о. С. П. Симчич, відділ 20 Взаємної Помочі, хор православної Громади з Ванкуверу під управою диригента п. В. Ільчука. Дохід в сумі 48 доларів передано Ванкуверській Секції поширення української книги. Кінцеве слово подяки мав місцевий парох, Всеч. о. М. Білик.

У березні, 1956 року, заходом Української Театральної Групи в Ванкувері, панів: М. Зайця, І. Чайківського й. А. Ільницького, і під режисурою проф. І. Станька, відіграно оперету в трьох діях під назвою „Сватання на Гончарівці,” в залі У.Н.О. Приходу було \$37.60.

Загал розуміє вагу книжки

Збіркові листи звернули: д-р. М. Гуцуляк, пп. І. Мицицей, Ф. Сірий, Т. Кузик і Ф. Богдан. Всіх жертводавців є 207. З огляду на обмеженість місця, подаємо імена тих, що жертвували 5 доларів або більше.

По 5 дол. жертвували: пп. І. Боднарчук, С. Івасюк, С. Крипс, І. Мицицей, В. Сельський, Д. Стручинський, С. Тимчишин, і Т. С. Швед з Едмонтону. По 6 доларів: о. С. П. Симчич, М. Вакалюк, Т. Гузик, І. Крип'якевич від Українського Дому в Чиліверк, Б. К. По 7 доларів: д-р М. Гуцуляк. По 10 доларів: Г. Доросевич, В. Кіх, П. Мельничук, Гео. Кузик з Сквоміш, Б. К. По 12 доларів: Ф. Богдан, В. Книгницький, С. Маскаль.

Було кілька осіб, що погодилися віддати цінні книжки з своїх приватних бібліотек. Між ними були: п. О. Ключевич — „Кобзар” Л. Білецького, 4 томи — \$25.00; по одній книжці: Український Народний Дім в Вінніпегу, Ман; П. Кулеша. По 2 книжці: пані Анна Ферлей, Ю. Дорожинський. По 3 книжки: п. Б. Стебельський, відділ 20 Взаємної Помочі, Союз Українок Канади, відділ в Ванкувері. По 4 книжки: д-р. Я. Рудницький, відділ У.Н.О. в Ванкувері. По 5 книжок: Всеч. о. І. Куліш. Сім книжок дав п. Й. Якимов-Метан з Франції і одну Д. Колісник, автор книжки „Мое Село”, в 3-ох частинах

За час існування Секції до вересня, 1957 року, загальних приходів було \$1018.54. Розходів було \$995.15. В касі лишилось \$23.39.

Передача книжок

До міської бібліотеки передано в червні 1956 і потім в 1957 році 216 книжок на суму (після каталогів) \$404.40. До університетської бібліотеки передано в жовтні 1956 і лютому 1957, 80 книжок на суму \$232.90.

Крім цього, університетська бібліотека закупила 47 книжок пропонуваніх Секцією на суму \$210 доларів за гроші фонду, що був започаткований в 1950 році, додавши решту з університетської каси.

Оставші книжки, дуплікати тощо передається до бібліотеки в Нью Вестмінстері, Б. К. Це є 11 книжок вартости \$17.95.

Заходом Секції, по бібліотеках збільшилися відділи на 354 книжок вартости \$865.25.

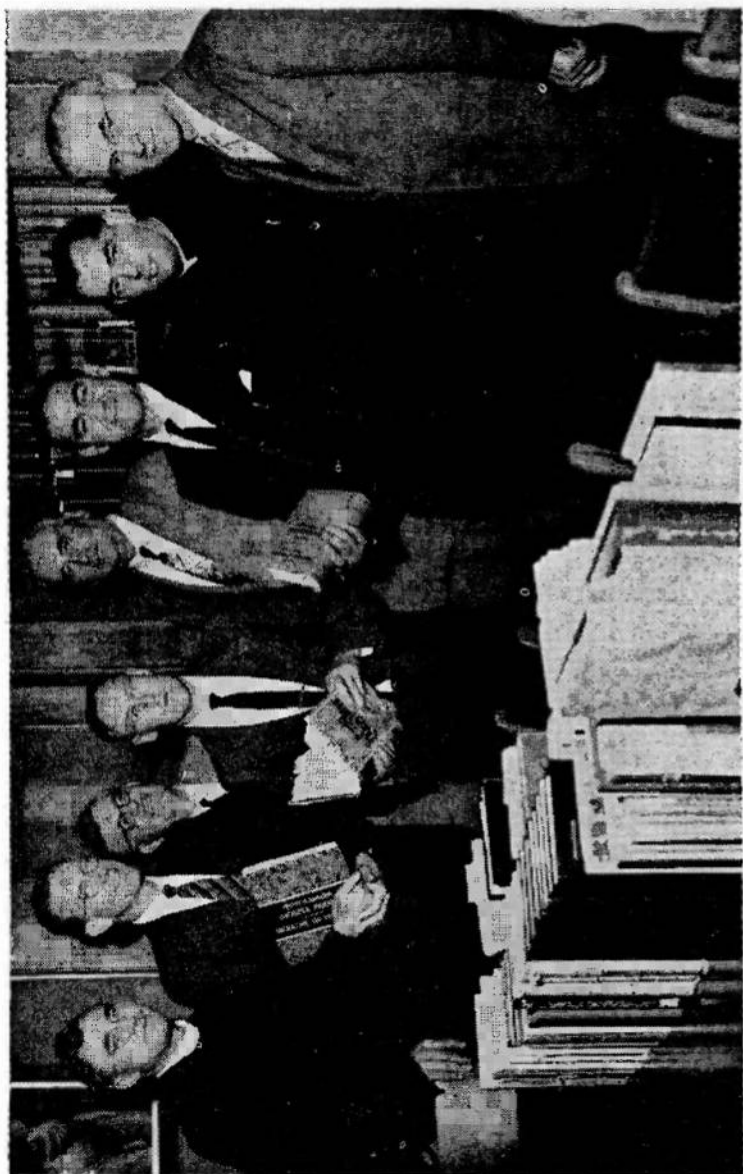
До часу поки Секція взяла на себе обов'язок зробити розшуки українських матеріалів при університеті, в бібліотечній картотеці було 75 книжок про українські справи в різних мовах. Ці книжки жертвували громадяни поодинокі. Свій вклад зробило українське товариство студентів — Альфа-Омега.

Подаровані книжки університетська бібліотека скаталогогувала й виставила на полицях до визичування на протяг шости місяців. В публічній бібліотеці забрало майже один рік часу, поки книжки оправили й виставили для визичування. Декотрі з подарованих книжок задержано й не будуть виставлені аж поки бібліотека не перенесеться до нового будинку.

Ті, що бажають користати з пожертвованих книжок, повинні в першу міру познайомитися з картотекою бібліотеки загальною, а з українською частиною зокрема. Не всі українські книжки виставлені разом, на одній полиці. Вони поділені на різні відділи, залежно від змісту книжки. Отож вони будуть знаходитися в відділі: белетристичному, історичному, науково-розвідковому, інформаційному (референс) іт.д.

У 1956-му році Секція поширення української книги вислала всім організаціям та заінтересованим поширенням української книги спис закуплених книжок, і список книжок призначених до бібліотек. Ці інформаційні звіти пішли до тих, що цікавляться поширенням української книжки і які причинилися грошовими та книжковими-

УКРАЇНЦІ ВАНКУВЕРУ ЗБАГАЧУЮТЬ УНІВЕРСИТ-СЬКУ Й МІСЬКУ БІБЛІОТЕКУ

Передання книжок до університету 15 жовтня 1956 р. Імена осіб на стор 125-ій.

ми жертвами. Звідомлення відходили також до церковних промад.

Контрольорами Секції є: пп. Осип Касюхнич, Іван Ткач та Матвій Заяць. Головою Секції є о. С. П. Симчич, заступником о. В. Мартиник, а секретарем Ф. Богдан.

Преса реклімає передачу книжок

Треба згадати, що передача книжок до міської та університетської бібліотек не пройшла без уваги. Всі три ванкуверські щоденники подали звідомлення про цю подію, а головню клали натиск на те, що Секція доконала цього діла за співпрацею українського суспільства. Така спільна праця рідкісна в історії бібліотек як міської, так і університетської.

Про жертву книжками до бібліотек свого часу заговорила й українська преса. Найбільше місця уділив на цю важну справу „Український Голос.” Редактор „Українського Голосу”, п. І. Г. Сирник, гостював в Ванкувері під час передавання книжок до університету. Він згодився товаришити членам управи Секції, і був присутній під час офіційної передачі книжок університетському бібліотекареві. На церемонії був присутній президент університету.

Коротку але влучну новинку про цю подію подав був університетський часопис „Ю. Бі. Сі.” В тій новинці було висловлено радість, що слов'янський департамент одержав поважне число матеріалів про Україну, чого в бібліотеці бракувало.

Особливу вагу має новинка в „Ю. Бі. Сі. Алумні Кроникл,” в числі датованім: Весна, 1957. Це університетський кварталник, що висилається до всіх абсолювентів згаданого університету. Цей журнал розходить широко по Канаді, де по більших осередках існують товариства абсолювентів цього університету. Квартальник доходить до З'єдинених Держав Америки та Англії і до абсолювентів по цілому світові, де б такі не знаходилися — в Африці, Азії, Австралії...

Імена до світлини на стор. 124-ій.

Стоять зліва направо: о. С. П. Симчич — голова Секції при відділі КУК, д-р Гарлов — директор бібліотеки, ред. І. Г. Сирник, д-р С. Ротстайн, Василь Новосад, д-р С. О. Собель — голова слов'янського департаменту, о. В. Мартиник — заступник голови Секції, Ф. Богдан — секретар Секції.

Цей журнал також подав коротку новинку про дар книжок до університету. Ось дослівний зміст новинки:

„Члени ванкуверської української громади зробили кампанію за збіркою, а це недавно увінчалось передачею українських книжок вартости 500 доларів до бібліотеки університету Бритійської Колумбії.

“Підвідділ (поширення української) книжки Комітету Українців Канади, що його очолив о. С. П. Симчич, В.А. ‘50, вручив книжки президентові, Н. А. М. МекКензі.

„Бібліотека університету радо вітає ці нові книжки й зачисляє їх, як вартісний додаток, до секції слов'янських матеріалів.”

Члени Секції раді й вдячні, що український загаль добре віднісся до так важкої справи, а університет радо привітав наш дарунок.

Взаїмна Поміч має державний чартер, вона провадить свою діяльність згідно з асекураційними законами Канади, є ними контрольована, і тому ваш гріш у Взаїмній Помочі має повну гарантію безпеки.

Взаїмна Поміч об'єднує під своїм стягом найбільш свідомий український загаль у Канаді. Членами можуть бути українці без огляду на їх релігійні чи політичні переконання. Не приймається лише комуністів.

Сила Взаїмної Помічі, це — сила нашого народу в Канаді. Кличем кожного свідомого українця повинно бути гасло: Всі асекураційні потреби полагоджую лише в українській установі!

БІБЛІОТЕКА 20-го ВІДДІЛУ ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

Не є звичайним явищем, щоб при відділах Товариства Взаємної Помочі були бібліотеки. Ванкуверський відділ є мабуть винятковим, бо має поважну бібліотеку, але тут були певні причини до започаткування книгозбірні.

Товариство Взаємної Помочі, об'єднуючи всіх українців без різниці релігійних чи політичних поглядів, включилось в українське організоване життя, влаштовувало вистави, концерти, і взагалі займалося народними справами. Це робилося на підставі статуту Взаємної Помочі, точка 4-та (в, г, д), у котрій пишеться про цілі так:

„Плекати між членами товариства милі згадки про Україну та причинятися до того, щоб вони вчилися і знали її історію, літературу, музику, мистецтво, традиції, звичаї і розривки; причинятися до того, щоб українці Канади вчилися і знали історію, конституцію і правління Канади; помагати морально і матеріяльно українському народові в важких і гідних в opinіi товариства справах”.

Щоб гідно виконати це завдання, потрібно було підручників і книжок. В таких обставинах зродилася думка про бібліотеку.

Бібліотеку при відділі започатковано в березні 1928 року. Правда, в той час поза Товариством Взаємної Помочі існувало в Ванкувері Товариство „Просвіта”, яке 4 серпня 1929 року об'єдналося з новозорганізованим товариством “Український Народний Дім” та увійшло в склад Союзу Українських Народних Домів. Через безробіття, мале число членів, які літом виїжджали до роботи поза місто, товариство „Просвіта” літньою порою не проявляло життя. Відділ Взаємної Помочі мав більше членів, і мав кращу можливість виконувати народну роботу. Тому Взаємна Поміч взяла на себе обов'язок працювати на цій ділянці.

На початок отримано кілька книжок від членів, а на відозву в „Українському Голосі” в 1930 році одержано дещо книжок від громадян з-поза Ванкуверу, а саме: від п. В. Батицького й бл. п. О. Боянівського, тодішнього

секретаря дирекції Взаїмної Помочі в Вінніпегу. Книжки також приходили з інших джерел. Відділ В. П. в Ванкувері був упродовж кількох років членом товариства „Прогресу” у Львові і дістав багато львівських видань.

У час заснування бібліотеки при відділі Взаїмної Помочі, бібліотекар, Ф. Богдан, приєднував передплатників для „Українського Голосу”, а за це одержував книжки як премії і передавав їх до бібліотеки Взаїмної Помочі.

Рік за роком бібліотека зростала, а що важніше, вістка розповсюджувалась про те, що при відділі Взаїмної Помочі можна набути книжки для читання. В 1935 році влаштовано концерт і весь прихід призначено на бібліотеку. Приходу з концерту було \$4.77, а це була поважна сума, беручи під увагу, що це був час депресії. Того ж року заряджено збірку на закупню альбому Українських Січових Стрільців, що й виконано.

Треба зазначити, що до цього часу товариство Український Народний Дім започаткувало свою бібліотеку. В 1936 році заряджено контест між бібліотеками товариств Взаїмної Помочі й Український Народний Дім. В цьому контесті переможцем вийшла бібліотека Взаїмної Помочі. Бібліотекар дав \$3.00 нагороди переможцеві.

Бажання ширилося, щоб заповнити бібліотеку добрими книжками. У 1937 році п. Іван Горудко й бл. п. Іван Шевчук заохотили бібліотекаря до збірки на закуплення Української Загальної Енциклопедії у 3-ох томах і творів Василя Стефаника.

Другий контест між бібліотеками влаштовано в 1938 році і він відбувся з кращим успіхом. На бібліотеку У.Н.Дому зібрано \$34.35, на бібліотеку Взаїмної Помочі \$13.65. Нагороду в сумі \$5.00 отримала бібліотека У.Н.Д. Нагороду переможцеві знову з власної кишені виплатив бібліотекар.

В 1939 році бібліотека Взаїмної Помочі збільшилася лише на 4 книжки. Того ж року люди визичили 228 книжок. При кінці того року в бібліотеці було 241 назв книжок.

В 1940 році започатковано збірку на закупню Історії України проф. Дмитра Дорошенка в англійській мові. Зібрано \$9.80. Інші Товариства прийшли на поміч добрій ініціативі. Товариство У.Н.Д. виасигнувало з каси гроші

на закупно трьох примірників тієї історії, Взаїмна поміч купила 3 примірники; Союз Українок Канади, ванкуверський відділ ім. Лесі Українки — 2 примірники історії. З новонабутих примірників історії, два передано до Ванкуверської міської бібліотеки (до довідкового й циркуляційного відділів), один примірник до міської бібліотеки у Вікторії Б. К. і по одному примірникові до міських щодеників — „Ванкувер Сон” і „Ванкувер Провінс”.

Бібліотека ступнево зростала з кожним роком. Ось наведу для прикладу стан бібліотеки в різних роках:

Рік	Прибуло книжок	Визичено	Стан
1945	10	148	570
1950	45	322	814
1954	264	375	1208
1956	165	311	1603
1957	151	385	1735

Книжки приходили до бібліотеки з нагоди кожної конвенції Взаїмної Помочі. Відділ уповноважував певну кількість делегатів на кожну конвенцію, а їх кошти подорожі були покриті дирекцією. Відвідуючи українські книгарні, делегати жертвували частину звороту коштів подорожі на закупно книжок. Фінансовий секретар постійно жертвує на бібліотеку частину своєї кожнорічної винагороди, що одержує від відділу Товариства Взаїмної Помочі.

Наша книгозбірня зростала й зростає завдяки дбайливості одиниць та жертвенности любителів української книги. Від часу заснування бібліотеки отримано поважні суми готівкою на закупно книжок, на будову відповідних шаф та на оправу книжок. За порадою о. прот. С. П. Симчича заряджено збірку, щоб набути до бібліотеки: Історію України-Руси — Грушевського в 10 томах, твори Івана Франка в 20 томах, твори Коцюбинського в 2 томах, Кобзар Т. Шевченка Л. Білецького в 4 томах та інші. Проект успішно закінчився і ці книжки є для розпорядимості читаючої публіки.

Почавши від 1953 року, наша бібліотека збільшувалася прискішеним ходом. Книжок прибувало коло 150 річно. Поважнішу жертву книжками започаткував адвокат Василь Кіх, який має одну з найкращих приватних бібліотек в Ванкувері. Він жертвував 93 книжки.

Ця пожертва заохотила других наслідувати його. За

його прикладом пішли другі добродії: Ю. Дорожинський жертвував 77 книжок найновіших видань, Василь Лака 66; Ф. Яковенюк — 47 книжок переважно львівського видання, Ф. Богдан — 46, В. Ільчук 29, Г. Аврам — 28; І. Заголюк — 27, І. Тхір — 27, О. Гірний — 24, С. Тимчишин — 24, Б. Стебельський (Торонто) — 21, Т. Мілян — 17, І. Танчак — 26, В. Книгніцький — 13, М. Сташин — 13, та інші в менших числах.

Бібліотекар веде точні записки — рекорди пожертв від часу започаткування бібліотеки. Ці записки переходять в архів книгозбірні. Час від часу бібліотекар повідомляє усіх членів листовно про зріст бібліотеки. Спис жертводавців виготовляється кожного року, його ставиться на таблиці коло бібліотечних шаф на цілий рік для публічного перегляду. По закінченні року виготовляється новий снис, а старий долучується в архів до попередніх.

Про нові пожертви книжками чи грошми бібліотекар дає звіт на кожних місячних зборах товариства. Приходи чи розходи на бібліотечні потреби бібліотекар веде окремо від рахунків товариства. Це окрема ділянка, отже окремо ведуться рахунки.

Постійним бібліотекарем Взаємної Помочі від започаткування бібліотеки є Ф. Богдан. Він також є постійний бібліотекар товариства „Український Народний Дім” від започаткування бібліотеки при цьому товаристві в 1929 році, за винятком 1943-45 років, коли бібліотекарем був п. Іван Рабчак. В разі потреби бібліотекаря заступали пп. Н. Москалик або Іван Решетник.

З початком 1957 року Товариство Взаємної Помочі вибрало ще одного бібліотекаря в особі п. С. Синьовського. Під цю пору два бібліотекарі займаються всією бібліотечною справою.

Книжки обох бібліотек (В. П. і У.Н.Д.) знаходяться в одних спільних шафах. На кожній книжці зазначено бібліотечне число, назва товариства до якого книжка належить та ім'я жертводавця. Для бібліотечної інформації книжки скаталоговані осібно, і тут теж знаходяться всякі інформації про кожну книжку включаючи товариство до якого книжка належить.

Бібліотекар приймає книжки в різному стані: нові оправлені, брошуровані, а теж і брошурки. Майже всі книж-

ки в бібліотеці оправлені коштом бібліотеки. Бібліотекар старається зібрати брошуровані книжки одного формату, а то й подібних тем і дає до переплетні по кілька менших в одну книжку. В такому випадку назви всіх брошурок появляються на хребті книжки.

У 1957 році почато виготовлення нової картотеки з відповідними даними про кожну книжку.

Першу шафу для бібліотеки будували пп. В. Рурак і Ф. Богдан. Інші шафи збудовані в міру потреби. Під цей час приблизний розмір бібліотечних шаф виносить 18 стіп довжини через 9 стіп височини. Ці шафи збудовані за дрібні грошові пожертви любителів української книги. За роботу ніхто не брав винагороди, платилося лише за конечні матеріали, які треба було купувати.

У початках Товариство Взаємної Помочі не мало сталого приміщення, тому-то бібліотека часом приміщувалася в мішках у домі бібліотекаря, іншим разом у готелі п. К. Лаховецького, чи при Товаристві Український Народний Дім, яке в початках також не мало сталого осідку, а переносилося з місця на місце. Від 1942 року бібліотека Взаємної Помочі постійно приміщується у будинку Пра-

Частина бібліотеки Взаємної Помочі у Ванкувері, Б. К.

Зліва направо: д-р В. І. Квій (Кисілевський) із департаменту горожанства і імміграції в Оттаві, Ont., Ф. Богдан і С. Синьовський — бібліотекарі.

вославної Громади, а цей будинок звемо Український Народний Дім.

Серед пожертвованих книжок часто трапляються дуплікати. В 1938 році передано 10 книжок до новозорганізованої бібліотеки при Т-ві ім. Івана Франка на Лулу Айленд, Б. К. Це з дуплікатів. У 1956 році передано 15 книжок до новозорганізованої бібліотеки С.У.М.К. при Українській Православній Громаді в Норт Сурей (Валі) Б.К., а до секції Поширення Української Книги при К.У.К. — 4 книжки.

Визичування книжок

Книжки визичуються кожної неділі після Св. Літургії і під час кожного підприємства, що відбувається у Народному Домі. У конечних випадках можна зателефонувати до одного з бібліотекарів і він завжди послужить.

Кожна людина може користуватися бібліотекою без різниці її приналежності. Незнаного бібліотекарям читача поручає хтось із знайомих членів чи приятелів.

Оплата за визичення мала б бути по 5 центів від книжки за кожний тиждень, а по 2 центи за кожний спізнений день. Бібліотекарі звичайно не придержуються цього правила. Більше уваги звертається на те, щоб люди читали, ніж на плату за визичення.

За ушкодження книжки читач платить відшкодування. У випадку згуби чи цілковитого знищення, читач платить повне відшкодування.

Бібліотека ділиться на відділи: літературно-науковий, оповідання, театральний, музичний, дитячий і релігійний.

Беручи під увагу молоде покоління, яке не читає добре по-українськи, останніми роками звернено увагу на україніку в чужих мовах, головню в англійській мові. Ось наведу декілька назв з англomовної україніки:

History of Ukraine by D. Doroshenko

Ukrainian Authors — Ukrainian Canadian Committee

Hryhor Orlyk — Borschak

One of the 15 Million — Prychodko

The Black Deeds of the Kremlin — 2 vol.

Spirit of Ukraine — Lesia Ukrainka

The War and Ukrainian Democracy — Hryhorijiw
Ukrainian Question — Fedorchuk
Island of Death — Pidhainy
Canadian Place Names of Ukrainian Origin —
Y. B. Rudnyckyj
The Hunters and the Hunted — J. Bahriany
Ukrainian Grammar — J. Stechishin
The Kobzar of Ukraine — A. J. Hunter
Songs of Ukraine — F. R. Livesay
Ukrainian Songs and Lyrics — H. Ewach
Seven Pillars of Freedom — W. Kirkconnell
Ukrainian Literature — C. A. Manning
I Chose Freedom — V. Kravchenko
Canadian Cossacks — W. Paluk
Усіх назв в англійській мові є 73.

Цінні книги

Поміж іншими книжками, в бібліотеці знаходиться 16 томів „Літературно-Наукового Вістника”, почавши від 11-го річника 1908 року, Трилогія „Мазепи” Б. Лепкого, „Історія Українського Письменства” С. Єфремова, „Рідна Мова”, науково-популярні річники за 1935-6-7-8 рр.; „Життя і Знання”, річники 1931-34; „Тризуб”, річники 1935-39 років — усі в оправі „Твори Винниченка” — 12 томів. Молитвослов „Корм Душі”, Львів 1893 р., „Причепа”, Нечуя-Левицького, видання 1889 року: Енциклопедія Українознавства — вид. у Німеччині 1949 і 1955 року, 8 томів.

Є також книжки таких авторів як: О. Кобилянська, В. Чапленко, Ф. Дудко, М. Старицький, П. Мирний, М. Костомаров, П. Куліш, М. Вовчок, І. Котляревський, Г. Квітка-Основяненко, Б. Грінченко, М. Драгоманов, А. Кащенко, С. Черкасенко, К. Поліщук, У. Самчук, о. П. Білон, Митрополит Іларіон (проф. д-р. Іван Огієнко), Ю. М. Луцик, Л. Мосендз, О. Звичайна, Н. Когуська, Т. К. Павличенко, Й. Ясенчук, І. Мельник, „Штіф Табачнюк” та інші.

РІЧНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

Бібліотечне звідомлення на річних зборах Товариства Взаємної Помочі з стану бібліотеки від грудня 1956 до 15 грудня 1957 року представляється так:

ПРИХОДИ:

Жертви готівкою:

Ф. Богдан	\$ 45.00
Славко Сташин	15.00
о. Прот. С. Симчич	14.50
В. Романчук	10.00
Д-р М. Гуцуляк	10.00
М. Вакалюк	8.00
В. Ільчук	5.00
Я. Гаврилюк	5.00
Марія Дутчак	2.00
За визичення книжок	12.10
Продано 19 дуплікатів	14.25
Готівка з 1956 р.	187.89

Разом приходи \$328.74

Жертви книжками:

	книжок	вартості
Ф. Яковенюк	47	\$ 24.00
І Тхір	27	27.00
Ф. Богдан	8	22.35
Фонд бібліотеки	5	28.00
І Танчак	10	20.00
о. К. Молчанський	6	11.50
Ю. Дорожинський	9	8.80
О. Ключевич	3	6.75
С. Ничай	5	6.00
Ларіоник	3	6.00
М. Когут	10	5.00
Л. В. України	4	5.00
О. Гірний	3	4.00
Й. Ясінчук	1	2.50
Д. Довганюк	1	2.30
Д-р М. Гуцуляк	4	2.00
Й. Галай	2	1.50
А. Громик	1	1.50
І. Лукач	2	1.00

Разом 151 \$185.20

РОЗХОДИ:

Оправа 146 книжок	\$122.20
Куплено 5 книжок	28.00

Разом \$150.20

Приходи	\$328.74
Розходи	150.20

Лишилось в бібліотеці \$178.54

	книжок	вартости
Лишилось з 1956 року	1603	\$1,516.80
Прибуло в 1957 році	151	185.20
Разом	1754	\$1,702.00
Відпродано дуплікатів	19	21.25
Лишається	1735	\$1,680.75

В 1957 році визичено 385 книжок.

Провірна Комісія: П. Мельничук, В. Новосад, Ф. Сірий.

Дбайливе ставлення до бібліотеки

Наша бібліотека росте попри те, що не має забезпеченої фінансової підтримки від ніякого товариства. Суть зросту становить добра воля, дбайливість та розуміння вартости добрих матеріалів для читання. Бібліотекарі з своєї сторони старанно провадять всякі потрібні записки, виказують оцінку та виставляють лісту пожертв для публічного перегляду. Дрібні збірки, що час від часу переводяться на бібліотечні потреби, відбувалися під такими гаслами: Це НАША бібліотека, — бібліотека росте з-за НАШОЇ пожертви, — це НАШЕ українське громадське надбання.

Ось виказ, як одиниці ставляться до нашої бібліотеки. Це виказ пожертв грошми й книжками в грошовій вартості від започаткування бібліотеки (жертв нижче одного долара тут не подаємо):

По \$1.00: М. Тофан, В. Воробець, Д. Пелех, Н. Гавриш, З. Томченко, І. Решетник, Б. Мигаль, М. Різак, В. Заголюк, П. Яцьків, Н. Карран; Д. Круль — \$1.25; І. Паланич, А. Громик і Й. Галай по \$1.50; О. Моравський — \$1.75; С. Рогатинський — \$1.75; Г. Кузик — \$1.80.

По \$2.00: М. Сулима, І. Чайківський, М. Лазарович, Н. Яцьків, І. Томіцький, Д. Мацелюх, В. Швайківський, В. Новосад; І. Кусий — \$2.10; І. Базюк — \$2.30; А. Серeda і А. Довганюк по \$2.35.

По \$2.50: Пані Москальова, С. Башук, І. Комарик, В. Данилко; В. Місьонг, Е. Гуцуляк, о. І. Куліш, І. Колодій; П. Павлюкевич, В. Маскаль — \$2.60, К. Дуда — \$2.65, І. Горудко — \$2.75; Е. Савула — \$2.95.

По \$3.00: П. Фігуш, П. Мисько, С. Синьовський, К. Боярчук.

По \$3.25: д-р Я. Рудницький, о. С. Зузак.

По \$3.50: П. Кулеша, С. Стефанюк, Н. Остафійчук, І. Кирилюк; П. Щирецький, Ю. Микитишин.

По \$4.00: І. Кук, О. Касюхнич; Т-во "Просвіта" — \$4.30; М. Яцьків — \$4.35.

По \$4.50: А. Головка, Н. Петрик.

По \$5.00: Д. Курик, Т. Гузик, М. Когут, Ліга Визволення України; А. Бантрох — \$5.10; І. Лукач — \$5.35; С. Мащак — \$5.50; В. Нижник — \$5.60; Т. Мілян — \$5.65; Г. Яцьків — \$5.75; В. Дзюбенко — \$5.80.

По \$6.00: С. Ларіоник, С. Ничай, П. Швайківський, А. Гриник; П. Жарий — \$6.20; А. Круль — \$6.35; О. Клюкевич — \$6.75; Й. Ясенчук — \$8.35; І. Танчак — \$26.85; І. Герман — \$6.95.

По \$7.00: І. Рабчак, А. Ільченко; В. Гуцуляк — \$7.30.

По \$7.50: С. Субтельний, Н. Костинюк; П. Білик — \$7.75.

По \$8.00: К. Пурич, П. Баbey, В. Данилюк — \$8.75; Н. Москалик і М. Вакалюк по \$9.25; О. Боянівський — \$9.45; Н. Сліворський — \$9.70.

По \$10.00: В. Романчук, Д. Стручинський; М. Морсон — \$10.70.

По \$11.00: Ю. Бойчук, Й. Сорока; В. Рурак — \$11.15; д-р М. Гуцуляк — \$16.25; Ф. Сірий — \$11.35.

По \$12.00: О. Гамулка, Н. Дністрянський; Я. Гаврилюк — \$12.70; С. Сташин — \$15.00; Б. Стебельський — \$15.85; о. С. П. Симчич — \$16.00; С. Тарновецький — \$16.65; І. Заголюк — \$17.50; о. К. Молчанський — \$18.00; Л. Грабовецький — \$20.45; Ю. Ільчина — \$21.75; У. Н. Дім, Вінніпег — \$23.00; Т. Павлишин — \$23.50; С. Тимчишин — \$23.55; Ф. Яковенюк — \$24.00; І. Торупка — \$25.05; І. Тхір — \$27.00; К. Лаховецький — \$27.00; В. Ільчук — \$27.25; Г. Аврам — \$31.55; М. Сташин — \$32.55; О. Гірний — \$34.55; В. Книгніцький — \$36.70; П. Мельничук — \$65.25.

З каси Взаємної Помочі — \$71.90; В. Кіх — \$78.65; Ю. Дорожинський — \$89.25; В. Лака — \$134.60; Фонд Бібліотеки — \$226.00; Ф. Богдан — \$569.30.

У бібліотечному списі отриманих книжок ставиться їх вартість каталогової ціни, коли книжка в доброму стані. Коли є зужита — ставиться меншу ціну. Вартість бібліотеки стала б дуже багато вищою, коли б узяти під увагу рідкісні книжки.

Бібліотека Народного Дому

Бібліотеку Товариства Український Народний Дім започатковано 1929 року. Понижче подано жертви прищми та книжками в грошовій вартості. Виказ представляє жертви від започаткування до грудня 1957 року.

По \$1.00: В. Котик, П. Гуменюк, Е. Климко, Д. Кіт, Т. Нагорний, В. Климко, Т-во С.У.М.К., Т-во Взаємної Помочі; О. Палій.

По \$1.25: І. Мачук, Ф. Сірий, М. Мекмилан; П. Щирецький — \$1.40.

По \$1.50: І. Колодій, І. Стрембіцький; І. Шевчук — \$1.60; В. Пелех — \$1.70.

По \$2.00: П. Мельничук, Й. Запісоцький.

По \$2.50: П. Пашак, В. Книгніцький, Ю. Ільчина; І. Рабчак — \$2.70; А. Щербак — \$2.90.

По \$4.00: Н. Москалик, Жіноче Товариство; І. Горудко — \$4.10; К. Лаховецький — \$4.50; Ю. Бойчук — \$5.35; Д. Стручинський — \$5.75; "Український Голос" — \$6.00; С. Лобай — \$6.50; О. Гірний — \$6.90; С. Синьовський — \$7.20; Т-во "Просвіта" (1929 р.) — \$10.50; Ф. Богдан — \$11.00; Маковійчук — \$36.00; Й. Ясенчук — \$38.90; Фонд Бібліотеки — \$48.50; о. І. Мельник — \$108.05.

Під наглядом бібліотеки Взаїмної Помочі знаходяться також книжки Української Православної Громади та відділу Союзу Українок Канади.

Загальний стан бібліотеки на 15 грудня 1957 року представляється так:

	Книжок	вартість
Т-ва Взаїмної Помочі	1735	\$1,680.80
Т-ва Укр. Нар. Дім	506	392.85
Укр. Православної Громади і Жіночого Товариства	200	60.00
Разом	2441	<u>\$2,133.65</u>

Ставши в ряди Взаїмної Помочі, ви допоможе-те самі собі, своїм рідним, своєму народові. Лише спільними силами осягнемо бажану ціль і піднесемо свій народ на вищий щабель розвитку.

Взаїмна Поміч є власністю своїх членів, які через своїх делегатів вибирають на конвенції дирекцію та надають напрям її праці.

Краще мати забезпечення і його не потребувати, ніж в потребі не мати ніякого забезпечення.

ВИСОКА ОСВІТА

Увесь культурний світ присвячує багато уваги, праці та фінансів високим виховавчим інституціям. З високих шкіл виходять провідники народів і держав. Люди, що оцінюють добрий провід, чуються безпечними, коли кожен ділянку державного й суспільного життя очолюють одиниці з глибоким досвідом і знанням.

Українці в Канаді гордяться тим, що вони мають своїх представників з високою освітою на високих наукових становищах, що вони мають своїх людей в домініяльній палаті послів, в сенаті, що вони мають теж міністра в федеральному уряді та послів і міністрів в провінціях, а теж мерів і членів міського управління.

Ми тішимося цими здобутками і наша радість ще більша, коли ці люди на визначних становищах є свідомими українцями й добрими горожанами Канади. Це підносить кожного свідомого українця на дусі, дає йому почуття самопевності й самопошани і підносить українську справу в очах наших співжителів та виносить її на ширший світ. Ми радіємо, що молоді українці можуть гідно послужити Канаді.

Ми радіємо, що українська мова здобуває собі місце поруч інших мов в канадійських університетах й по важніших осередках у Зєдинених Державах. Ми радіємо, бо маємо причину радити. Цей факт примушує наше підростаюче покоління вчитися української мови, вглянути в глибину української культури й гордо визнавати свою приналежність до українського роду. Двомовні або багатомовні люди є побажані. Виховані в двох культурах, вони є подвійно корисні для свого ближчого оточення а теж і для держави.

Та хоч наші здобутки великі, коли взяти до уваги наш короткий побут в Канаді, то в порівнянні з деякими іншими етнічними групами ми ще маємо перед собою багато праці, щоб з ними порівнятися. Ми, наприклад, ще позаду ісландців. Їх є порівняльно мало в Канаді, але на полі науки ми ще процентово з ними не зрівнялися.

Живемо в добі атомів, ракет і супутників землі, одним словом, у світі неописаної скорості. Хід подій з кожним днем прибирає скоріше темпо. Щоб достосувати себе до

теперішньої скорости світу, батьки повинні подбати про вишкіл своїх дітей. Цим зроблять велику прислугу не лише своїм дітям, але й прислужаться людству. Цим піднесуть українське ім'я в Канаді крім того, що виховують побажаних горожан цього краю.

Живемо в скорому світі, живемо в добі матеріяльних достатків. Беручи це під увагу, кожна українська родина повинна подбати, щоб молодь закінчувала високу науку. Кожна установа, церковна промада, товариства повинні заохочувати дітей своїх членів набувати високу освіту. Нехай кожна поважна установа засвоїть собі і поширює гасло: — Висока освіта — вимога сучасности!

Не вистачить заохочувати батьків, щоб вони посиляли дітей на високу науку. Із загальним добробутом зросли видатки, значно збільшилася й оплата за науку. Кожна організація чи церковна промада повинна мати певні фонди, призначені на допомогу українським студентам. Це може бути в формі дарунків або зворотної та оборотної позички. Такий фонд і поміч в потребі заставить молодого студента подумати, він візьметься щиріше за книжку, бо відчує, що загал сприяє йому, що загал готовий піддержати його фінансово.

Українці провінції Бритійської Колумбії повинні над цим питанням основно подумати. Правда, на місцевому університеті є значне число українських студентів. Між ними є поважне число з-поза провінції, які, закінчивши студії, відїжджають з провінції. Ми радіємо присутністю цих студентів, а українці інших провінцій вітають їх із закінченням студій. Ми радіємо, коли професіоналісти лишаються тут і ми радо їх вітаємо. Але ще більша радість буде нам, коли з кожної української родини в Б. К. щонайменше одна дитина буде вчашати до університету. Це стане дійсністю, коли кожний стане носієм і ширителем гасла: Даймо українським дітям високу освіту!

Ніхто не знає, що його завтра чекає. Тому Товариство Взаїмної Помочі взяло собі за ціль забезпечувати своїх членів проти небезпек того "завтра".

ІНШІ ВІДДІЛИ ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛУМБІЇ

Відділ 30-ий — Лулу Айленд

Після зорганізування 20-го відділу Товариства Взаїмної Помочі на терені Бритійської Колумбії являється 30-ий відділ у Лулу Айленд. Це є другий відділ у Б. К. як числом так і віком.

Хоч Лулу Айленд недалеко від Ванкуверу, то членам Взаїмної Помочі не було вигідно вчашати на збори до Ванкуверу і брати активну участь в відділі. У членів зродилася думка, щоб створити свій відділ і пожвавити працю між місцевими людьми.

Думка про створення власного відділу стала дійсністю, коли 24 березня, 1940 року, однодумці такої гадки зішлись, щоб спільно порадитися про заснування відділу в Лулу Айленд. Збори відбулися в залі Товариства Просвіти ім. Івана Франка. Присутні на зборах були членами 20-го відділу в Ванкувері, а між ними були й гості — симпатизи Взаїмної Помочі.

Збори відкрив п. Василь Лака о годині другій по полудні. Перша справа на черзі було питання про потребу створення свого відділу. Виникла довга дискусія, бо думки були поділені. В дискусії виринула гадка, щоб члени, вписані з Лулу Айленд до 20-го відділу, заявили згоду перейти до нового відділу, коли він буде створений. За створення нового відділу заявили: Іван і Анна Шевчук, Василь Лака, Теодор Павлишин, Микола Сліворський, Іван і Олена Базюк, Юлія Курляк. За цим рішенням інші зголосились в члени новоствореного відділу: Катерина Лака, Стефан і Марія Башук, Стефан Ткач, Марія Ткач і Юлія Курилюк. Отож 8 членів з 20-го відділу з Ванкуверу і 6 нових членів стали основниками нового 30-го відділу в Лулу Айленд.

Того ж дня вибрано заряд. До нього увійшли: Іван Шевчук — голова, Теодор Павлишин — заступник голови, Василь Лака — рекордовий секретар, Іван Базюк — фінансовий секретар, Стефан Башук — скарбник. До контрольної комісії увійшли: Микола Сліворський, Катерина Лака, Стефан Ткач. Опікунами хворих вибрано: Миколу Сліворського і Юлію Курляк.

Під цю пору 30-ий відділ Взаємної Помочі в Лулу Айленд очолює п. Іван Базюк.

42-ий відділ — Чиллибек

Важність і konieczність асекурації ступнево шириться між українцями, а тепер сили спрямовані на збільшення числа членів Українського Товариства Взаємної Помочі. Це помітне з часу, коли Взаємна Поміч почала видавати всякого роду поліси, а то й на поважніші суми гроша. Нові пляни асекурації і вищі суми поліс пояснював д-р Маценко в часі своєї обїздки відділів на терені Бритійської Колумбії.

Весною 1957 року д-р. Павло Маценко, організатор Товариства Взаємної Помочі, відвідував західню Канаду, а між тим і Ванкувер та інші міста, де є більше скупчення українців.

По Вечірні в Чиллибек, Б. К., яку відправив о. С. П. Симчич 7-го квітня 1957 року, приявні лишилися, щоб ви слухати доповідь д-ра П. Маценка про Взаємну Поміч. Між приявними з Ванкуверу були: Василь Новосад — директор Взаємної Помочі на Б. К., Ф. Богдан — фінансовий секретар 20-го відділу; Василь Книгніцький — голова того ж відділу і Віктор Ільчук.

Д-р. Маценко ясно й приступно пояснив структуру Взаємної Помочі і вказав на різні пляни поліс, які можна набути в згаданому товаристві, та що Взаємна Поміч нічим не лишилась позаду інших асекураційних компаній. Зараз по доповіді кілька одиниць заявили охоту стати членами братнього Українського Товариства Взаємної Помочі.

З цього здавалось малого початку дійшло до того, що 15 квітня, 1957 року, засновано новий відділ у Чиллибек, Б. К., і тепер він відомий як 42-ий відділ Товариства Взаємної Помочі.

До заряду новоствореного 42-го відділу ввійшли: Михайло Чайка — голова, пані С. Троян — рекордова секретарка, Іван Крип'якевич — фінансовий секретар, М. Григирчук — скарбник.

Адреса відділу й фінансового секретаря:

161 Hazel North, Chilliwack, B.C.

ЩИРИЙ ПРАЦІВНИК

(Згадка)

Покійного Василя Гуцуляка можна пам'ятати й згадувати його власною філософією життя та словами, що він пізнав, вірив в них і часто повторяв. Покійний мав здоровий погляд на українське життя в Канаді і міг вглибитися в причини, чому українське ім'я чесно здобуло те високе й поважне становище. Він викував погляд і часто повторював, що "свої, і тільки свої українські сили, піднесли наш український народ на той вищий щабель, яким ми тепер гордимся. Це включає здобутки на науковому, політичному й економічному полі".

Такі, як покійний Василь, творили огнища, що розпалювали великі вогні до дальшого, більш успішного життя на канадійській землі. Дощ та бурі — невідрадли обставини — не раз прибивали зародки таких вогнів, але такі, як покійний Василь, ішли вперед невтомно й докладали своїх зусиль, щоб вогонь палав сильним полум'ям, щоб його ніяка сила не погасила.

Такими словами згадуємо покійного Василя Гуцуляка, бо лише такі сильні волею лупали скалу, щоб дійти до світлого життя. Свідомо чи не свідомо, покійний Василь переводив в життя слова нашого великого каменяра, Івана Франка, котрий кинув гасло: „Лупайте цю скалу....”

У покійного Василя була щира, Богу віддана душа. Він глибоко вірив в щоденні молитви та спільне прославлення Бога кожної неділі в церкві. Український Православний Собор Св. Покрови в Вінніпегу, якого покійний був членом і якого він уживав для успокоювання душі, не зможе його забути. Не проминула ні одна Вербна чи Квітна неділя, щоб покійний не прилагодив лози для посвячення. Він служив за приклад всім, що знали його, а тим більше тому, що він мешкав коло десять миль поза Вінніпегом. Свою Церкву любив, своїй Церкві вірив, своїй Церкві допомагав оскільки було можливо.

Поза душевну насолоду в церкві, покійний брав діяльну участь в світських організаціях, а на особливу увагу заслуговує його членство в Товаристві Взаємної Помочі. До 21-го відділу Взаємної Помочі при Соборі в Вінніпегу вступив 24 жовтня, 1932 року. З переїздом до Ванкуверу, в

1939 році, покійний переніс своє членство до 20-го відділу в Ванкувері. Для ванкуверського відділу віддав свої найбільш плодотворні роки. Покійний Василь був сім років головою 20-го відділу, а сім років скарбником.

На полі Взаємної Помочі працював дбайливо, віддано, — так як на своєму господарстві. Покійний був щасливий тим, що мав дружину, що ніколи не забороняла мужеві цікавитися громадськими справами, а навпаки, заохочувала, піддержувала його на дусі.

По переїзді до Ванкуверу, покійний віддавав свій час і жертви для Православної Громади, був її господарем і дбав про громадське майно, як про своє власне.

До Товариства Взаємної Помочі так з пошаною відносився, що в один час висловив бажання, щоб його поховали з відзнакою Взаємної Помочі на грудях. Його бажання сповнили.

Покійний родився в селі Сокиринці, повіт Гусятин, в Галичині, 12 січня, 1890 року. До Канади приїхав 1910 року, оселився коло Вінніпегу, а в 1939 р. переїхав на сталий побут до Ванкуверу. Тут замешкав з дружиною Анною, трьома дочками та чотирма внуками. Помер 13 квітня, 1956 року.

Відділ Взаємної Помочі втратив сильну підпору в особі бл. п. Василя Гуцуляка. Але сильна підвалина, що покійний Василь поміг затягнути під будову 20-го відділу у Ванкувері, є запорукою дальшого зросту і кращих осягів відділу.

(Автор цього спомену, Лука Грабовецький, помер у Вінніпегу 1 грудня, 1957 року).

Коли б не було страждання, людина не знала б своїх меж, не знала б сама себе.

1917-ий РІК В УКРАЇНІ

(Уривок)

...В історії українських визвольних змагань 1917 рік є одним із найбільш творчих і найбільш позитивних. На протязі десятиох місяців — від березневої революції в Росії до 4-го Універсалу, що ним 22 січня 1918 року проголошено вільну і незалежну Українську Народну Республіку, Україна пройшла процес державного ставання, що його інші народи проходять інколи цілими десятиріччями.

Це правда, що в березні 1917 року Україна не була готовою до державного існування і життя, як і правда, що національна свідомість була в Україні слаба і нерозвинена. Це правда, що не тільки загал, але й провідні українські політичні кола початково про незалежність України і її державну окремішність від Росії навіть боялися думати, а не то говорити. А водночас незаперечною правдою є, що воля України, народжена в тяжких болях і в трудну годину, стала вже в початку 1918 року дійсністю, як і зафіксованою історичною правдою є, що 22 січня 1918 р. повстала Українська Держава і що 22 січня 1919 проголошено соборність українських земель.

Вже короткий огляд подій, що відбувся на протязі 1917 року, доводить, якою стихійною була воля українського народу до власної державности, з якою напругою і неминучістю кристалізувалася і формувалася вона в державотворчі акти. Вже 20 березня 1917 року повстає в Києві Українська Центральна Рада, до якої входять представники українських політичних партій, станових, культурних і громадських організацій, — українська політична репрезентація, яка, не зважаючи на те, що в програму свою кладе тільки здійснення національно-територіальної автономії України в межах російської держави, зустрічає запеклий спротив з боку російської „революційної демократії” і навіть погрозу розігнати її — Центральну Раду — збройною силою. Таке ставлення Тимчасового російського уряду, очолюваного „демократом” Керенським, відкриває очі багатьом тогочасним провідникам, поглиблює свідомість української національної окремішности і приводить до наполегливої протидії, яка виявляється в низці українських маніфестаційних з'їздів і актів. В днях 17-21 квітня відбу-

вається в Києві Всеукраїнський Національний Конгрес, який підтримує Центральну Раду, очолювану проф. Михайлом Грушевським, і її вимоги в справі автономії для України. Вслід за цим Конгресом на протязі травня і червня відбуваються такі маніфестації, як Перший Український Військовий З'їзд (19-21 травня), Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд (10 червня) та Другий Всеукраїнський Військовий З'їзд (17 червня), які стають одностайно за Українською Центральною Радою й уможливають їй своєю солідарністю проголошення 1-го Універсалу в дні 23 червня 1917 року з першими нотками рішучої волі до незалежного існування. „Однині самі будемо творити наше життя”. Одностайна постава українства, проголошення 1-го Універсалу, створення перших міністерств при Центральній Раді у формі Генерального Секретаріату і Секретаріату Військових справ примушують Тимчасовий уряд Керенського визнати Українську Центральну Раду автономним правлінням України, її політичною репрезентацією, ствердити державноправний стан, що його проголошено 2-им Універсалом 16 липня 1917 року. Як завершення цього періоду українського державного будівництва, відбувся 23 липня 1-ий Всеукраїнський Робітничий З'їзд, який теж підтримав Українську Центральну Раду.

Другий період активності тогочасного українства позначився початково деяким відступом. В обличчі збройного протиукраїнського виступу ген. Корнілова, Центральна Рада була примушена піти на вимоги Тимчасового уряду і обмежити територію автономної України до п'ятиох губерній (Київської, Волинської, Полтавської, Подільської і Чернігівської), і зрезигнувати з плянів творення української автономної збройної сили, одержуючи за це право створити український автономний уряд під назвою Генерального Секретаріату з окремими міністерствами для справ внутрішніх, освіти, фінансів, хліборобства, міжнаціональних і контролі. Акцентуючи на зовні вимоги Тимчасового уряду, Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріат свою практичну діяльність провадили далі на терені всієї України і продовжували заходи для організації української армії, ведені напівлегально Генеральним Військовим Комітетом при Центральній Раді, невизнаним і незатвердженим Тимчасовим урядом. Щоб скинути з себе накинуті їй Керенським територіяльні і компетенційні обмеження, Украй-

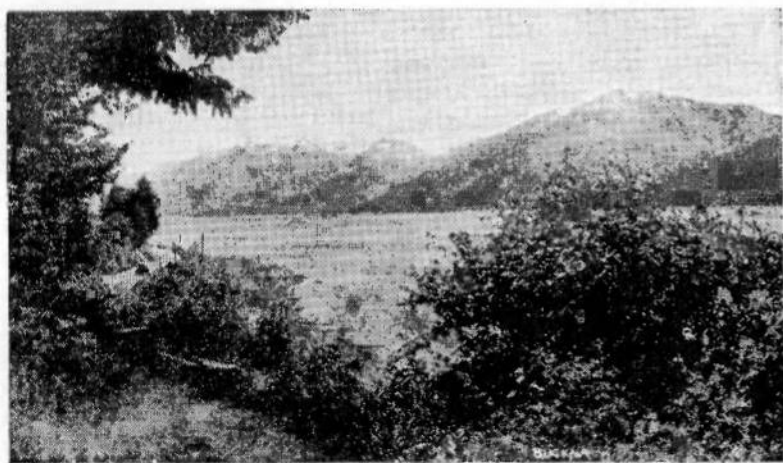
нська Центральна Рада скористала з Жовтневої, чи пак Листопадової революції, яка привела до упадку уряд Керенського і проголосила свій 3-й Універсал, уже про створення окремої Української Народної Республіки, хоч і в федеративному зв'язку з російським та іншими народами колишньої Російської імперії. Цим своїм актом Центральна Рада зробила черговий успішний крок в творенні державного життя України.

Третій період, що в нього ввійшла Україна після проголошення Центральною Радою 3-го Універсалу, був послідовним продовженням змагання українського народу творити й організувати самому своє власне життя. Не зважаючи на всі намагання большевицької Росії задушити молоді Українську Народну Республіку, всупереч усім большевицьким акціям і підлазкам, Україна стверджує свою державність і починає ставити рішучий опір тим чи іншим вимогам центрального, тоді вже большевицького уряду. Проти волі російських большевиків, Центральна Рада дозволяє перейти донським козакам через територію України, наказує роззброювати збольшеvizовані військові частини, що пробивалися з фронту на Московщину і — що більше — забороняє вивозити харчові продукти з України до Росії. В цій уже цілком суверенній самостійницькій політиці підтримує Центральну Раду навіть скликаний большевиками в грудні 1917 року Всеукраїнський З'їзд у Києві, більшість делегатів якого підтримала політику Центральної Ради. Підтримали цю українську політичну репрезентацію також Українські Установчі Збори, що відбулися наприкінці грудня 1917 року і дали величезну перевагу українським національним партіям над большевиками. Російські большевики були примушені „організувати” в Харкові свій власний „український уряд” і наказувати йому закликати собі на допомогу російські військові з'єднання під проводом Антонова. Всі ці заходи петроградський уряд народних комісарів під проводом Леніна завершив формальним виповідженням війни молодій Українській Державі і збройним походом проти неї.

У такій загрозливій ситуації, в такій трудній годині Українська Центральна Рада проголошує 22 січня 1918 року Четвертий Універсал про те, щоб „волею, силою і словом” українського народу „створилася на Українській Землі свободна Українська Народна Республіка” — „самостій-

на, ні від кого незалежна, вільна, суверенна Держава Українського Народу". Універсал цей став світлим, величним завершенням наполегливих однорічних державотворчих змагань України, Великою Хартією її прав на суверенне державне життя. Тому роковини Сімнадцятого відзначаємо, як велику річницю подій та актів, покладених в основу українського державного життя. Цих подій та актів не перекреслять ні збройна окупація України, ні заперечення права на її самовизначення, ні таке чи інше, імперське чи федералістичне „напередрішенство”.

(Передрук з календаря “Свобода” за рік 1957.)

Озеро Кутеней, недалеко Крестон у Бритійській Колумбії.

АСЕКУРАЦІЯ

Розвідка

В теперішніх часах економічного розвитку зріст індустрії і промисловості досягнув високого ступня, що своїм засягом охоплює всі ділянки в цивілізованому світі. Задовольняючи наші щоденні потреби різними споживчими товарами, ми рідко коли відмічуємо мандрівку даних товарів і продуктів, поки вони опиняться в нас на подвір'ї, в хаті чи на столі. Буває часто, що товар призначений для консумента в певній частині світу, є витворений чи випродукований в зовсім інших, далеких місцевостях і привезений для нашого вжитку. Присутність природних сирівців, можливість їхнього місцевого використання для мануфактури, потенціальність збуту, і. т. п., — усе це складається на основу для заснування індустріяльних та торговельних вузлів в різних місцевостях світу. Порозкиданість індустрії та широкі вимоги консументів на різnorodний споживчий товар сприяють розвиткові промисловості й побуджують потребу навязування все нових співвзаємин між людством. Повязаність, часто на широку віддаль, взаємин між продуцентом та консументом зовсім покорила систему економічної самовистарчальности середновіччя й створили модерну епоху міжнародної залежності, яка являється основною характеристикою нашого буття.

При даній розбудові нашого економічного життя ґрунт, на якому базується вся індустріальна та промислова структура, творить незаступимий капітал. Капітал, звичайно представляє собою ощадності корпорацій чи поодиноких осіб, які вживають його посередно чи в інший спосіб як інвестицію для дальших доходів. Буде це приватна особа чи корпорація, яка вкладає свій капітал на дане підприємство, вона числить на можливість існування для нього різних небезпек і тим же приймає певний ризик за свою вкладену готівку. Чи такий вклад капіталу буде поважний, як на будову фабрики, чи розмірно малий, як на закупно мешкальної домівки, елемент небезпеки (ризку) завжди присутній. І тут власне при таких обставинах та умовах створилася, для зменшення небезпечних спроб, асекурація.

Асекурація це контракт відшкодування проти ушкод-

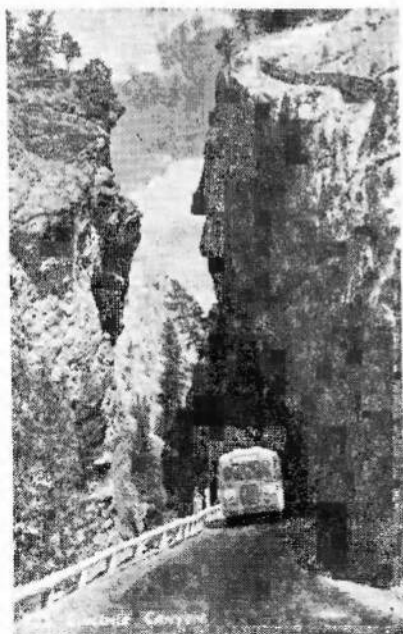
ження чи страти певного вартісного предмету. Купуючи асекурацію, ми робимо правно зобов'язуючу угоду між собою з одної сторони і забезпеченою спілкою з другої, і зобов'язуємося платити на рахунок асекураційної інституції певні управильнені грошові вкладки впродовж визначеного терміну під тією умовою, що вразі страти чи ушкодження забезпеченого предмету асекураційна спілка, яка побирає ці вкладки, заплатить нам означене грошове відшкодування. Звичайно така угода є висловлена на папері і зветься полісою. Вкладки, які платимо на conto асекурації, називаємо премією. Поза своїми звичайними властивостями, контракт асекурації має ще й ту прикмету, що конечно вимагає від особи, яка потребує забезпечення на даний предмет, повного відкриття усіх подробиць цього предмету. В іншому разі контракт може бути уневажнений і асекураційна кампанія чи спілка звільнені від усякої відповідальности. Контракт асекурації — це контракт *uberrimae fidei*.

Початки асекурації, як загально визнаної форми безпеки, сягають до п'ятнадцятого віку, коли торговельна флота Венеції курсувала по шляхах Середземного моря, і власники кораблів потребували забезпечення перед нападами морських піратів та примхами природи. Це була морська асекурація, яка являється найстаршою з-поміж усіх родів забезпечення. Початки життєвої асекурації сягають до половини шінадцятого століття і зарековдані в Англії від 1583 року. Забезпечення від вогню почалося десь коло 1666 року, а сьогодні представляє один з найбільш розвинених родів асекурації. Сьогодні, у двадцятому столітті, асекурація, як забезпечення проти різного роду небезпек, є конечностю і розвинена вона на широкій арені торговельного світу. Сьогодні можна забезпечувати все те, що тільки має вартість, або що вживається для позитивних творчих діл. Асекурація, однак, мусить мати в данім предметі певне вартісне заінтересування, бо не можна забезпечувати того, що до когось зовсім не належить.

Під цю пору в Канаді діє понад триста асекураційних компаній, що продають асекурацію лише від вогню на загальну суму приблизно п'ятдесят більйонів доларів. Життєві асекураційні компанії та товариства в Канаді мали в 1954 році зобов'язань на суму коло 25 більйонів доларів, а премії на цю асекурацію в тім самім році виносили на суму

около 500 мільйонів доларів. Із цих лише кількох наведених фактів можемо прийти до загального висновку, що забезпечення сьогодні загально прийняте й проникає найрізномордніші ділянки нашого життя.

В теперішніх часах наше життя складається так, що кожна людина має супроти себе самої чи своєї рідні певну відповідальність. Живучи в тісній суспільній та економічній атмосфері, ми змушені враховувати в обіг наших проблем можливості певних явних недоліків. Маючи обовязки супроти родини, яка від нас залежна, ми боїмося страти праці, погіршення здоров'я чи смерти, бо по таких випадках родина стратить джерело засобів до життя. Маючи дім, ми мусимо мати на увазі загрозу вогню, повені, і. т. п. Без уваги на вік, стан чи заняття, кожна відповідальна людина потребує відповідного забезпечення на випадок якоїсь страти. Завдяки існуванню доброї системи забезпечення, ми в теперішню пору можемо охоронити перед нещастям основи нашого добробуту.

Сінклер Кеніон — просмик в горах Бритійської Колумбії. Склея з правої сторони має форму людської голови.

ПРИЄМНІ СПОГАДИ

Людство повинно бути вдячне, що певний відсоток кожного покоління щиро дбає про загальне добро. До таких народолюбців належать основники Товариства Взаїмна Поміч. Сподіюся, що є багато таких, що чуються вдячні Взаємній Помочі роками після того, як стали її членами.

Старші люди памятають переживання українців в 1920-их роках. Усі українці переважно були на дорібку, без засобів, без забезпечення на старші роки, без забезпечення родини у випадку смерті. Пригадую собі один неприємний випадок (не згадую ні місцевости, ні прізвищ людей). По смерті одної людини, родина відреклася померлого, а похороном тоді зайнялися свідомі знайомі. Цим сповнили свій сусідський та релігійний обов'язок. Цей один приклад означав несвідомість і байдужість про майбутнє. Таких випадків можна наводити більше, а по цілій Канаді їх можна було знайти значно більше.

Особистий досвід

Приходиться мені згадувати про себе самого, коли я мешкав в Ендербі, Б. К., в Оканаган долині. Наочні приклади, де смерть батька-матері прямо виганяли на вулицю родину, заставили мене подумати про своє майбутнє. Я порозумівся з централею Взаємної Помочі в Вінніпегу, щоб мене й мою дружину прийняли до згаданого Товариства. З дирекції повідомили, що можуть прийняти і поручили мені вдатися до 20-го відділу в Ванкувері.

Я заплатив вступне й вкладки за себе й дружину до 20-го відділу. Вкладки були розмірно низькі в той час, але для мене й моєї дружини ця сума була велика. По-перше, це був час, що економічна депресія зближалася й почала заглядати у вічі всім людям загально. А по-друге, в наш дім закрадалися дуже неприємні обставини. Я стратив роботу, а до того нас навістила слабість і каліцтво. Це нещастя переслідувало наш дім два роки. Цілий цей час, з шпиталю одні виходили, а другі заходили — і все члени нашого дому.

Обставини ставали чимраз більш безнадійними, отож не було іншої ради для мене, як відказатись від своїх член-

ських обов'язків у Взаємній Помочі. До тієї пори я вже був полишився позаду з своїми членськими вкладками, а до того секретар 20-го відділу, п. Ф. Богдан, час від часу посилав пригадку, щоб виповнити членські вкладки.

Я відписав п. Богданові й сказав, щоб мене й мою дружину викреслив з членської книжки Товариства Взаємної Помочі. Обставини не ставали кращими, а навпаки, заіснувало таке, що треба було в першу міру думати про необхідні щоденні справи — прокормити родину. Я був зовсім певний, що секретар виконає моє припоручення, бо таке передбачав статут Товариства Взаємної Помочі.

Приємна несподіванка

Секретар 20-го відділу Взаємної Помочі дозволив собі не послухати могого приказу. Зваживши тяжкі обставини в нашому домі, п. Богдан відписав і заявив, що коли б прийшлося зарядові викреслювати всіх членів Взаємної Помочі, що прогрішилися залежністю вкладок, то хто знає чи згаданий відділ міг би далі існувати. Секретар не погодився, щоб ми перестали бути членами, піддержував мене на дусі, і вмовляв в мене надію, що прийде час — і членські вкладки вирівнюються.

До того всього я одержав малу запомогу від 20-го відділу. Справді на серці й душі стало легше й веселіше. Я відчув, що я не сам у світі, що я членом сильного суспільства, що я членом молодого але сильного Товариства Взаємна Поміч, що дбає не лише про вирівнювання вкладок, але про добробут кожного члена зокрема. Лист секретаря й мала допомога мали для мене велике значення. Я далі лишився членом Взаємної Помочі.

І справді, в короткому часі, темні хмари, що отінювали наш дім, почали розступатися. Обставини змінились на краще, я виповнив свої залежні членські вкладки й сьогодні завдячую п. Богданові за так щирю пораду. Справді, коли б не п. Богдан, то не знати, чи сьогодні моя родина і я були б членами такого славного Товариства.

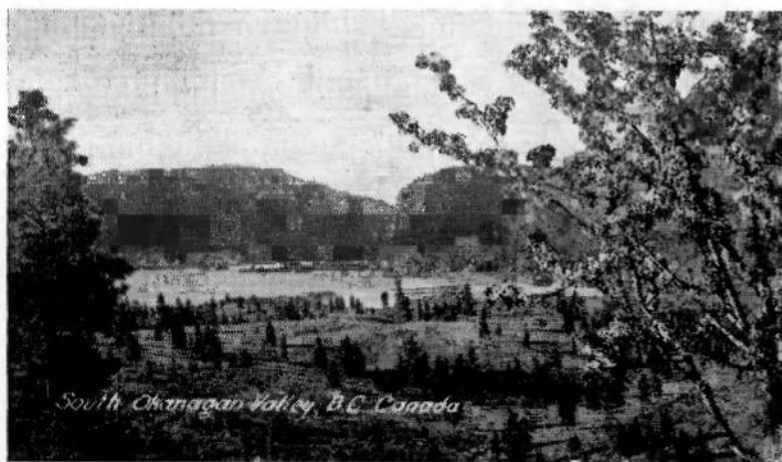
Взаємна Поміч вчить ощадности

Нині я тішусь, що ми з дружиною і далі є членами Взаємної Помочі. Я радію, що мудра порада секретаря 20-го відділу задержала мене при Взаємній Помочі. Тепер з нашої родини пятеро належать до Товариства.

До Взаїмної Помочі діти вписались зовсім молодими. Зразу я за них платив членство. Як діти почали заробляти — по кілька долярів на тиждень, розносячи щоденні газети чи працюючи по склепах по шкільних годинах — тоді вони почали самі платити за свої поліси. Цим Взаїмна Поміч заставляла наших дітей оцінювати вартість грошей та вчила їх ощадности.

Мое бажання

З усієї душі хочу бачити, щоб кожний українець і українка належали до Товариства Взаїмної Помочі. Мій особистий досвід в 20-му відділі спонукує мене таке писати. Будучи членом Взаїмної Помочі, кожний українець й українка відчують, що вони є членами численного українського суспільства в Канаді. Включитись в члени Взаїмної Помочі — це значить підсилювати себе самого, свою українську допомогову установу. Цим допоможемо піднести українське ім'я на вищий рівень, а з цим прийде належна оцінка й пошана від наших співгромадян в Канаді.

Найкращі яблуневі сади в Канаді знаходяться в мальовничій Оканеган долині у Бритійській Колумбії.

В Україні 2,700 столітніх людей*)

Скільки стародавніх легенд і переказів присвячено темі довголіття! Скільки „елексирів життя” вигадували альхеміки середніх віків! Яку життєстверджуючу поезію донесли з далекої давнини народні казки про „живу” і „мертву” воду!

Учені давно дійшли до думки, що людина могла б жити пересічно не менше як сто років, якби сама не вкорочувала собі віку.

Ще римський філософ Сенека говорив: „наше життя не коротке, але ми його робимо таким”.

Якого довголіття може прагнути людина в своїх мріях?

Учені різних часів і народів відповідають на це по-різному. Відомий фізик XIII століття Р. Бекон уважав межею людського віку 1,000 років. Інші вчені зменшували цей фантастичний реченець до 600 років, але і це теж не менш фантастичне. Учений XVII століття Гуфелянд, автор книжки „Наука, що вказує способи для досягнення довголіття”, посилався на відомий факт, що один сибіряк прожив 200 літ; цей вік Гуфелянд уважав максимальним. Фізіолог Галлер був теж такої думки.

Відомий вчений І. І. Мечніков твердив, що людина має жити 150 років. 125-150 років уважав нормальним віком і академік О. О. Богомолець. Цікава думка академіка Тарханова: він вірив, що настане час, коли „соромно буде вмирати людині раніше за сто років”.

У картотеці, складеній науково-дослідним інститутом Харківського університету до 1951 р. зареєстровано 30,000 осіб, яким було по сто років. За даними картотеки тільки на Україні проживає 2,700 осіб, яким по сто літ.

Цікаво, наприклад, що в одній Харківській області столітніх людей більше, ніж в Англії. У трьох районах Харківської області — Дворічанському, Сахновщанському і Петрівському — їх більше ніж у Бельгії, Голландії, Данії, Швейцарії і Фінляндії разом узятих. В Норвегії проживає тільки 35 осіб віком понад сто років, у Швеції — 58, в Німеччині — 86, в Італії — 51.

*) Передрук з календаря „Свобода” за рік 1957.

DIRECTORY

Ukrainian Catholic Churches & Clergy

GRINDROD, B. C.
St. Peter & Paul Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1927
Rev. M. Shewchuk

VANCOUVER, B.C.
St. Mary's Ukrainian
Catholic Parish
Organized 10/10/1937
431 Princess Ave.
Phone: TA 0504
Rev. V. Pidskalny, O.S.B.M.
Rev. J. Tymochko, O.S.B.M.
Rev. S. Shewchuk, O.S.B.M.

VERNON, B. C.
St. Basil The Great
Ukrainian Catholic Parish
Organized 1940
3611 — 30 Ave.
Rev. M. Steck.

RICHMOND, B. C.
St. Mary's Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1945
Rev. B. Martynyk,
671 Williams Rd., R.R. No. 4.

VICTORIA, B. C.
St. Nicholas Ukrainian
Catholic Parish,
Cook & Caledonia Sts.
Organized 1949
Rev. S. Chechowsky

PORT ALBERNI, B. C.
St. John's Ukrainian
Catholic Parish
Roger Street
Organized 1949
Rev. S. Chechowsky

KAMLOOPS, B. C.
St. Mary's Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1949
Rev. M. Shewchuk,
118 Don St.

NELSON, B. C.
Ukrainian Catholic Parish
Organized 1949
Rev. D. Hnat,
1209 Hall Mines Rd.

CRESTON, B. C.
Ukrainian Catholic Mission
Organized 1949
Rev. D. Hnat.

CRANBROOK, B. C.
St. Mary's Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1949
Rev. D. Hnat.

CASTLEGAR, B. C.
Ukrainian Catholic Mission
Organized 1949
Rev. D. Hnat.

TRAIL, B. C.
Ukrainian Catholic Mission
Organized 1949
Rev. D. Hnat.

GRAND FORKS, B. C.
Ukrainian Catholic Mission
Organized 1949
Rev. D. Hnat.

COLEMAN, B. C.
Holy Ghost Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1950
Rev. D. Hnat.

NEW WESTMINSTER, B.C.
St. George Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1950
Rev. M. Bilyk,
307 Cedar St.
Phone: LA 1-7506.

KELOWNA, B. C.
St. Mary's Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1951
Rev. M. Shewchuk.

CHILLIWACK, B. C.
Holy Ghost Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1952
Rev. M. Bilyk.

NANAIMO, B. C.
Ukrainian Catholic Mission
Organized 1957
Rev. S. Chechowsky.

REVELSTOKE, B. C.
(Mount Cartier)
Sacred Heart Ukrainian
Catholic Parish
Organized 1951
Rev. M. Shewchuk.

THE BEST THINGS IN LIFE ARE FREE

In gloomy tones we need not cry,
"How many things there are to buy!"
Here is a thought for you and me:
"The best of things in life are free!"

The air, the sunshine and the sea,
All gladness, beauty — these are free.
Our faithful friendships, sympathy,
The joys of living — these are free.

The budding blossom, stalwart tree,
God's open country — these are free.
The more we look, the more we see
How many precious things are free.

The heart will find more than the eye
Of things we do not have to buy,
Yes, think how very rich are we,
When all the best of things are free.

—John Martin.

Ukrainian Greek-Orthodox Churches & Clergy

VERNON, B. C.
St. Mary's Ukrainian
Greek-Orthodox Parish
2606 — 24 St.
Organized 1936
Rev. S. Hutzulak,
2602 — 42 Ave.

VANCOUVER, B. C.
Holy Trinity Ukrainian
Greek-Orthodox Parish
154 East 10 Ave.
Organized 1937
Very Rev. S. P. Symchych,
3794 W. — 10 Ave.
Phone: AL. 2949 R

MISSION CITY, B. C.
Mary The Protectress
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission
Organized 1950
R.R. No. 3
Rev. J. H. Hykawy,
Horse Shoe Bay, B. C.

CHILLIWACK, B. C.
St. Dimitrius Ukrainian
Greek-Orthodox Mission
161 Hazel Ave.
Organized 1950
Rev. O. Kostiuk.

KELOWNA, B.C.
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission
Organized 1957
R.R. No. 1
Rev. S. Hutzulak.

NEW WESTMINSTER, B.C.
St. Peter & Paul Ukrainian
Greek-Orthodox Mission
847 Edmonds St.
Organized 1954
Rev. J. H. Hykawy.

AGASSIZ, B. C.
Holy Transfiguration
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission
Organized 1947
P.O. Box 51,
Harrison Hot Springs, B.C.
Rev. O. Kostiuk.

NORTH SURREY, B. C.
(Whalley)
St. Mary's Ukrainian
Greek-Orthodox Parish
10765 Bruce Rd.
Organized 1946
Rev. O. Kostiuk,
10765 Bruce Rd. LA 2-9527

PORT ALBERNI, B.C.
Mary The Protectress
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission
Organized 1954
c/o Mrs. O. Nikitiuk,
501 — 7th Ave.
Rev. O. Kostiuk.

POWELL RIVER, B. C.
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission,
Organized 1957
c/o A. Sawchuk,
390 Cooper Rd.,
Westview, B. C.
Very Rev. S. P. Symchych.

VICTORIA, B. C.
Ukrainian Greek-Orthodox
Mission,
Organized Dec. 1, 1957
Pres. Mr. S. E. Moisiuk,
1019 Rockland St.
Rev. O. Kostiuk.
Rev. D. Kirstiuk, Retired,
4370 Prince Edward Blvd.
Vancouver, B. C.

Other Denominations

Ukrainian Full Gospel
Church
655 West 8 Ave.,
Vancouver, B. C.

Ukrainian United Church
Hastings & Gore Ave.
Rev. J. Shakotko,
1845 E. 50 Ave.

IS THIS HAPPENING TODAY?

Edward Gibbon, in his monumental work, "*The Decline and Fall of the Roman Empire*," listed five reasons for Rome's catastrophic end. We present them without comment:

1. The rapid increase in divorce; the undermining of the dignity and sanctity of the home, which is the basis of human society.

2. Higher and higher taxes — the spending of public monies for free bread and circuses.

3. The mad craze for pleasure; sports becoming every year more exciting and more brutal.

4. The building of gigantic armaments when the real enemy was within — the decadence of the people.

5. The decay of religious faith; faith fading into a mere form, losing touch with life and becoming impotent to guide the people.

Шлях Говп-Принстон у Бритійській Колумбії

ASSOCIATIONS

VANCOUVER, B. C.

Ukrainian Society "Prosvita"

Organized 1923.

Ukrainian Community Centre, formerly "Prosvita", УНД

154 E. 10th Ave.

Organized 22/7/1929.

Ukrainian Fraternal Society of Canada,

Branch No. 20, Б.П.

Organized 13/7/1927.

Ukrainian Women's Association, Branch, CYK

154 E. 10th Ave.

Organized 6/6/1933.

Canadian Ukrainian Youth Association, Branch 108, CYMK

154 E. 10th Ave.

Organized 1936.

Ukrainian Self Reliance League, TYC

154 E. 10th Ave.

Organized 1944.

Ukrainian National Federation, YHO

604 Cordova St.

Organized 1941.

Ukrainian National Youth Federation, MYH

604 Cordova St.

Organized 1946.

Ukrainian Women's Organization, OYK

604 Cordova St.

Organized 1947.

Ukrainian War Veterans Association, YCF

604 Cordova St.

Organized 1955.

Ukrainian National Association, Branch 498, YHC

604 Cordova St.

Organized Nov. 1953.

Ukrainian Theatrical Group,

604 Cordova St.

Organized 1954.

Ukrainian Catholic Brotherhood, BYK

431 Princess St.

Organized Apr. 1948.

Ukrainian Catholic Women's Organization, St. Olga

Organized 1938.

Ukrainian Catholic Women's League
(formerly Organization St. Olga), ЛУКЖ
431 Princess St.
Organized 1949.

Ukrainian Catholic Youth, УКЮ
431 Princess St.
Organized 1945.

Ukrainian Mutual Benefit Association of St. Nicholas,
Братство св. о. Николая
431 Princess St.
Organized 1945.

Ukrainian Sodality of B. V. Mary
431 Princess St.
Organized 1946.

The Ukrainian Legion of Mary
431 Princess St.
Organized 1957.

Ukrainian Catholic University Students Organization
"Obnova"
431 Princess St.
Organized 1956.

Canadian League of Ukrainian Liberation, ЛБУ
431 Princess St.
Organized 26/9/1954.

Canadian League Youth Section, CYM
431 Princess St.
Organized 2/10/1949.

Canadian League Youth Section, Junior, ЮСЮМ
431 Princess St.
Organized 23/10/1955.

Canadian League Women's Section, ОЖЛВУ
431 Princess St.
Organized 24/4/1955.

Ass'n of United Ukrainian Canadians,
formerly Ukr. Farmer Labor Temple
805 E. Pender St.
Organized 1924.

Ukrainian Labor Benevolent Association
805 E. Pender St.
Organized 1924.

Ukrainian University Student Society "Alpha Omega",
University of B. .C.
Organized 1948.

Ukrainian Canadian Committee, Vancouver, Branch, KYK
T. Kuzik, Pres., A. Ilnisky, Secr.
Organized 27/2/1941.

Ukrainian Centennial Committee
Mr. J. Tkach, Pres., Mrs. M. Wakaluk, Secretary.
Organized 1957.

RICHMOND, B. C.
Ukrainian Society "Prosvita"
531 Frances Rd., Richmond, B. C.
Organized 1936.

Ukrainian Fraternal Society of Canada, Branch 30, B.П.
531 Frances Rd., Richmond, B. C.
Organized 24/4/1940.

NEW WESTMINSTER, B. C.
Ukrainian National Federation, YHO
Secretary Mrs. M. Shewchuk, 338 Boyne St.
Organized 11/2/1951.

Canadian League of Ukrainian Liberation, JBY
11407 Nichol Rd., North Surrey, B. C.
Organized 26/4/1953.

Ukrainian Catholic Women's League, ЛУКЖ
c/o 330 Pine St.
Organized 1953.

VERNON, B.C.
Ukrainian National Home Society, УНД
Organized 1936.

Ukrainian Women's Association of Canada, Branch, CYK
Organized 1935.

Ukrainian National Association, YHC
Organized 1943.

Canadian Ukrainian Youth Association, CYMK

NORTH SURREY, B. C., (Whalley)
Ukrainian Women's Association of Canada, Branch CYK
10765 Bruce Rd.
Organized 1948.

Canadian Ukrainian Youth Association, CYMK
10765 Bruce Rd.
Organized 18/11/1956.

CHILLIWACK, B. C.
Ukrainian Community Centre, УНД
Williams Rd. North
Organized 1947.

CHILLIWACK (continued)

Ukrainian Women's Association of Canada, Branch, CYK
Williams Rd. North
Organized 1947.

Ukrainian Fraternal Society of Canada, Branch 42, ВП
161 Hazel St., North
Organized 15/4/1957.

Індіанський „тотом пол” в Стенлі
парку. Артистично викінчені, „то-
тем полс” є пов'язані з індіанською
мітіологією.

UKRAINIAN BUSINESS & PROFESSIONAL

This compilation only includes the Professional People and Businesses whom we were able to contact or knew of them.

ACCOUNTANTS

VANCOUVER, B. C.

Kozak, J. J., 1073 Kingsway

Romanchuk, W., 50 Falaise Place

Popil, Myron, 5898 Arlington Ave.

Stashuk, John, 1076 Richelieu

Bilyk, M., New Westminster, B. C.

ARCHITECTS

Sass, William, 4802 Fraser St.

ANTIQUE DEALERS

Duda & Son, 1524 W. 6th Ave.

Nedila's Reproduction, 1530 Venables St.

APARTMENTS — Owners & Operators

VANCOUVER, B. C.

Pukesh, S., New York Apt. Hotel, 2341 York St.

Baranuk, J., 1825 Comox St.

Baraniuk, M., 1325 Comox St.

Dorosievich, H., 1890 Comox St.

Wasko, Mike, 1180 Haro St.

Kochan, S., 855 Thurlow St.

TRY OUR 24 HOUR SERVICE

HUMBLE ELECTRONIC SALES CO.

TV & APPLIANCE SALES & SERVICE

2335 Granville Street,

CE 2014

WI 2138

I. Koombes, Manager.

APARTMENTS (continued)

Bozyk, Z., 1260 Alberni St.

Pelech, N., 1000 Commercial Dr.

Rabchak, J., 356 W. 15th Ave.

Harasymchuk, P., 654 W. 12th Ave.

Maskal, S., 1336 W. 11th Ave.

Krywetzki, J., 446 Keefer St.

Zaworonko, P., 530 Drake St.

Petryk, H., 1225 W. 11th Ave.

Kryzanosky, Mrs., Katherine Court, 255 E. 13th St.
North Vancouver, B. C.

VERNON, B. C.

Mykytiuk, S. B. & J. J., Angeles Apt.,
3312 Coldstream Ave.

Kupryk, P., Crown Point Apt., 2702 — 24th St.

VICTORIA, B. C.

Moisiuk, S. E., Berkley Apts., 1019 Rockland St.

CONNAUGHT

CLEANERS — DYERS — LAUNDERERS

Our Specialty — ALTERATIONS & REPAIRS

24 Hour Shirt Service

Phone CHerry 2728

N. Nakonechny, Prop.

3218 Oak Street,

VANCOUVER, B. C.

COMPLIMENTS OF

VALLEY MOTORS

ROVER & LAND ROVER SALES & SERVICE

M. Hryhirschuk, Prop.

Phone 27411

751 Yale Rd., East,

CHILLIWACK, B. C.

APARTMENTS (continued)

Kozachenko, V., 1675 Oak Bay Ave.

Borden, H., 3499 Cook St.

APPLE BOX FACTORY

Shmyr, M. (Mgr.), Vernon, B. C.

AUTHORS & WRITERS

Very Rev. S. P. Symchych, 4555 Elgin St.,
Vancouver, B. C.

Rev. S. Shewchuk, O.S.B.M., 431 Princess St.,
Vancouver, B. C.

J. Yasenchuk, 3185 W. Broadway, Vancouver, B. C.

G. Fodchuk, 1429 Kitchener St., Vancouver, B. C.

Mrs. O. Vesey (Lysenko), 429 Keith Rd., North
Vancouver, B. C.

AVIARY

Lukach, T. Mrs., 543 E. 11th Ave., Vancouver, B. C.

KRIPPS PHARMACY LTD.

KRIPPS VETERINARY LABORATORIES
SUB POST OFFICE

Stephen Kripps, President Tel. MA 4921 and MA 9721
Pharm. Chem., Sr. Lab. Tech. 994 Granville St.

Res. KE 6439-L

VANCOUVER, B. C.

Office Phone 26331

Res. Phone 27951

VALLEY REALTY

Specializing in B. C. Farm Lands, Etc.,
Real Estate — Mortgages — Investments

J. Krepiakevich

W. Vic Janicki

523 Yale Road W.,

CHILLIWACK, B. C.

AUTO COURTS & MOTELS

NORTH VANCOUVER, B. C.	<i>Units</i>
Canyon Court, Holubitsky, M.	29
VANCOUVER, B. C.	
Pacific Auto Courts, Wawryk & Son, 2860 Kingsway	16
Blue Bird Bungalows, Woyewitka, M., 3484 Kingsway	21
Lucky Strike Motel, Bodnarchuk, J., 3490 Kingsway	19
SOUTH BURNABY, B. C.	
B. C. Auto Court, Kulbaba, J., 416 Kingsway	10
Nelson Auto Court, Krevenchuk, M., 2631 Nelson Ave .	8
Albins Motel, Shewchuk, M. & Mrs. A., 3307 Kingsway	17
Casaloma Motor Court, Lenchenko, T., 2727 Kingsway	14

FRaser 6381

Tennant Realty Limited

Real Estate and Insurance.
Notary Public.

Belle Aker

KE 8018L

6476 Fraser Street
VANCOUVER 15, B. C.

Frances Fay Hotel

45 Sleeping & Housekeeping
Rooms.

● Cold & Hot Water.

Mr. & Mrs. A. Fediw,
Props.

561 E. Hastings St.
VANCOUVER, B. C.

Z. Tomchenko

- Flowers
- Bedding Plants
- Shrubs

1182 Kelowna St.

Hastings 7773-R

VANCOUVER, B. C.

НАЙЦИРШІ

ПОБАЖАННЯ

від

42 ВІДДІЛУ

ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

CHILLIWACK, B. C.

AUTO COURTS & MOTELS (continued)

GOLDEN, B. C.

Moberley Tourist Resort, Petruk, S., P.O. Box 2

KAMLOOPS, B. C.

Mores Motel, Yaciuk, M., R.R. No. 2 4

NORTH SURREY, B. C.

Green Timber Auto Court, Kozlowski, B., 13893 Trans-Canada Hwy. 14

Hillcrest Bungalow Court, Puhack, J. G., 13472 Trans-Canada Hwy. 16

HARRISON HOT SPRINGS, B. C.

Lakeshore Auto Court, Havriluk, H. 15

NEW WESTMINSTER, B. C.

Palms Auto Court, Ostaff, J., 1865 Trans-Canada Hwy. 4

OSOYOS, B. C.

Willows Auto Court, Melnik, M. 9

Cozy Auto Court, Ostafiw, P. 6

PENTICTON, B. C.

Travellers Motel, at Skala Lake, Kozak, D. A. 10

Tent and Trailer Parking.
Store in Connection

Lakeshore Motel and Cabins

Harrison Hot Springs,
B. C.

Fully Modern 1, 2, and 3 Room
Cabins.

Automatic Heating System.

MOTOR BOATS and ROW
BOATS.

H. Havriluk and J. Stupachenko

Phone AGASSIS 166
Proprietors.

Dressmaker

Ladies — Special on Skirts
& Wedding Dresses.

1686 E. 37 Ave.

FR-0431

Mrs. Ann Hamulka

PAINT

Kitsilano Color Bar

WHOLESALE & RETAIL

3105 W. Broadway
CE. 4617

1987 E. 41 Ave.
EL. 7133

AUTO COURTS & MOTELS (continued)

Paradise Valley Auto Court, Kuzyk, G.	14
Mayfair Motel, Choma, J.	15
Crown Motel, Pasnak, E.	13
SICAMOUS, B. C.	
Mora Lake Lodge, Raulek, J. & A.	4
FALKLAND, B. C.	
Pinan's Lake Fishing & Hunting Camp, Stadnyk, S. & N.	5
PRINCE GEORGE, B. C.	
Riverview Auto Court, Moldowan, A.	24
PRINCETON, B. C.	
Evergreen Motel, Makarenko, G. F.	20
KEREMEOS, B. C.	
Elk Motel, Oleniuk, N.	11
OLALA, B. C.	
Olala Auto Court, Wasenchuk, E.	5
NELSON, B. C.	
Kencourt Motel, Zuk, A.	4

Bay Store

GROCERIES — VEGETABLES

Confectionery, Meats

J. Hykawy,

HORSE SHOE BAY, B.C.

NEDILA'S

We specialize in
Reproduction of Antique
and Period Furniture.
French Polishing and
Re-Finishing.
Manufacturers and Designers
of Better Modern Furniture.
Our Workmanship is Superior.
Phone HASTINGS 0760
1530 Venables St.
VANCOUVER 6, B. C.

Mid-City Motel

2031 East 12th Ave.
HASTINGS 1450

VANCOUVER, B. C.

F. O. Malanchuk

Musical Instrument Repair Shop

A. SMELSKI
We Repair String, Brass, Reed
Instruments
Accordions, Concertinas,
Mouth Organs.
Bows Reaired.
20 Years' Practical Experience.
We Buy, Sell and Exchange.
543 Hastings St.
VANCOUVER 4, B. C.

AUTO COURTS & MOTELS (continued)

RADIUM HOT SPRINGS, B. C.

Sunset Motel, Warwaruk, J.

11

Valley View Motel, Kleniuk, K.

14

VERNON, B. C.

Arlington Motel, Kindrachuk, P., 3200 — 43 Ave.

TERRACE, B. C.

Blue Gables Auto Court, Panasiuk, P. Mr. & Mrs. 10

NANAIMO, B. C.

Cascade Motel, Coburn (Kobrenowich)

AUTO SERVICE STATIONS & GARAGES

VANCOUVER, B. C.

Pelech's Motors, Pelech, W., 1703 Kingsway,
Phone EM 6368

Knight Motors, Lasiuta, 33rd & Knight Rd.

Bainbridge Home Service, Kuzik, G.,
7000 E. Lougheed Hwy.

Shell Garage, Timms, M., Grandview & Willingdon

Home Gasoline, Kuzik, Jerry, 6999 Lougheed Hwy.

Vacuum Cleaner Hospital

Repairs, Sales on All Types
Vacuum. New & Used.

3023 W. Broadway

CEdar 3939

Richard Bignell

Phone Res. EM. 8189
Store Cherr. 5320

George Awram

Authorized Bulowa
Distributor

Watchmaker & Jeweller
3217 Oak St.

VANCOUVER, B. C.

HOME MAINTENANCE

&
GENERAL REPAIRS

2410 Columbia St.,

VANCOUVER, B. C.

John Pawlik
EM 1445

AUTO SERVICE STATIONS & GARAGES (continued)

Texaco Gasoline, Kuzik, J. & M., 16 Ave. &
McDonald St.

CHILLIWACK, B. C.

Valley Motors, Hryhirschuk, M., 751 Yale Rd. E.

VERNON, B. C.

Royalite Super Service, Ostafew, P., 4308 — 43 Ave.

Reliance Tractor Service, Nakonechny, J., 320 — 43 Ave.

Superior Auto Body Shop, Kolmaticki, M., 2202 — 34 St.

QUESNEL, B. C.

Rich Bar Service, Soroka, J., R.R. 1, Cariboo Hwy.

NORTH SURREY, B. C.

Mir's Service, Huculak, M., 10852 Scott Rd.

Phone LA 1-2019

SERVICE STATION EQUIPMENT

Mysko, P., 154 W. 41st Ave., Vancouver, B. C.

Phone FR 7642 (Res.)

BARBERS

VANVOUVER, B. C.

Boytzun, Alex, 2213 Commercial Dr.

COMPLIMENTS OF

STOP & SHOP

FOOD MARKET

1668 Kingsway
VANCOUVER, B. C.

Mrs. M. Mariash

EX. 1320

ORTHOPEDIC PRESCRIPTIONS

for corrective footwear filled at

THE SHOE HORN

"Where Happy Feet Congregate"

Joseph J. Swityk, Practipedist

Phone MU 14924

740 Denman St.

VANCOUVER 5, B. C.

BARBERS (continued)

Bobb, Alex, 5033 Ross St.
Klimko, Emil, 5075 Clarendon St.
Kucher, Alex, 611 Smithe St.
Savicki, S., 1764 Pandora St.
Pishak, N., 3432 Triumph St.
Wizniuk, N., 132 E. Hastings St.
Chomiak, S., 4317 E. Pender St.
Bereska, J., New Westminster, B. C.
VICTORIA, B. C.
Robinson, C., Quadra St.
N. SURREY, B. C.
Hutson, A., Tony's Barbershop

Compliments of

MIR'S SERVICE & GROCERY

10852 Scott Road

M. HUCULAK

LA 1-2019

NORTH SURREY, B. C.

Compliments of

ZAK'S BURGER DRIVE-IN

13211 Trans-Can. Highway

MIKE ZACHARUK

NORTH SURREY, B. C.

BARRISTERS & SOLICITORS

VANCOUVER, B. C.

Kich, William, 718 Granville St.

Novak, Joseph, 193 E. Hastings St.

Petrowskey, V. M., 718 Granville St.

Ruryk, Ernest B., 736 Granville St.

Fedyk, J. J., 1065 Harwood St.

Williams, N. W., 470 Granville St.

Kirstiuk, Julian (Art.), North Vancouver, B. C.

BILLIARD PARLORS

VANCOUVER, B. C.

Kitsilano Billiards, Goshko, Z., 2130 W. 4th Ave.

HANEY, B. C.

Haney Recreation, Swystun, W., 8th Ave.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

З НАГОДИ

30 РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ 20-го ВІДДІЛУ
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

ВІД

Товариства Український Народний Дім
ВАНКУВЕР, Б. К.

GLENEDEN AVIARY

Breeder & Exhibitor of Grey, Grey-Green, Opalines,
Harlequin & Yellow Face Budgies of English Stock —
C a n a r i e s

Mrs. J. R. LUKACH

543 E. — 11th Ave.

VANCOUVER 10, B. C.

Phone Eves. EMerald 8081

BILLIARD PARLORS (continued)

VERNON, B. C.

Monarch Billiards, Hryhorchuk, W., 3316 Barnard

BOWLING ALLEYS

VANCOUVER, B. C.

Abbott Bowling Alleys, Chernecki, W., 423 Abbott St.

VICTORIA, B. C.

Gibson's Bowldrome, 914 Yates St.

VANCOUVER, B. C.

Vancouver Beauty & Barber Supply — Wholesale
Mrs. Pushka Victoria, Manager, 2627 Commercial Dr.

BEAUTY PARLORS

Baryliuk, Kay & Steve, 404 Abbot St.

MELNY'S

FOR THE FINEST IN

FURNITURE AND APPLIANCES

ALPHA SEWING MACHINES

514 W. Broadway

6192 Fraser Ave.

Phone Dickens 9304

ELgin 6511

VANCOUVER 9, B. C.

European Imports
Salt Herring

Slavic Foods
Pickled Herring

"Genuine Ukrainian Sausage"
Our Specialty

HOME FANCY SAUSAGES

Prompt Attention to Mail or Express Orders

Wm. & EDWD. POLOWY, Props.
Tatlow 3613

264 E. Hastings St.
VANCOUVER 4, B. C.

BEAUTY PARLORS (continued)

Burechailo, Annie, 20th Ave. & Fraser St.

South Hill Beauty Shoppe, 6557 Fraser St.

STEVESTON, B. C.

Goshko, Mrs. T. D., 406 Steveston Hwy.

CLEANERS & DYERS

VANCOUVER, B. C.

Academy Cleaners, Dyers & Launderers, 2320 Fraser St.

Connaught Cleaners & Dyers, Nakonechny, N.,
3242 Oak St.

Proniuk, M., 4810 Dumfries St.

Economy Cleaners & Tailors, Dorosh, Mrs. L. M.,
3155 Kingsway

Guaranteed Repairs of All Kinds. Expert on Watches
*Specializing in Ladies & Gents Diamond & Colored
Stone Rings*

WEST KITSILANO JEWELLERY

Watches — Clocks — Jewellery — Gifts

JOSEPH YASENCHUK

Res.: CE. 5449

3185 Broadway

CE. 6832

VANCOUVER, B. C.

NIC MOROZ, Pres.

Res. LA 2-9295

EDMONDS REALTY LTD.

REAL ESTATE — INSURANCE — MORTGAGES
FINANCING

Office: LA 6-1828 & LA 2-9295

845 Edmonds Street

NEW WESTMINSTER, B. C.

CLEANERS & DYERS (continued)

CRANBERRY LAKE, B. C.

Service Cleaners, Klypak, M., 514 Manson Rd.

NEW WESTMINSTER, B. C.

Cleaners & Dyers Ltd., Kilyk, W., 407 — 8th St.

CHOIR DIRECTORS

Pukesh, M. S. (Catholic Church), 4465 W. 10th Ave.

Phone: AL 1009Y

Elchuk, V. (Greek Orthodox Church), 154 E. 10th Ave.

Yarosh, P., 516 Blundel Rd., Lulu Island.

Phone: BR 7-8382

CONTRACTORS — BUILDERS

VANCOUVER, B. C.

Basarab Construction Co. Ltd., 175 E. Broadway

Phone: EX. 1068

Phone: HA. 3305-L

Phone: DIckens 9222

**SUPERIOR HOUSERAISING
GENERAL CONTRACTOR**

Moving, Foundations and Repairs

FREE ESTIMATES

PETER ZDEBIAK & SONS

1612 East 18th Ave.

24 HOUR SERVICE

FREE ESTIMATES

EDDIE KRULL

GAS INSTALLATION

PLUMBING, HEATING AND REPAIRS

**Furnaces, Ranges, Water and Electric Heaters
— AND INDUSTRIAL —**

3892 Victoria Dr.

Phone: DI. 5560

VANCOUVER 12, B. C.

CONTRACTORS — BUILDERS (continued)

Danyluk Construction Co. Ltd., 4673 Highlawn,
Burnaby

Homola, M., 1717 Davie St.

Home Maintenance & Repairs, Pawlik, J.,
2410 Columbia St.

Cascade Construction Co., Petrick P.,
3607 Shepherd St., Burnaby

HOUSE MOVERS

VANCOUVER, B. C.

Superior House Raising, Zdebiak, P. & V.,
1612 E. 18th Ave.

Zebiak, L. W., 2415 Napier St.

RALPH'S RADIO

RADIO & TELEVISION SALES & SERVICE

— Auto Radios a Specialty —

Dickens 7911

3316 Main St. at 17th

VANCOUVER 10, B. C.

ORRIE RURAK

**MELROSE PARK
PRIVATE HOSPITAL LTD.**

● MEDICAL ● CHRONIC ● CONVALESCENT

24 Hour Care — 73 Beds

Mrs. R. Grant, R. N., Supt.

LAkeview 2-4433

1621 6th Ave.

New Westminster, B. C.

CABINET MAKERS

VANCOUVER, B. C.

Worobec, Wm. 2532 Bainbridge

Kozier, S. & N., 1016 No. 2 Rd., Lulu Island

Wakaluk, M., 5312 Ross St.

Pacific Coast Woodwork, Sheremeta, F.,

2470 Thorne St., N. Surrey, B. C.

CHILLIWACK, B. C.

Leontovich, S., Riverside Ave.

ROOFERS

Matychen, Wm., 5691 Sandel St., Cloverdale, B. C.

CEMENT FOUNDRY

Marsh, Nick, Kamloops, B. C.

Hutston, A., Tony's Barber Shop, N. Surrey, B. C.

HOTEL REGENT LTD.

WM. BODNAR, Manager

Telephone PA 7435

160 E. Hastings

VANCOUVER 4, B. C.

Vancouver Popular Priced Hotel

Meet Ernie & Leo at

AVALON "B.A." SERVICE

**COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS
WELDING — TOWING — & BODY WORK.**

10473 Trans-Can. Hwy.

WHALLEY, B. C.

LA 6-3839

CAR DEALERS (Studebaker)

VANCOUVER, B. C.

Kuzik, M. & J., 16th & McDonald

CANDY MANUFACTURERS

Honey Land Candy Ltd., Kindrachuk, N.,
2005 Victoria Dr.

DRY GOODS STORES

VANCOUVER, B. C.

Sorochka, Mrs. M., 782 E. Hastings St.

DELICATESSEN

VANCOUVER, B. C.

Home Fancy Sausage, Polowy, W. & E.,
264 E. Hastings St.

COMPLIMENTS OF
COMMERCIAL HOTEL

S. & J. KIRSTIUK & M. WOROBEK,
Owners

DUNCAN, B. C.

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ
З НАГОДИ
30 РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ 20-го ВІДДІЛУ
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

від

Союзу Української Молоді Канади

ім. С. Петлюри, Відділ ч. 108

ВАНКУВЕР, Б. К.

DIETICIAN

Miskew, V. Miss, 619-2 St., New Westminster, B. C.

DENTISTS

VANCOUVER, B. C.

Dr. Balanco, Michael, 2525 Pine St.

Dr. Kozier, A. O., 5470 Victoria Rd.

Dr. Kut, S. J., 7085 Victoria Rd.

Dr. Kozier, E. L., 2232 W. 41st Ave.

HANEY, B. C.

Dr. Nikiforuk, T., 8th Ave.

Dr. Huculak, N. W.

PORT ALBERNI, B. C.

Dr. Lazaruk, D. I., 269 Gertrude St.

ROSSLAND, B. C.

Dr. Gregorash, W.

DRUGGISTS & PHARMACISTS

VANCOUVER, B. C.

Kripps Pharmacy Ltd., Kripps, S., 994 Granville St.

BUY WITH CONFIDENCE

at

RUDY KASON LTD.

3045 W. Broadway

Cedar 2313

SPECIALIZING IN HOME HEATING.
WESTERN CANADA LARGEST McCLARY
DEALER

OIL & GAS UNITS

20 Years Guarantee, All Canadian Products.

TERM TO SUIT YOUR BUDGET.

DRUGGISTS & PHARMACISTS (continued)

Ortynski, J. O., Kripps Pharmacy Ltd.

Hayduk, J. S. — Apothecary Shop, 745 W. Broadway

Nimi, K. — Cunningham Drugs, 1201 Granville St.

Smysnuk, A. — Medical Hall Drug Co. Ltd.,
2606 Granville St.

Victor, W. K. — Point Grey Pharmacy,
4406 W. 10th Ave.

NORTH VANCOUVER, B. C.

Casper Capilano Pharmacy, 3139 Edgemont Blvd.

Kucher's Drug Store, 1095 Marine Dr.

Pelech, D., 4030 McKee St., S. Burnaby, B. C.

WEST VANCOUVER,, B. C.

Juba, S. W. — Woodward's Dept. Store

Yuskow, W. W. — Woodward's Dept. Store

VICTORIA, B. C.

Sutherland, D. C. — Cross Pharmacy,
2601 Douglas St.

LANGLEY, B. C.

Yuzwa, A. L. — Cunningham Drugs Ltd.

COMPLIMENTS OF

**HOME DECORATORS
& SPRAYERS**

PAINTING, PAPERHANGING & DECORATING

— S I G N S —

F. BOGDAN

Res. 2146 Cornwall St.
Phone CEdar 0653

J. WEBBER

VANCOUVER, B. C.

DRUGGISTS & PHARMACISTS (continued)

NEW WESTMINSTER, B. C.
Zaharko, M., 791 Columbia St.

VERNON, B. C.
Janicki, T. S. — Vernon Drug Store

ENGINEERS — Marine

Stacheruk, P., 3436 Norfolk St., Burnaby, B. C.

ENGINEERS — Stationary

Tomicki, J., 842 No. 2 Rd., Richmond, B. C.

ENGINEERS — Forest

Mason, N., 835 Pemberton Rd., Victoria, B. C.

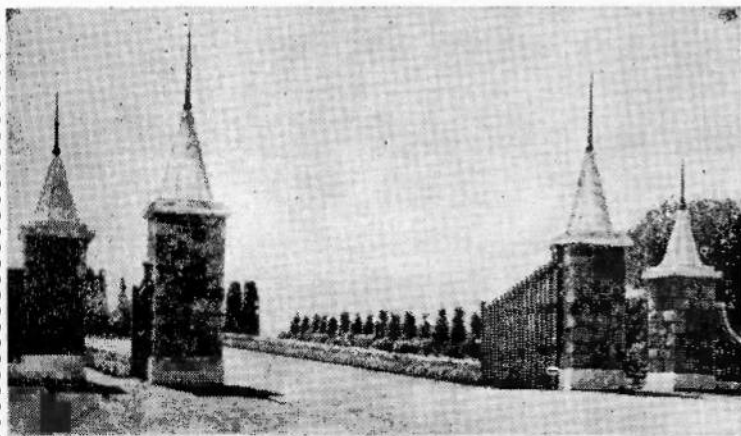
ELECTRICAL CONTRACTORS

VANCOUVER, B. C.
Mudry Harry, 1956 Grant St.

Chaplin, Theodor, 525 Alpha St.

CHILLIWACK, B. C.
Chilliwack Main Electric Ltd., 523 Yale Rd.

ENTRANCE TO
CANADA'S MOST BEAUTIFUL CEMETERY,
FOREST LAWN MEMORIAL PARK
VANCOUVER, B. C.

Ukrainian Catholic & Ukrainian Greek-Orthodox
Separate Sections Located in This Cemetery.

FLOOR FINISHING

VANCOUVER, B. C.

Kysey, J., 7119 Fraser St.

Rurak, W., 3298 Main St.

Warren Zig., 1240 E. 57th Ave.

FUEL DEALERS

VANCOUVER, B. C.

Shwaikowsky, W., 542 E. 52 Ave. Phone: FR 3460

FISHERMEN

Stefiuk, John, 8485 Victoria Dr., Vancouver, B. C.

Stenkowski, Jack, Frances Rd., Richmond, B. C.

FURNITURE & APPLIANCES

VANCOUVER, B. C.

Melny's Furniture & Appliances, 514 W. Broadway
6192 Fraser St.

FOUNDRY

Globe Foundry, Arychuk, P., 1250 Millard St.,
New Westminster, B. C.

GROCERS

VANCOUVER, B. C.

Stop & Buy Food Market, Mariash, 1668 Kingsway

Goshko, T. D., 406 Steveston Hwy.

Ambrose, S., 613 E. Hastings St.

Смачними Старокраєвими і Канадійськими Стравами

Обслужить Вас Дешево у Вашій Рідній Мові

MILO CAFE CO. LTD.

"THE RIGHT PLACE TO EAT"

Telephone PACific 3037 & PA 0638

J. HUCHELAGA, Proprietor

134 Hastings St.

VANCOUVER, B. C.

We Specialize in Ukrainian Dishes

GROCERS (continued)

Family Grocery, Sass, Mrs. W., 4802 Fraser St.
Romaniuk Bros., 3762 W. 10 Ave.

VICTORIA, B. C.

Corner Grocery, Berezowski, M.

VERNON, B.C.

General Store, Mykytiuk, J. J. & Pawlyshyn J.,
3301 Goldstream Ave.

Grocery & Confectionery, Hawryliuk, M.,
2500 — 15th St.

Highway Market, Melnychuk, Mrs., 4418 — 27 St.

Peoples Store, Havirko, J., 3700 — 27 St.

Vernon Grocery, Pech, Steve, 3500 — 27 St.

CHILLIWACK, B. C.

Turmans Grocery & Confectionery, 361 Well Rd.

NORTH SURREY, B. C.

Huculak, M., 10852 Scott Rd.

Star Grocery, Kostyuk, S. P., 10647 Trans-Canada Hwy.

ДАРУНКИ РІДНИМ В УКРАЇНІ

Посилайте через ванкуверську фірму

“УКРАЇНСЬКА КНИГА”

- Прямо з Ванкуверу до всіх республік ССРСР.
- Посилки Ваші рідні отримають в найскорішому часі.
- При найменших коштах.
- При совісній обслузі.

Ми маємо склад товарів для готування Ваших
посилок рідним.

Заходьте, пишіть або телефонуйте до:

UKRAINSKA KNYHA

652 Kingsway, Vancouver 10, B. C.

Год.: вівторок, середа, четвер і субота — 9. до 5.30.

П'ятниця — 9 до 9-ої веч.

Заходьте, пишіть або телефонуйте до:

Телефон EXpress 3118

MT. PLEASANT CHAPEL

MT. PLEASANT UNDERTAKING CO. LIMITED

Kingsway and Eleventh Avenue

VANCOUVER, B. C.

Phone EMerald 2161

GROCERS (continued)

NEW WESTMINSTER, B. C.

G. A. Market, Boyarchuk, W., 9829 River Rd.

Young's Market, Young, W., 317 Blue Mountain St.

HORSESHOE BAY, B. C.

Bay Store, Hykawy, J.

RICHMOND, B. C.

Lesko, J., Grocery, No. 2 Rd.

HAMMOND, B. C.

Red & White Store, Francishyn, J.

HOTELS (Owners & Mgrs.)

VANCOUVER, B. C.

Regent Hotel, Bodnar, W., 160 E. Hastings St.

Lotus Hotel, Gromyk, J. A., 455 Abbot St.

Melbourne Hotel, Nimeck, C., 205 Main St.

Princeton Hotel, Kohut, S., 1901 Powell St.

Balmoral Hotel, Kasky, M., 159 E. Hastings St.

St. Helens Hotel, Soloway, S., 1161 Granville St.

Hotel West, Sawchuk, S. & Juskiw, I. H.,
444 Carrall St.

Plaza Hotel, Trach, W., 806 Richards St.

Astoria Hotel, Bayer, A., 769 E. Hastings St.

Roger Hotel, Martin B., 412 Carrall St.

Main Hotel, Hlyk, A. & Slowsky, M., 645 Main St.

Grand Union Hotel, Litwin, B. W., & Chernecki, W.,
74 W. Hastings St.

Travellers Hotel, Radomsky, J., 57 W. Cordova St.

Niagara Hotel, Stoyko, N., 435 W. Pender St.

PORT ALBERNI, B. C.

Beauford Hotel, Filipchuk, J., 136 — 3 Ave.

DUNCAN, B. C.

Commercial Hotel, Kirstiuk, S.,

Res. 4293 Canterbury Cres., N. Vancouver, B. C.

ENDERBY, B. C.

Enderby Hotel, Lipicki, S.

ROSSLAND, B. C.

Irvin Hotel, Mohoruk, J.

HOTELS (continued)

FERNIE, B. C.

King Edward Hotel, Palamar, R. D.

PRIVATE HOSPITAL

Melrose Park Private Hospital,

1621 — 6th Ave., New Westminster, B. C.

Dr. Sparkes, H. D., Spachinsky, N., Maceluch, D.

Phone: LA 2-4433

INSURANCE AGENCIES

Chmelyk, J., 4637 Nithodale St., Burnaby, B. C.

IRON RAILING & WELDING

Senkow, J., 1017 No. 1 Rd., Richmond, B. C.

Weremchuk, A., 13610 — 112 Ave., N. Surrey, B. C.

JEWELLERS & WATCHMAKERS

VANCOUVER, B. C.

Avram, George, 3217 Oak St.

Point Grey Jewellers, Stepa, S., 4435 W. 10th Ave.

Lenox, W., 42 Kingsway

Varsity Jewellers, Chahley, S., 4479 W. 10th Ave.

Palney, P., 2579 Commercial Dr.

VARSIITY JEWELLERS

S. W. CHAHLEY, Prop.

*"The Store of many
Gifts"*

- DIAMONDS
- WATCHES
- JEWELLERY
- CHINA

Watch and Jewellery
Repairing

"Our Specialty"

4479 West 10th Ave.

AL. 3104

VANCOUVER, B. C.

JEWELLERS & WATCHMAKERS (continued)

West Kitsilano Jewellery, Yasenchuk, J.,
3185 W. Broadway, Phone: CE 6832

Fedora P., 9066 Hudson St.

MAGISTRATES

Bartman, J. N., 718 Granville St.

MUSHROOM FARMS

RICHMOND, B. C.

Soltys, S., 516 Blundel Rd. Phone: BR 7-8382

Kostecki, J., 2245 Gilley

BURNABY, B. C.

Trechuk, J. F., 7361 Curtis St.

MEAT MARKETS

Scripetz, J., 6649 E. Hastings, Vancouver, B. C.

MEAT SMOKING SPECIALISTS

Depchey, W., 549 Woodward's Rd., Richmond, B. C.

OIL DISTRIBUTORS

Karpiuk, W., 13485 Trans-Canada Hwy.

N. Surrey, B. C.

NATUROPATHS

Budnick, W. J., 175 E. Broadway, Vancouver, B. C.

NURSES

Boychuk, A. Mrs., 2304 W. 5 Ave.

Aronson, A. Mrs., 2831 E. 4 Ave.

NURSERIES

VANCOUVER, B. C.

Lobay, S., 1941 Duthie St.

Tomchenko, Z., 1182 Kelowna St.

PHYSICIANS & SURGEONS

VANCOUVER, B. C.

Dr. Baron, Paul, 1541 W. Broadway

Dr. Dobrey, A. N., 5665 Granville St.

Dr. Kolotyluk, W., 5682 Victoria Dr.

Dr. Lewchuk, W., 1541 W. Broadway

Dr. Skwarok, E. W., 2515 Burrard St.

CONGRATULATIONS

and

BEST WISHES

from

HONEYLAND CANDY LTD.

2005 Victoria Dr.

Telephone HAsTINGS 6532

LOLLIPOPS FOR EVERY OCCASION,
FROM THE ONLY ALL LOLLIPOP
FACTORY IN CANADA.

PHYSICIANS & SURGEONS (continued)

Dr. Sochowski, J., 1665 W. Broadway
Dr. Soloniuk, V. J., 1125 E. Hastings St.
Dr. Strohan, R. E., 5470 Victoria Rd.
Dr. Turko, M., 3195 Granville St.
Dr. Osoba, 812 W. 14th Ave.
Dr. Chepesiuk, M., Shaughnessy Hospital
Dr. Lazorko, W., 2596 E. 18 Ave.
Dr. Petriw, J. S., 1520 Harwood St.
Dr. Olacke, F. A., 2623 W. 16th Ave.
Dr. Nychka, B., 1261 Barclay St.

LANGLEY, B. C.

Dr. Nataros, H.

CASTLEGAR, B. C.

Dr. Goreski, V.

VICTORIA, B. C.

Dr. Juba, E., 1457 Clifford St.

Dr. Semenchuk, P. W., 2764 Florence St.

RICHMOND, B. C.

Dr. Yurkovich, T.

PRINTERS

Superior Printing Co., Kruz, H. D., 5550 Victoria Dr.,
Vancouver, B. C.

PLASTERING CONTRACTORS

Melnick, W. A., 3846 Triumph St., Burnaby, B. C.

Rudey, J., Port Alberni, B. C.

PLUMBERS

VANCOUVER, B. C.

Boyko, J., 3437 Wellington Ave.

Laka, W., 3043 Copley St.

Pelech, N., 1000 Commercial Dr.

Krull, Eddie, 3892 Victoria Dr.

Cussak Plumbing & Heating Co. Ltd., 158 River Rd.,
Chilliwack, B. C.

Lackmanec, F., York Plumbing, 830 Agnes St.,
New Westminster, B. C.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ

з нагоди

**30 РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ 20-го ВІДДІЛУ
ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ**

від

**ВІДДІЛУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ
ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

ВАНКУВЕР, Б. К.

PLUMBERS (continued)

VICTORIA, B. C.

Goy, G., 2361 Landsdown Ave.

PAINTERS & DECORATORS

VANCOUVER, B. C.

Popovich, M., 1948 W. 2nd Ave.

Home Decorators & Sprayers, 2146 Cornwall St.

Rohachuk, P., 2262 Gilley Rd., New Westminster, B. C.

ART PAINTERS

Pushka, J., 927 Saunders Rd., Richmond, B. C.

REAL ESTATE AGENCIES & AGENTS

VANCOUVER, B. C.

Aker, Mrs. Belle, 6476 Fraser St. Phone: KE 8018

Hardie, Mrs. Rose, Seaboard Estate Ltd.,
2085 W. Broadway

Secora Realty, 5064 Victoria Dr.

VICTORIA, B. C.

Hollick Realty Ltd., Hollick, Bill, 1118 Quadra St.

NEW WESTMINSTER, B. C.

Moroz, W., Edmonds Realty, 845 Edmonds St.

Boresky, Ted, 900 Brunette St.

CHILLIWACK, B. C.

Valley Realty, Krepiakovich, J. & Janicki, V.,
523 W. Yale Rd.

VERNON, B. C.

Kripps Real Estate & Insurance, 3002 — 29 St.

RADIO TECHNICIANS

Ralph's Radio Sales & Service, Rurak, Orrie,
3316 Main St., Vancouver, B. C.

Turok, M., 427 — 4 Ave., Ladysmith, B. C.

RADIO COMMENTATORS

Sawchuk, Cornel, "CJOR", 8631 Hudson St.,
Vancouver, B. C. (Res.)

Shumuk, John, "CJAV", Ukrainian Program
"Soloveiko", Sundays 3.30—4.00 P.M.
Port Alberni, B. C.

COMPLIMENTS OF

ASTORIA HOTEL

A Home Away From Home
80 Modern Rooms

Comfortable Lobby

769 East Hastings St.

VANCOUVER, B. C.

Walter Stritser, Manager.

RESTAURANTS & CAFES

VANCOUVER, B. C.

Milo Cafe, Huchelaga, J., 134 E. Hastings St.

Venice Cafe, Cependa, P., 138 E. Hastings St.

VERNON, B. C.

Johnny's Grill, Dedora J., 3204 Barnard St.

LANGLEY, B. C.

Tween Coffee

CHILLIWACK, B. C.

Kay's Coffee Shop, Bohach, J., Vedder Crossing

VICTORIA, B. C.

Tropicana Cafe, Lutak, P., Johnson St.

NORTH SURREY, B. C.

Zack's Burger Drive-In, Zacharuk, M.,
13211 Trans-Canada Hwy.

SAWMILLS

Klymchuk, F., Vernon, B. C.

Sheremeta, F., 2470 Thorn St., Burnaby, B. C.

SECOND HAND STORES

VANCOUVER, B. C.

Bill's New & 2nd Hand Store, Kushman, W.,
455 W. Pender St.

Bantrock Bargain Store, 1815 Commercial St.

Gresko, N., 611 Main St.

Markowich, A., 606 Main St.

VERNON, B. C.

Yawney, W. E., 3308 Barnard St.

SCHOOL PRINCIPALS

Hawryluk, F. T., "Indian School", Alberni, B. C.

Heska, John, 1095 Grandview Hwy., Nort Surrey, B. C.

SCHOOL TEACHERS

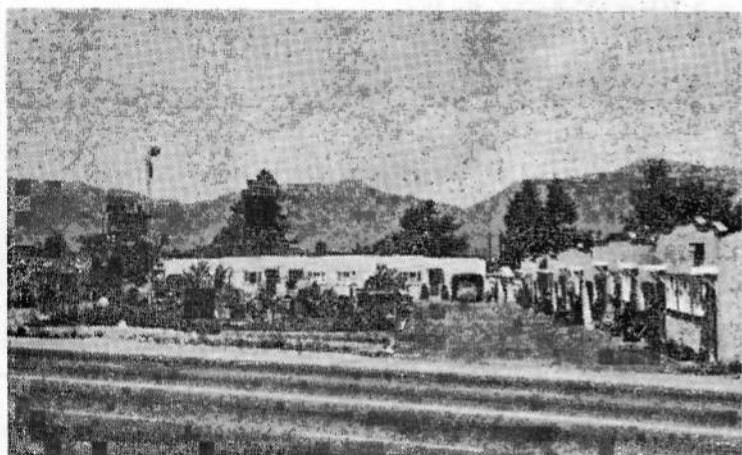
VANCOUVER, B. C.

Symchych, Mrs. V., 3794 W. 20 Ave.

Shewchuk, Miss S., 3307 Kingsway, Burnaby

Щиро витаємо всіх гостей до Ванкувер, Б. К.

ALBINS MOTEL

MODERN CABINS * * * * MOTEL STYLE
HOME AT ALBIN'S

Albins Motel we'll say,
Is clean & comfy in every way.
A place to lounge, a place to play.
Everything's always merry and gay.
If you ever want a place to stay
Relax at ALBIN'S while you're away.

3307 Kingsway South Burnaby,

VANCOUVER, B. C.

Mr. & Mrs. ANDY SHEWCHUK, Props.

Phone DEXter 0995

SCHOOL TEACHERS (continued)

Shewchuk, W., 2639 E. 20th Ave.

Revakowsky, J. H., 3442 Portland St., Burnaby

Pelech, Lloyd G., 801 Commercial Dr.

Tokaryk, Mrs. H., 1405 W. 40th Ave.

Trofee, Peter, 5806 Sophia St.

Wakaluk, Mrs. Mary, 5312 Ross St.

Lendvoy, Mrs. Elisa, 3520 Oak St.

Fowler, Mrs. Mary, 749 E. 32 Ave.

Tkach, Miss Olga, 505 E. 55 Ave.

Makar, Taras, 7392 Cullodin St.

Wosnuk, John, Burnaby

Zarry, B., 412 Kerr St., Victoria, B. C.

Makar, Peter, Merritt, B. C.

Yuzwa, P., Armstrong, B. C.

Tanchak, Wm., 1214 — 7th Ave., New Westminster, B.C.

HIGH SCHOOL TEACHERS

Tkach, J. S., 5375 Fraser St., Vancouver, B. C.

Lutak, P., Port Alberni, B. C.

SHOE MAKERS & REPAIRS

VANCOUVER, B. C.

Soroka, J., 782 E. Hastings St.

Rohanow, J., 527 E. Hastings St.

Kufley, M., 220 — 9th St., North Vancouver

VERNON, B. C.

Boresko, J., 3300 Barnard St.

TAXI OPERATORS & OWNERS

Blue Bird Taxi, Moisiuk, W., 2606 Fernwood St.,
Victoria, B. C.

Seven-Seven Taxi, Parazniuk, J., Port Alberni, B. C.

TAILORS

Mazuren, T., 22 S. Young St., Chilliwack, B. C.

Mostrenko, S., Lougheed Hwy., Haney, B. C.

Shulba, M., Mountview St., Abbotsford, B. C.

DRESSMAKERS

Hamolka, Mrs., A., 1686 E. 37 Ave., Vancouver, B. C.

THEATRES

Cameo Theatre, Puhach, A. (Mgr.), North Surrey, B. C.

Cider V Theatre, Chizen, S., 1260 Lynnvalley Rd.,
North Vancouver, B. C.

UPHOLSTERERS

VANCOUVER, B. C.

G & M Upholstery Mfg., Maschak, S. & Boyko, J.,
4286 Main St. Phone: EM 1937

Jeriko Furniture Mfg. Co., Komarowsky, J. W.,
2342 Granville St. Phone: CE 9347

CHILLIWACK, B. C.

Chilliwack Upholstery, Melnick, M., 521 Yale Rd.

UKRAINSKA KNYHA

Parcels to USSR, 652 Kingsway, Vancouver, B. C.

X-RAYS TECHNICIANS

Tokaryk, W., 1405 W. 40th Ave., Vancouver, B. C.

UKRAINIAN ORCHESTRAS

VANCOUVER, B. C.

Boychuk, H., 3395 E. Broadway, Phone: HA 1244R

Boytzun, 2213 Commercial Dr. Phone: HA 3333L

Wollansky, P., 1648 Davie St. Phone: TA 7672

Anwick, Percy, 2466 E. 33 Ave. Phone: DE 3554R

PURSERS

Eleniak, W., "T.C.A.", 925 Saunders Rd.,
Richmond, B. C. Phone: BR 7-3892.

ГЕЙ, УКРАЇНЧЕ!

(Співати на мотив "Гей, там на горі, Січе іде!")

Гей, українче, розум май,
Взаїмну Поміч попирай,
Взаїмна Поміч, наше славне Товариство,
Там є надія і любов!

Впишися в члени, памятай!
Постав недолі, злидням край!
Взаїмна Поміч і т. д.

Приведи жінку, дитину,
Запиши в члени родину,
Взаїмна Поміч і т. д.

Взаїмна Поміч дасть тобі
Поміч в нещастю і журбі,
Взаїмна Поміч і т. д.

Взаїмна Поміч є твоя,
Неначе мати рідная,
Взаїмна Поміч і т. д.

Тож українче, не забудь,
З нами ти разом членом будь,
Взаїмна Поміч і т. д.

Під рідну стріху приходи,
Попід чужую не ходи,
Взаїмна Поміч і т. д.

Гей, ходи з нами, ой, ходи,
Своїх сусідів приведи!
Взаїмна Поміч і т. д.

Будемо спільно, як брати,
До щастя, долі разом йти,
Взаїмна Поміч і т. д.

(Слова до цієї пісні зложив заступник президента, І. Г. Сирник, і її вперше підспівано двічі на бенкеті в Едмонтоні, яким закінчилася Пята Конвенція Українського Товариства Взаїмної Помочі, що відбулася в червні 1956 року).

PATRONS AND SUPPORTERS

Wm. Kich,
Barrister & Solicitor,
525 Birks Bldg. MA 2940

Dr. S. J. Kut, Dentist,
7085 Victoria Dr. FR. 7889

Very Rev. S. P. Symchych,
3794 West 20 Ave.
AL. 2949 R

Dr. R. E. Strohan,
4570 Victoria Dr. FR. 2830

Dr. Wm. Kolotyluk,
5682 Victoria Dr. EL. 1717

Chadburn & Popil,
Accountants & Auditors,
319 West Pender St. TA. 1016

J. S. Tkach, B.A., B.Ed.
Wm. Knihnicky
S. Tymchyshyn
J. Baziuk
D. Maceluch
P. Melnychuk
Wm. Nowosad
S. Maskal

H. Dorosievich
F. Bogdan
Miss A. Krupka
N. Moskalyk
P. Mysko
O. Klukewych
W. Proskorniak
M. Wakaluk
Z. Goshko
Mrs. A. Huculak
T. Huzyk
A. Hromyk
Wm. Boyarchuk
P. Figush
J. Mykecej
S. Lobay
Wm. Laka
F. Sirej
H. Yanchuk
S. Seniowski
J. Stashuk
M. Tymkiw
M. Kozak
N. Karran
H. Turko
M. Chayko
W. Worobec

ПОДЯКА

Ванкуверському відділові Взаїмної Помочі залишається приємний обов'язок подякувати редакційному комітетові, що відзначив тридцяті річницю виданням цієї книжки. Подяка належить о. прот. С. П. Симчичові за статтю „До історії українців в Бритійській Колумбії”, за редагування, за заохочування і пораду, без чого ми певно були б не бралися до видання цієї книжки. Дякуємо п. Ф. Богданові за організування цього видання, П. Мельничукові та його помічникам за збирання адресаря, п. В. Книгницькому та його помічникам за збирання оголошень. Іншим членам комітету — пп. Н. Москаликові, Т. Гузику та С. Синьовському за співпрацю.

Сердечна подяка тим, що подали дописи, патронам, і тим, що дали оголошення та фінансову поміч. Зокрема дякуємо п. Т. Томашевському за історичний спогад долучений в частині „До Історії Українців в Бритійській Колумбії”.

Дякуємо Українській Православній Громаді Св. Тройці за витяги даних з Пропамятної Книги та за інші інформації, Товариству Український Народний Дім за інформації на основі їх протоколів. Всеч. о. д-рові С. В. Савчукові за Консистеріяльне звідомлення про церковні громади в Бритійській Колумбії, Всеч. о. С. Шевчукові ЧСВВ і Всеч. о. В. Мартиникуві за подані інформації відносно Української Католицької Церкви, п. П. Зваричові за опис про його перебування в Бритійській Колумбії.

Щира подяка Всеч. о. Біликові та пані Марії Шевчук з Нью Вестмінстеру, Всеч. о. О. Костюкові й д-рові М. Гуцулякові з Норт Сурі, Б. К., п. С. А. Мойсюкові з Вікторії, Б. К., п. І. Шумукові з Порт Алберні, Б. К., п. С. Б. Микитюкові з Вернон, Б. К. Признання належить пп. Г. Аврамові, І. Крип'якевичові та М. Григірчукові з Чилливек, Б. К., І. Громикові, С. Крипсові, А. Ільницькому, І. Рабчакові, Й. Ясенчукові, І. Решетникові, В. Дзюбенкові та панні Л. Матійчук.

Наш замір став дійсністю спільними силами, отож дякуємо згаданим, а також усім тим, що будьчим причинилися до здійснення нашого задуму.

Управа 20 відділу Товариства Взаїмної Помочі.

ВЗАЇМНА ПОМІЧ — мільйонна установа

Братній привіт і щирі побажання найкращих успіхів членам Взаємної Помочі у Ванкувері з нагоди 30-их роковин їхнього відділу, що носить число 20.

За ДИРЕКЦІЮ

УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ
В КАНАДІ:

І. Трач, президент.

В. Казанівський, секретар.

“УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС”

— піонер українського громадського життя
в Канаді.

Персонал “Українського Голосу” радіє успіхами 20-го відділу Взаємної Помочі в Ванкувері і з нагоди його 30-их роковин бажає йому світлого розвитку в новому тридцятиліттю.

Друкарня “Українського Голосу” виконує всякі друки скоро, добре і по приступних цінах.

Ukrainian Voice

210—216 Dufferin Ave.,

Winnipeg 4, Manitoba

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ
у Бритиш Колумбії

SUPERIOR PRINTING CO.

5550 Victoria Dr.

Phone EL. 2616

"Quality Printing at Prices you can afford"

H. KRUZ, Mgr.